

**STRATEGIA ROZWOJU
POWIATU TARNOBRZESKIEGO
NA LATA 2015-2020**

Wstęp

Strategia Rozwoju Powiatu Tarnobrzeskiego jest podstawowym dokumentem planistycznym wskazującym główne cele dalszego rozwoju Powiatu na lata 2015 – 2020 i określającym sposób osiągnięcia tych celów. W tym ujęciu nawiązuje bezpośrednio do strategii z lat 2007 – 2015. Dokument został opracowany przez ekspertów z firmy w oparciu o materiały kompletowane przez pracowników Starostwa Powiatowego w Tarnobrzegu, spotkania i konsultacje, warsztaty strategiczne, dane statystyczne oraz własne analizy.

Pierwszym etapem tworzenia nowej strategii rozwoju Powiatu Tarnobrzeskiego, była dokładna analiza stanu obecnego w podstawowych sferach życia społecznego. Co ważne analiza została przeprowadzona w oparciu o spotkania z przedstawicielami lokalnej społeczności: burmistrzami, wójtami, radnymi, jak również reprezentantami przedsiębiorców, organizacji społecznych, twórcami, ludźmi związanymi ze sportem i kulturą. Wspólnie zastanawialiśmy się nad istniejącymi problemami oraz szukaliśmy sposobów ich rozwiązania. Zgromadzone wnioski stanowiły punkt wyjścia do określenia mocnych i słabych stron Powiatu oraz zdefiniowania szans i zagrożeń. Na podstawie tej analizy udało się wyznaczyć obszary priorytetowe oraz określić dla nich cele strategiczne i zadania. Istotnym aspektem planowania strategicznego jest uspołecznienie procesu, konsultacje planowanych rozwiązań ze społecznością Powiatu. Doświadczenie i znajomość problemów występujących na terenie Powiatu stanowiło najcenniejsze źródło informacji o lokalnych potrzebach i dążeniach. Dzięki wspólnemu spojrzeniu na wiele spraw, możliwe było zaprojektowanie strategii dynamicznego rozwoju Powiatu. Z pomocą ekspertów udało się wskazać nowe potrzeby, do których zaspokojenia Powiat będzie stale dążyć.

Proces realizacji strategii będzie miał charakter ciągły, niezbędny będzie bieżący monitoring oraz ocena wdrażania planów strategicznych. Pozwoli to na wprowadzanie we właściwym czasie korekt i poprawek w programach realizacyjnych. Realizacja wyznaczonych celów pozwoli na osiągnięcie możliwie najlepszej efektywności wydatkowanych środków, stworzy odpowiednie warunki do zrównoważonego rozwoju Powiatu Tarnobrzeskiego oraz wpłynie na ogólną poprawę poziomu życia społeczności lokalnej.

Głęboko wierzymy w to, że Powiat Tarnobrzeski roku 2020 będzie jeszcze lepszym miejscem do życia dla swoich mieszkańców. Wierzymy, że ludzie znajdować będą tutaj pracę i swój dom, będą mieli bogatą ofertę sportową, kulturalną i rekreacyjną. Wiele kroków na

drodze do realizacji tych celów zostało wykonane już w latach minionych, stworzona została solidna podstawa do dalszej pracy. Kolejnym krokiem jest właśnie niniejsza Strategia. Cele w niej określone są ambitne, ich realizacja nie będzie zatem sprawą łatwą, ale dzięki ich określeniu wiemy w jakim kierunku zmierza Powiat Tarnobrzесьki.

Prace nad strategią były prowadzone w ramach Zespołów Roboczych, w pracach których udział brało ponad 40 osób, partnerów społeczno – gospodarczych Powiatu. Prace zespołów były podzielone tematycznie:

- Zespół 1: ds. zaspokojenia potrzeb społecznych mieszkańców;
- Zespół 2: ds. gospodarczych, zasobów i potencjału Powiatu;
- Zespół 3 ds. rynku pracy;

Dokument Strategii Rozwoju Powiatu Tarnobrzесьkiego do 2020 roku został opracowany na podstawie wyników prac Zespołów Roboczych wraz z ekspertami firmy Instytut Badawczo – Rozwojowy.

Harmonogram prac obejmował:

Data	Tematyka	Stopień realizacji
Marzec 2014	Podpisanie umowy Spotkanie Robocze z Sekretarzem Powiatu	V
Kwiecień 2014		
11.04.2014	Spotkanie robocze z udziałem: Wicestarosty, Dyrektorem PUP, Sekretarzem. Tematyka: - Koncepcja strategii – założenia, omówienie harmonogramu prac - Platforma - Uwagi do dokumentów planistycznych - Wnioski	V
Maj 2014		
5.05.2014	Spotkanie robocze z udziałem: Wicestarosty, Dyrektorem PUP, Dyrektorem PCPR, Sekretarzem Powiatu, Pracownikami Starostwa z obszarów: NGO, Zarządzanie Kryzysowe. Tematyka: -Uszczegółowienie koncepcji dokumentu planistycznego - Zakres informacji danych niezbędnych do Strategii - Uwagi	V
13.05.2014	Spotkanie z przedstawicielami wszystkich jednostek niezbędnych przy budowaniu Strategii. Tematyka: - Prezentacja koncepcji dokumentu - Harmonogram prac - Wyodrębnienie i podział grup roboczych	V
21.05.2014	Spotkanie z grupami roboczymi ds. Strategii. Tematyka: - Warsztaty Strategiczne – 3 grupy	V
22.05.2014	Termin oddania wypełnionych ankiet.	V

Strategia Rozwoju Powiatu Tarnobrzeskiego na lata 2015 -2020.

Czerwiec 2014		
24.06.2014	Spotkanie z udziałem przedstawicieli Starostwa, Przedstawicielami jednostek. Tematyka: - Prezentacja założeń	V
Lipiec – Sierpień 2014		
	Konsultacje nad ostatecznym dokumentem Spotkania Grupy Roboczej	V
Wrzesień 2014		
	Oddanie dokumentu Strategia Rozwoju Powiatu Tarnobrzeskiego na lata 2015-2020.	V

Część I

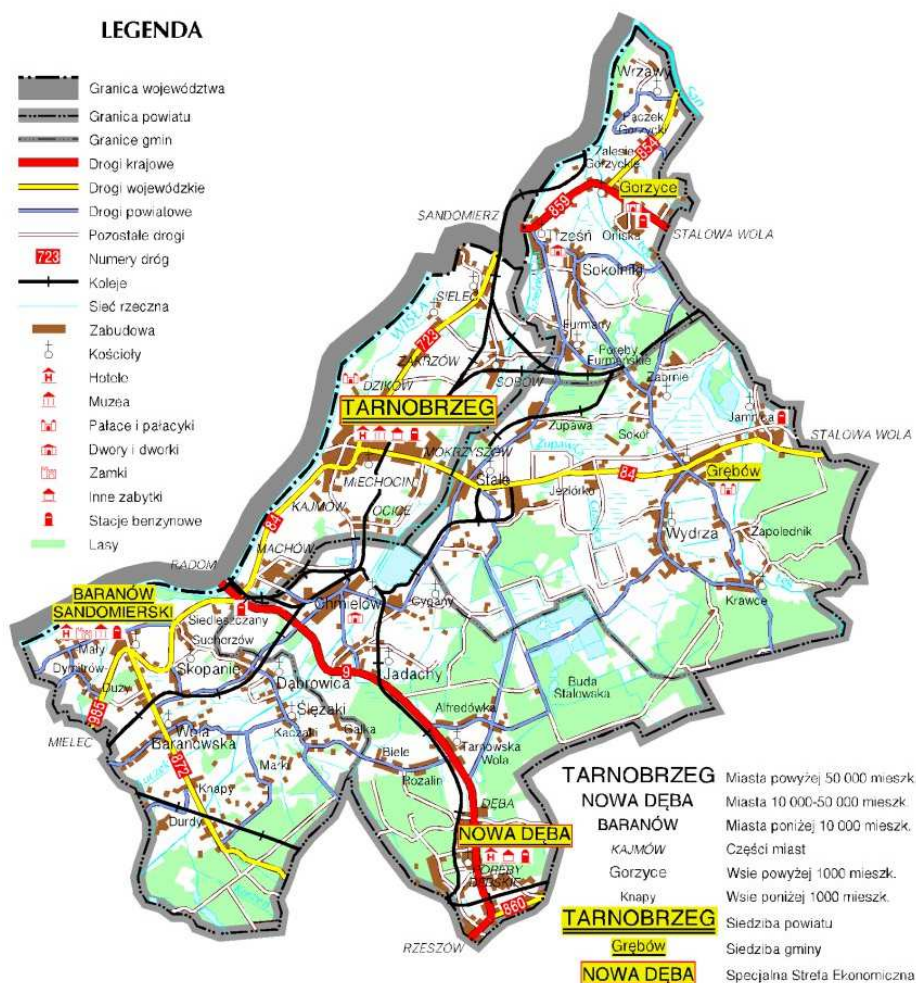
Część I

Rozdział I. Charakterystyka Powiatu Tarnobrzeskiego (Diagnoza stanu obecnego Powiatu Tarnobrzeskiego)

1. Dane ogólne:

a. Podział geograficzny i położenie administracyjne

Powiat tarnobrzeski położony jest w północnej części województwa podkarpackiego w widłach Wisły i Sanu. Powiat obejmuje cztery gminy przylegające od zachodu i południa do miasta Tarnobrzeg (powiat grodzki): Miasto i Gminę Nowa Dęba, Miasto i Gminę Baranów Sandomierski, Gminę Grębów i Gminę Gorzyce. W skład Powiatu wchodzi dwa miasta: Baranów Sandomierski i Nowa Dęba oraz 30 sołectw wiejskich. Powiat sąsiaduje z powiatami: stalowowolskim na wschodzie, sandomierskim (na zachodzie), grodzkim tarnobrzeskim, mieleckim i kolbuszowskim (na południu)¹.

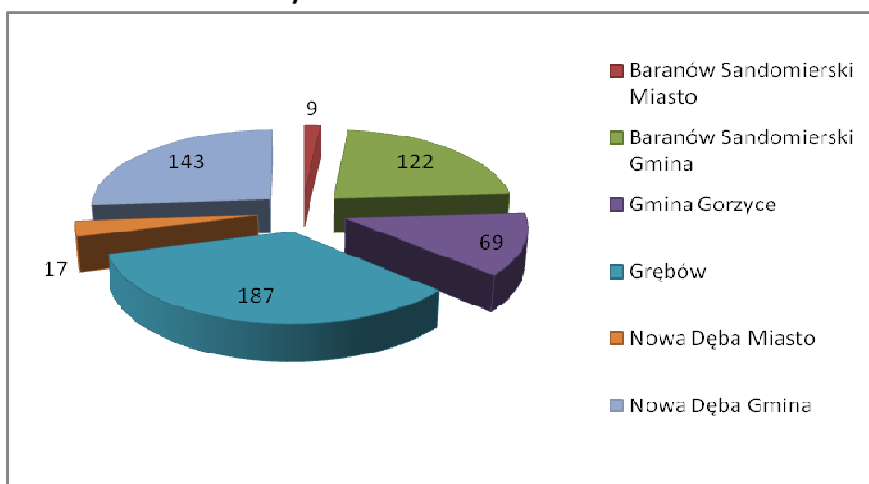
Źródło: http://tarnobrzeski.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=125&Itemid=99

¹ http://tarnobrzeski.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=121&Itemid=95

b. Powierzchnia i ludność

Największą powierzchnię w Powiecie Tarnobrzskim zajmuje Gmina Grębów, następnie Gmina Nowa Dęba, Gmina Baranów Sandomierski oraz Gmina Gorzyce. Najmniejszy obszar zajmuje Miasto Baranów Sandomierski i Miasto Nowa Dęba. Z kolei biorąc pod uwagę liczbę ludności na 1 km² na przestrzeni 2010-2012 roku wyniosła ona 104 osoby na 1 km², a w 2013 roku zmalała do 103 osób na 1 km².

Wykres 1. Powierzchnia w km².

Źródło: Starostwo Powiatowe w Tarnobrzegu

Analizując liczbę ludności w poszczególnych gminach Powiatu Tarnobrzskiego, na przestrzeni ostatnich czterech lat, we wszystkich gminach nastąpił wzrost liczby ludności za wyjątkiem Gminy Gorzyce (w 2014 r. o 119 osób mniej niż w 2012 r.) oraz Miasta Nowa Dęba (w 2013 r. 38 osób mniej w stosunku do 2012 roku). Gmina Nowa Dęba liczy najwięcej ludności ze wszystkich w Powiecie, bo aż 18714 osób w 2013 roku.

Tabela 1. Liczba ludności w poszczególnych gminach Powiatu na przestrzeni 2010-2013 roku.

Gmina	Ludność			
	2010	2011	2012	2013
Baranów Sandomierski Miasto	1428	1423	1535	1545
Baranów Sandomierski Gmina	12037	12066	12169	12216
Gmina Gorzyce	13491	13527	13618	13499
Grębów	9723	9727	9810	9918
Nowa Dęba Miasto	11251	11237	11568	11530
Nowa Dęba Gmina	18236	18197	18683	18714

Źródło: Starostwo Powiatowe w Tarnobrzegu

Tabela 2. Liczba ludności w Powiecie ze względu na płeć i obszar zamieszkania w latach 2010-2013

Rok	liczba ludności- ogółem	mężczyźni	kobiety	Miasta			Wieś		
				razem	mężczyźni	kobiety	razem	mężczyźni	kobiety
2010	53517	26323	27194	12660	6089	6571	40857	20234	20623
2011	54280	26784	27496	13103	6345	6758	41177	20439	20738
2012	54034	26632	27402	13015	6299	6716	41019	20333	20686
2013	53918	26584	27334	13004	6274	6730	40914	20310	20604

Źródło: Starostwo Powiatowe w Tarnobrzegu

Podstawowym wskaźnikiem rozwoju każdej społeczności jest przyrost naturalny. Na przestrzeni ostatnich czterech lat nastąpił spadek przyrostu naturalnego od dodatniego przyrostu na poziomie 57 w 2010 roku, do ujemnego przyrostu (-64) w roku 2013. Na czterech obszarach Powiatu w 2013 roku odnotowano ujemny przyrost naturalny, który najwyższy poziom miał miejsce w Gminie Baranów Sandomierski, Gminie Grębów, Mieście Nowa Dęba oraz Mieście Baranów Sandomierski. Dodatni przyrost odnotowano w Gminie Gorzyce oraz Gminie Nowa Dęba.

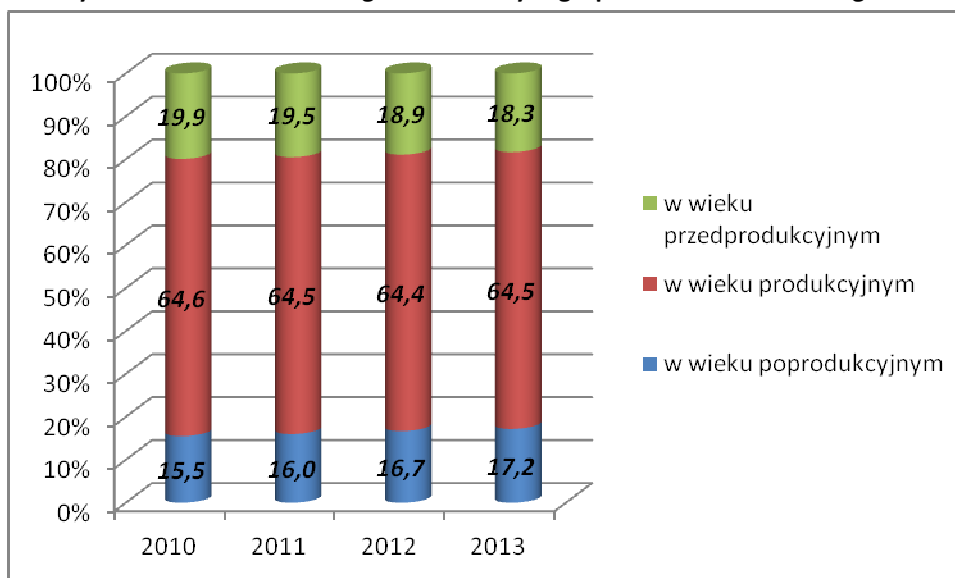
Tabela 3. Przyrost naturalny

	2010	2011	2012	2013
Powiat tarnobrzeski	57	5	-4	-64
Baranów Sandomierski - miasto	-9	-3	2	-13
Baranów Sandomierski - obszar wiejski	39	-19	0	-43
Gorzyce	26	20	39	18
Grębów	-1	-10	-8	-18
Nowa Dęba - miasto	14	14	-14	-14
Nowa Dęba - obszar wiejski	-12	3	-23	6

Źródło: Starostwo Powiatowe w Tarnobrzegu

Charakterystyczny jest wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym (17,2% w 2013 r.) oraz malejący udział osób w wieku przedprodukcyjnym (18,3% w 2013 r.) i produkcyjnym (za wyjątkiem 2013 roku-64,5%).

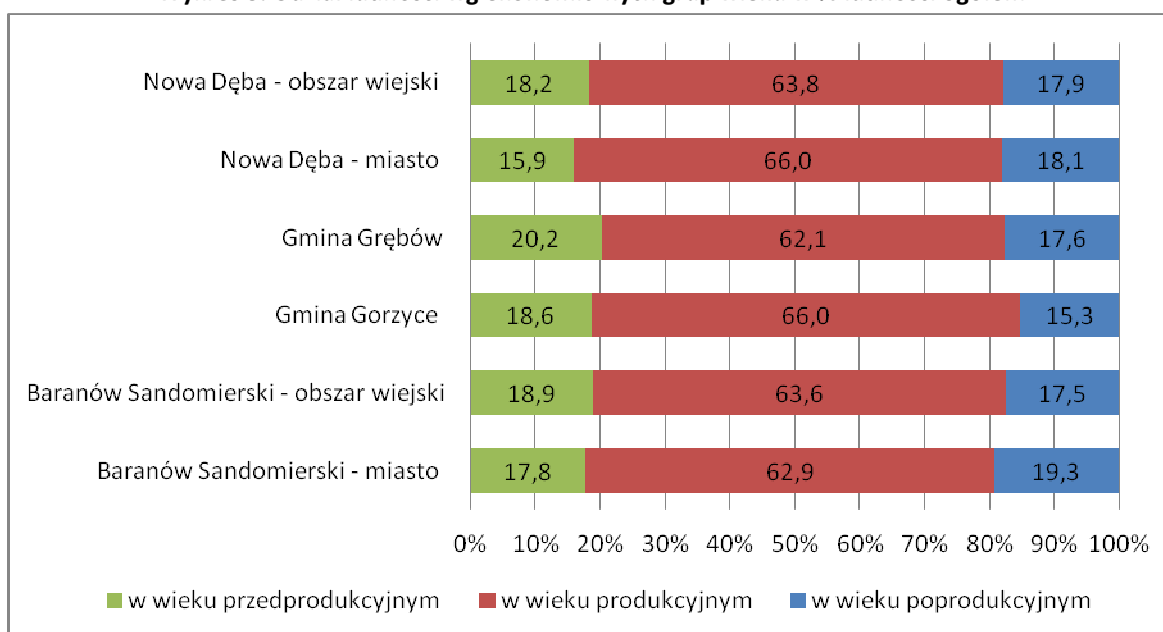
Wykres 2. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Największy udział osób w wieku przedprodukcyjnym występuje w Gminie Grębów (20,0%) a najmniejszy w Mieście Nowa Dęba (15,9%). W mieście Nowa Dęba podobnie jak w Gminie Gorzyce najwięcej jest osób w wieku produkcyjnym (odpowiednio po 66%). Z kolei największy udział osób w wieku poprodukcyjnym ma miejsce w mieście Baranów Sandomierski (19,3%).

Wykres 3. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

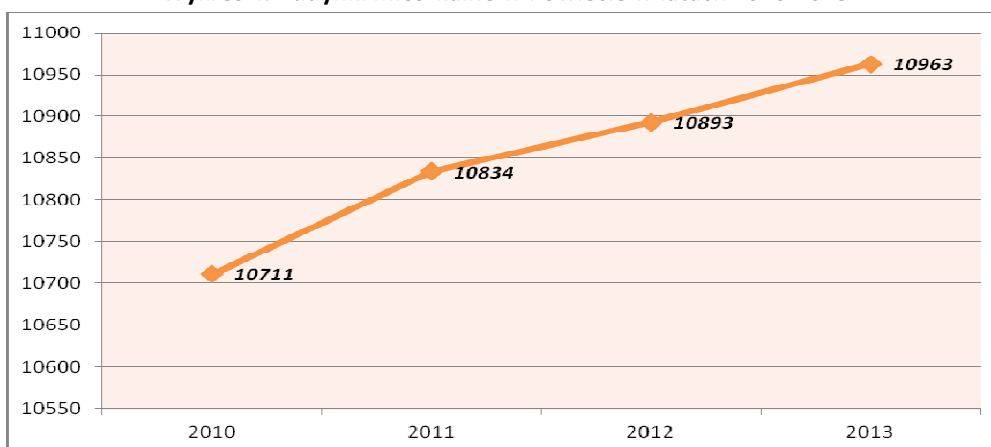

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Na przestrzeni ostatnich czterech lat widać wyraźny wzrost liczby budynków mieszkalnych w Powiecie, do 10 963 budynków w 2013 roku. Tendencja ta utrzymuje się na przestrzeni analizowanych lat we wszystkich gminach Powiatu, za wyjątkiem obszaru wiejskiego Gminy

Baranów Sandomierski, gdzie w 2011 roku, zmalała liczba budynków w stosunku do roku wcześniejszego.

Wykres 4. Budynki mieszkalne w Powiecie w latach 2010-2013

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

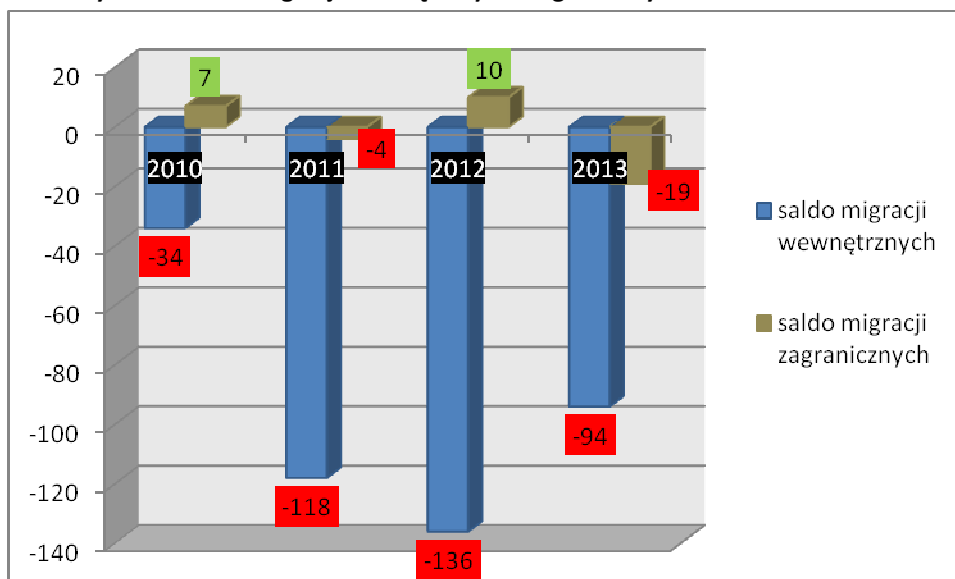
Tabela 4. Budynki mieszkalne w gminach Powiatu w latach 2010-2013

	2010	2011	2012	2013
Baranów Sandomierski - miasto	449	459	458	462
Baranów Sandomierski - obszar wiejski	2662	2642	2650	2661
Gorzyce	2245	2273	2287	2313
Grębów	2480	2553	2576	2588
Nowa Dęba - miasto	1046	1052	1056	1072
Nowa Dęba - obszar wiejski	1829	1855	1866	1867

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Istotnym wskaźnikiem jest także saldo migracji. Saldo migracji zagranicznych na przełomie 2010-2013 roku utrzymuje się na minusowym poziomie, najwyższy poziom odnotowano w 2012 roku, po czym spadło do poziomu -94 w roku 2013. Z kolei saldo migracji wewnętrznych ulegało wahaniom, osiągając najwyższy minusowy poziom (-19) w 2013 roku. Charakterystyczny jest rok 2011, kiedy zarówno migracje wewnętrzne jak i zagraniczne uległy nagłemu minusowemu skokowi.

Wykres 5. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w latach 2010-2013

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Z kolei biorąc pod uwagę saldo migracji wewnętrznych w poszczególnych gminach Powiatu, najwyższy minusowy poziom osiągają one w Gminie Gorzyce (-84 w 2013 roku), a najwyższy dodatni poziom w Gminie Grębów (41 w 2013 roku). W przypadku migracji zagranicznych nie ma już tak dużego zróżnicowania między gminami. Podobnie jak w przypadku migracji wewnętrznych tak i zagraniczne najwyższy minusowy poziom osiągają w Gminie Gorzyce (-11 w 2013 roku), przy czym jeszcze w 2012 roku były na dodatnim poziomie (6). Minusowe tendencje w 2013 roku występują także w Gminie Baranów Sandomierski oraz Gminie Grębów.

Tabela 5. Saldo migracji wewnętrznych w poszczególnych gminach w latach 2010-2013

	2010	2011	2012	2013
Baranów Sandomierski - miasto	4	11	-15	7
Baranów Sandomierski - obszar wiejski	-7	-34	9	-28
Gorzyce	6	-81	-96	-84
Grębów	6	23	20	41
Nowa Dęba - miasto	-29	-50	-47	-16
Nowa Dęba - obszar wiejski	-14	13	-7	-14

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Tabela 6. Saldo migracji zagranicznych w poszczególnych gminach w latach 2010-2013

	2010	2011	2012	2013
Baranów Sandomierski - miasto	0	1	1	0
Baranów Sandomierski - obszar wiejski	2	2	5	-4
Gorzyce	4	-5	6	-11
Grębów	-1	-1	0	-5
Nowa Dęba - miasto	1	-2	-1	0
Nowa Dęba - obszar wiejski	1	1	-1	1

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

c. Środowisko przyrodnicze

łącznie na terenie Powiatu Tarnobrzskiego występuje 47 sztuk pomników przyrody. W Gminie Gorzyce – 7, Gminie Grębów – 12, Gminie Baranów Sandomierski – 11, Gminie Nowa Dęba – 17 sztuk. To przede wszystkim dęby szypułkowe, olcha czarna, topola czarna, jesion wyniosły i tulipanowiec amerykański².

Tabela 7. Pomniki przyrody w latach 2010-2013

	2010	2011	2012	2013
Powiat tarnobrzski	33	34	34	36

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Ponadto wskazać należy na inne obiekty przyrody w Powiecie. Do takich zaliczyć należy parki spacerowo-wypoczynkowe, których obecnie w Powiecie jest 3, o łącznej powierzchni 26,9 ha oraz 2 zieleńce o powierzchni 2,7 ha. Powierzchnia zieleni ulicznej nie uległa zmianie od 2012 roku, pozostając na poziomie 4,3 ha. Z kolei zwiększyła się powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej (54,04 ha w 2013 roku), w tym zieleni osiedlowej (24,44 ha w 2013 roku) oraz lasów gminnych (1176,7 ha w 2013 roku).

Tabela 8. Tereny zieleni w latach 2010-2013

	parki spacerowo-wypoczynkowe-ogółem (w miastach i na wsi)		zieleńce ogółem (w miastach i na wsi)		zieleń uliczna ogółem (w miastach i na wsi)	tereny zieleni osiedlowej ogółem (w miastach i na wsi)	parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej ogółem (w miastach i na wsi)	lasy gminne ogółem (w miastach i na wsi)	udział terenów zieleni w powierzchni ogółem
	[szt.]	[ha]	[szt.]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[%]
2010	1	11,9	2	2,7	4,3	19,8	34,4	1040,5	0,1
2011	1	11,9	2	2,7	4,3	23,1	37,7	1044,7	0,1
2012	3	26,9	2	2,7	4,3	23,1	52,7	1183,7	0,1
2013	3	26,9	2	2,7	4,3	24,44	54,04	1176,70	0,1

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

² http://tarnobrzski.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=982&Itemid=1

d. Klimat, gleby i wody

Teren powiatu jest mało zróżnicowany pod względem klimatycznym. Średnia temperatura roku wynosi od 7,7 – 8,0 °C. Najchłodniejszym miesiącem jest styczeń (śr. temp. -4 °C), natomiast najcieplejszym jest lipiec (18 °C.). Średnia roczna suma opadów wynosi około 600 mm, z tego na okres wegetacyjny przypada ponad 230 mm. Średnia liczba dni z przymrozkami wynosi około 160-170 dni. Pierwsze przymrozki pojawiają się w pierwszej dekadzie października, a ostatnie pod koniec kwietnia lub na początku maja. Okres wegetacyjny (z temp. średnią 5 °C) trwa około 195 dni. Dominującymi wiatrami są wiatry z kierunku W i SW. Warunki klimatu lokalnego w obrębie powiatu są w zasadzie słabo zróżnicowane. Nasłonecznienie i usłonecznienie jest przeciętne. Są to tereny o gorszych warunkach termicznych i zwiększonej wilgotności³.

Powiat tarnobrzeski „obramowany” jest dwoma rzekami, tj. Wisłą i Sanem, z których teren odwadniany jest tylko przez rzekę Wisłę i należące do jej zlewni dolne odcinki prawobrzeżnych dopływów: Babulówka, Trześniówka i Łęg. Dopływy Wisły w powiecie mają charakter nizinny. Charakterystycznym zjawiskiem dolnych odcinków jest powolny przepływ, tendencja do rozlewisk w okresach wyżówek. W systemie zarządzania gospodarką wodną obszar powiatu tarnobrzeskiego przynależy do Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie (dotyczy Wisły) i do Podkarpackiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie. Wody podziemne na terenie powiatu tarnobrzeskiego występują w dwóch poziomach wodonośnych: trzeciorzędowym i czwartorzędowym.⁴

Gleby powiatu tarnobrzeskiego charakteryzuje zmienność typologiczna. Przeważają tu gleby najśłabsze, zaliczane do najniższych klas bonitacyjnych (IVb, V i VI). Są to gleby brunatne, bardzo kwaśne i kwaśne (70%) o niskiej zasobności w fosfor (ok. 45%) i potas (ok. 33%). Do najlepszych gleb należą mady występujące w dolinach Wisły i Sanu. W większości są to gleby średnie i ciężkie, bardzo często kwaśne o zróżnicowanej zasobności w fosfor i potas. Pod względem bonitacyjnym zaliczane są do klas II, III a, III b. Średnią klasą bonitacyjną użytków rolnych oraz gruntów ornych jest klasa IV i V. Dużemu zróżnicowaniu bonitacyjnemu gleb towarzyszy duże zróżnicowanie ich przydatności rolniczej. Występują tu wszystkie kompleksy charakterystyczne dla obszarów nizinnych i wyżynnych. Największe powierzchnie zajmują kompleksy typowo żytnie: żytni dobry, żytni słaby i żytni bardzo słaby, stanowiące ponad połowę gruntów ornych powiatu. Stosunkowo dużą powierzchnię (1/3 ogółu gruntów ornych) zajmują kompleksy: pszenno-bardzo dobry, pszenno-dobry i żytni bardzo dobry o dużym potencjale produkcyjnym. Użytki zielone występują w powiecie na stosunkowo dużej powierzchni. Większość użytków zielonych zaliczana jest do użytków zielonych średnich, które przeważają nad użytkami słabymi i bardzo słabymi. Stan gleb na terenie powiatu jest na ogół dobry, podstawowymi czynnikami degradacji jest eksploatacja surowców, zakwaszenie gleb (oddziaływanie niezorganizowanej emisji siarkowodoru

³ http://tarnobrzeski.pl/files/strategia/Zal_Nr_1.pdf

⁴ http://tarnobrzeski.pl/files/strategia/Zal_Nr_1.pdf

w rejonach oddziaływania kopalnictwa siarki), zanieczyszczenia komunikacyjne wzdłuż dróg o znacznym natężeniu ruchu.

e. Surowce naturalne

Obszar powiatu zalicza się do dość zasobnych w surowce mineralne. Należy do unikatowych w świecie terenów pod względem zasobów złóż siarki rodzimej. Występują one na terenie gmin:

-Grębów – złoża siarki „Jeziórko – Grębów – Wydrza” i złoża „Jamnica”,
-Baranów Sandomierski – złoża siarki „Baranów Sandomierski – Skopanie”.

Aktualnie zaprzestano eksploatacji tego surowca z uwagi na wzrost znaczenia odzysku siarki z zasiarzonych złóż ropy naftowej i gazu ziemnego. Ponadto na terenach gmin Baranów Sandomierski i Nowa Dęba znajdują się fragmenty terenu górniczego „Tarnobrzeg II”.

Na terenie powiatu powszechnie występują kopaliny pospolite. Należą do nich kruszywa naturalne – piaski pochodzenia rzeczno i eolicznego, mające szerokie zastosowanie w budownictwie, chociaż eksploatowane na niewielką skalę, często przez mieszkańców na własne potrzeby. Złóża kruszyw w większości nie są udokumentowane w kategoriach bilansowych i nie są przedmiotem koncesjonowanej eksploatacji. Na terenie gminy Baranów Sandomierski wytypowano trzy obszary do eksploatacji kruszywa na skalę przemysłową tj.: Knapy, Durdy i Marki (Karolówka). Złóża te zostały częściowo wyeksploatowane, a tereny te w znacznej części zostały zrehabilitowane.

Drugim obszarem występowania złóż kruszyw naturalnych jest gmina Gorzyce, gdzie udokumentowanych zostało kilka złóż w miejscowościach Furmany i Sokolniki. Zasoby kruszyw rozpoznano również na terenie gmin Grębów i Nowa Dęba.

Powiat tarnobrzieski jest zasobny w surowce ilaste wieku trzeciorzędowego i czwartorzędowego. Surowce ilaste trzeciorzędowe występują w południowej części powiatu, w gminie Baranów Sandomierski, wykształcone w postaci iłów krakowieckich. Występują one w północno-wschodniej części gminy, stanowiąc przedłużenie garbu tarnobrzieskiego oraz jako zwałowisko zewnętrzne Kopalni Machów w Dąbrowicy. Na terenie gminy udokumentowane złoża trzeciorzędowych iłów krakowieckich występuje w miejscowości Skopanie, gdzie było eksploatowane dla potrzeb znajdującej się na tym terenie cegielni. Jest to surowiec średnio tłusty, bardzo elastyczny o dużej jednorodności. W rejonie miejscowości Dąbrowica istnieje składowisko nadkładu z Kopalni Siarki w Machowie, na którym składowane były głównie iły krakowieckie wraz z piaszczystym nadkładem z czwartorzędu. Materiał ten obecnie wykorzystywany jest do produkcji cegły w cegielni polowej w Siedleszczanach. Surowce ilaste czwartorzędowe reprezentowane są przez gliny, mady ilaste mady piaszczyste. Gliny na szeroką skalę eksploatowane są w północnej części powiatu, w gminie Gorzyce.

Obecnie na terenie powiatu znajduje się 47. udokumentowanych złóż surowców ilastych

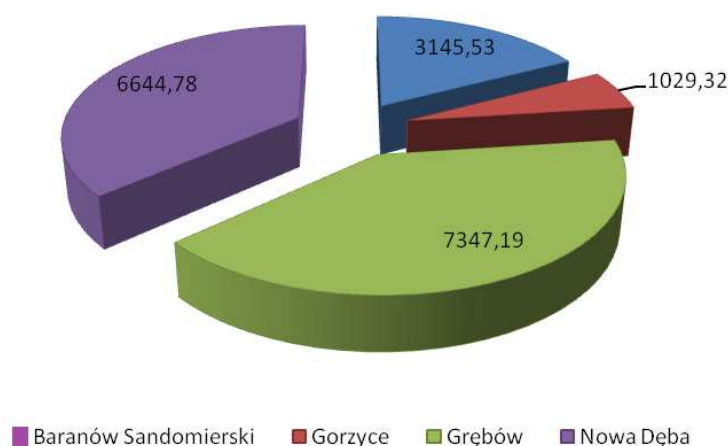
w miejscowościach Gorzyce, Trześń, Wrzawy, Zalesie Gorzyckie i Siedleszczany. Są to złoża o niewielkiej powierzchni i zasobach, udokumentowane dla potrzeb funkcjonowania licznych cegielni, szczególnie na terenie gminy Gorzyce. Tereny występowania złóż z mocy przepisu szczególnego jakim jest „prawo geologiczne i górnicze”, podlegają ochronie przed zmianą użytkowania. Eksploatacja złóż odbywa się na podstawie koncesji.

Mady występują na terenie gminy Baranów Sandomierski. Materiał ten nadaje się do produkcji cegły i innych materiałów ceramicznych. Na terenie powiatu występują ponadto złoża torfów, na obszarze gminy Grębów i Nowa Dęba. Torfy typu niskiego i przejściowego są zasobne w składniki pokarmowe. W zależności od właściwości fizykochemicznych mogą być stosowane w rolnictwie i ogrodnictwie jako nawóz organiczny i środek poprawiający strukturę gleby. Racjonalne wykorzystywanie złóż odbywa się na podstawie wydanych koncesji.

f. Lasy

Powierzchnia obszarów leśnych występujących w granicach administracyjnych Powiatu Tarnobrzskiego wynosi 18166,82 ha (w 2013 roku wg GUS-lasy ogółem), w tym lasy prywatne ogółem obejmują powierzchnię 1999,1 ha (w 2013 roku-dane GUS) oraz grunty leśne publiczne ogółem - 16167,72 ha (w 2013 – dane GUS). Gminą o największej powierzchni gruntów leśnych jest Gmina Grębów – 7 347,19 ha oraz Miasto i Gmina Baranów Sandomierski – 6644,78 ha, a najmniejsza ich powierzchnia występuje w Gminie Gorzyce – 1 029,32 ha. Lasy stanowiące własność Skarbu Państwa zarządzane są przez Nadleśnictwa: Nowa Dęba i Rozwadów, które organizacyjnie podlegają Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie. Lasy nie stanowiące własności Skarbu Państwa położone na terenie powiatu tarnobrzskiego w ramach zawartych porozumień nadzorowane są przez Nadleśnictwo Nowa Dęba oraz Nadleśnictwo Rozwadów.

Wykres 6. Powierzchnia gruntów leśnych w gminach Powiatu w 2013 roku

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Warunki klimatyczne i glebowe wpłynęły na wykształcenie się wielu typów siedliskowych lasów. Udział procentowy typów siedliskowych lasu przedstawia się następująco :

- siedliska borowe – ponad 60%
- siedliska lasowe – około 30%
- lasy łąkowe – około 10%.

Drzewostany jakie występują na tym terenie są zróżnicowane pod względem gatunkowym. Udział procentowy gatunków lasotwórczych na terenie powiatu jest następujący: sosna – 80%, brzoza – 7%, olcha – 5%, dąb – 4%, świerk – 1%, modrzew – 1%, jesion – 1%, grab i inne – 1%. Poszycie leśne urozmaicone jest występowaniem: rokitnicy, konwalii, płonnika, paproci, brusznicy, jeżyny i innych gatunków. Przeciętna zasobność drzewostanów brutto w lasach państwowych wynosi 183 m³/ha, a w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa 125 m³/ha. Przeciętny wiek lasu wynosi 52 lata.

Tabela 9. Lesistość w % w latach 2010-2013

	2010	2011	2012	2013
Powiat tarnobrzeski	32,8	33,2	33,9	33,9

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Lesistość Powiatu Tarnobrzeskiego na przestrzeni ostatnich czterech lat uległa zwiększeniu, do poziomu 33,9% w 2013 roku. Duże i zwarte kompleksy leśne znajdują się w południowej i południowo - wschodniej części Powiatu. Gminą o najwyższym wskaźniku lesistości jest Gmina Nowa Dęba – 46,3%, natomiast najniższym wskaźnikiem lesistości charakteryzuje się Miasto Baranów Sandomierski – 4,6% oraz Gmina Gorzyce – 14,8%.

g. Formy ochrony przyrody Sieć Natura 2000

Celem utworzenia ekologicznej sieci Specjalnych Obszarów Ochrony oraz Obszarów Specjalnej Ochrony został opracowany Program Sieci Natura 2000. W ramach Programu w Powiecie Tarnobrzeskim wyznaczono następujące obszary:

Dolina Dolnego Sanu – powierzchnia 10447 ha. Obejmuje powiat tarnobrzeski – gminy Gorzyce, Grębów, oraz powiaty: stalowowolski, nizański, leżajski. Obszar obejmuje najciekawsze

i najbardziej cenne przyrodniczo fragmenty doliny Dolnego Sanu na odcinku Jarosław - ujście.

Tarnobrzaska Dolina Wisły – powierzchnia 4091 ha. Obejmuje powiat tarnobrzeski – gminy Baranów Sandomierski, Tarnobrzeg oraz powiaty: mielecki, staszowski i sandomierski (woj. świętokrzyskie). Obszar ten w całości jest położony na Terenie Kotliny Sandomierskiej, na Nizinie Nadwiślańskiej, na styku dwóch województw. Obejmuje dolinę Wisły ograniczoną do międzywala, na odcinku od ujścia Wisłoki - poniżej Połańca, do Sandomierza.

Puszcza Sandomierska – powierzchnia 129 115,6 ha. Obejmuje powiat tarnobrzeski – gminy Baranów Sandomierski, Nowa Dęba, Grębów oraz powiaty: rzeszowski, ropczycko-sędziszowski, kolbuszowski, mielecki, stalowowolski, nizański. Obszar ten jest

szczególnie ważny przyrodniczo z uwagi na występowanie cennych licznych gatunków roślin i ptaków wodno - błotnych. Bardzo istotną rolę w zakresie retencji wodnej oraz różnorodności przyrodniczej odgrywają liczne stawy w gospodarstwie rybackim „Grądy” w Budzie Stalowskiej. Obszar ten tworzy mozaikę lasów, łąk, terenów rolniczych i stawów.

2. Infrastruktura ochrony środowiska

a. Gospodarka wodno-ściekowa

Na terenie Powiatu w 2013 roku funkcjonowała 1 oczyszczalnia mechaniczna (w 2010 r.- 7) oraz 1 oczyszczalnia chemiczna (w 2010 r. -2). Równocześnie zmniejszyła się przepustowość obu oczyszczalni. Ponadto w Powiecie funkcjonuje 6 oczyszczalni komunalnych biologicznych oraz 1 oczyszczalnia komunalna z podwyższony poziomem oczyszczania biogenów.

Tabela 10. Oczyszczalnie przemysłowe w latach 2010-2013

	oczyszczalnie mechaniczne	oczyszczalnie chemiczne	przepustowość projektowa oczyszczalni mechaniczne	przepustowość projektowa oczyszczalni chemiczne
	[szt.]	[szt.]	[m ³ /dobę]	[m ³ /dobę]
2010	7	2	179550	125150
2011	4	1	177300	125000
2012	2	2	145500	125150
2013	1	1	1500	150

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

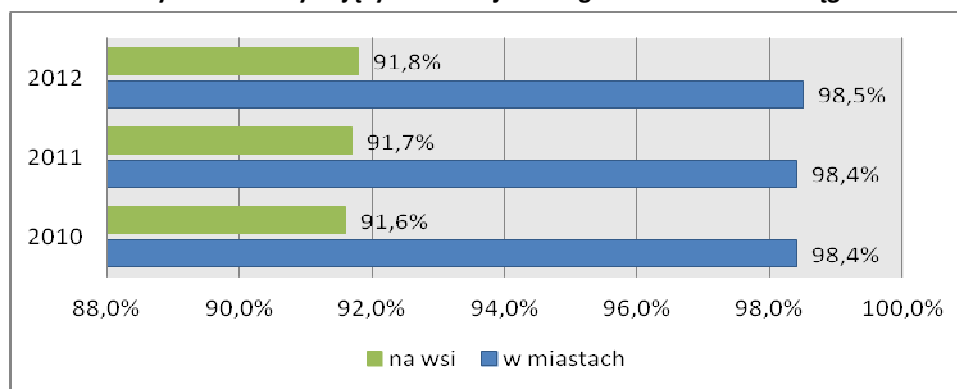
W stosunku do roku 2010 zmniejszyła się długość czynnej sieci rozdzielczej do 533,5 km w 2012 roku, jednocześnie zwiększyła się liczba połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych oraz zbiorowego zamieszkania, do 10609 w roku 2012. Wraz ze spadkiem liczby ludności korzystającej z sieci wodociągowej (50469 w 2012 r.), zmniejszyła się ilość wody dostarczanej gospodarstwom domowym (1159,2 w 2012 r.), jednakże jest to większa ilość wody niż w 2011 roku, kiedy liczba ludności korzystającej była większa niż w 2012 roku. Tendencję potwierdza wskaźnik – zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca, który w 2012 roku był niższy niż w 2010, ale wyższy niż w 2011 roku. Ponadto występują duże różnice w zużyciu wody ze względu na miejsce zamieszkania, w miastach zużycie w 2012 roku było o 6,9 m³ większe niż na wsi.

Tabela 11. Urządzenia sieciowe-wodociągi

	długość czynnej sieci rozdzielczej	połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	woda dostarczona gospodarstwom domowym	ludność korzystająca z sieci wodociągowej	zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	zużycie wody w gospodarstwach domowych w miastach na 1 mieszkańca	zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca
	[km]	[szt.]	[dam3]	[osoba]	[m3]	[m3]	[m3]
2010	538,1	10160	1228,5	50705	22,6	29,5	20,4
2011	531,5	10337	1105,5	50639	20,4	25,0	18,9
2012	533,5	10609	1159,2	50469	21,4	26,6	19,7

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

W 2012 roku w mieście tylko 1,5% ludności pozostawało bez instalacji wodociągowej, na wsi aż 8,2% ludności.

Wykres 7. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności-wodociągi

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Tabela 12. Urządzenia sieciowe-kanalizacja

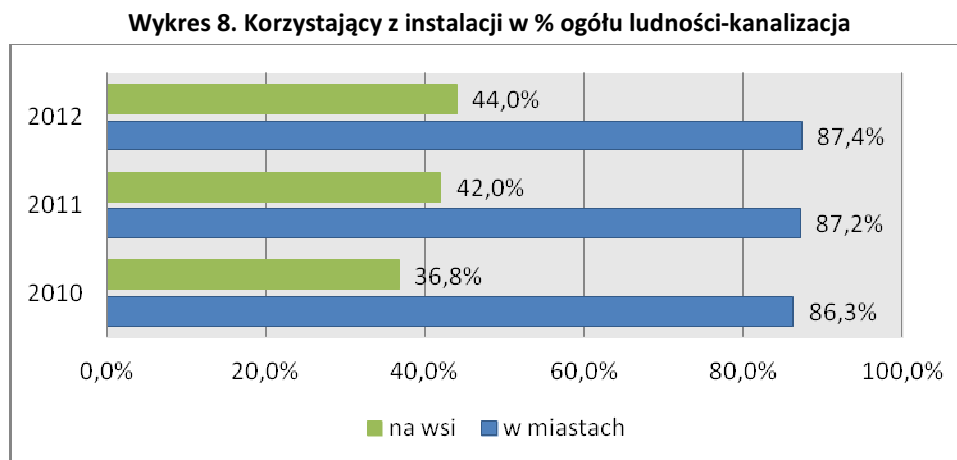
	długość czynnej sieci kanalizacyjnej	połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	ścieki odprowadzone	ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej
	[km]	[szt.]	[dam3]	[osoba]	[osoba]
2010	306,4	4635	1179	11330	26536
2011	381,8	5488	1204	11432	28709
2012	456,8	5838	1216	11378	29413
2013			1501,0		

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Sieć kanalizacyjna na przestrzeni 2010-2012 roku uległa znacznej rozbudowie, osiągając w 2012 roku długość 456,8 km oraz 5838 połączeń do budynków, a co za tym idzie zwiększyła się ilość odprowadzonych ścieków. Wraz z nowymi połączeniami zwiększyła się liczba osób korzystających z sieci, do 29413 osób w 2012 roku, lecz w miastach w stosunku do roku 2011 liczba korzystającej ludności uległa zmniejszeniu.

Liczba ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej uległa zwiększeniu na przestrzeni 2010-2012 roku. Pomimo tego, iż na wsi wzrost ten był większy niż w miastach,

nadal różnice między tymi dwoma obszarami są niemal dwukrotnie większe na korzyść miast, gdzie w 2012 roku z instalacji kanalizacyjnej korzystało 87,6% ludności a na wsi – 44%.

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

b. Gospodarka odpadami

Ogólna ilość odpadów komunalnych w 2012 roku wyniosła ponad 10118 ton, w tym z gospodarstw domowych ponad 6283 tony. Zwiększyła się także liczba gospodarstw mieszkalnych objętych zbieraniem odpadów do 9066 gospodarstw w 2012 roku, przy zmniejszeniu ilości odpadów z gospodarstw przypadających na jednego mieszkańca (115,8 kg). W 2012 roku odpady były odbierane przez siedem jednostek.

Tabela 13. Odpady komunalne-zmieszane odpady zebrane w ciągu roku

	ogółem	z gospodarstw domowych	budynki mieszkalne objęte zbieraniem odpadów z gospodarstw domowych	odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca	jednostki odbierające odpady w badanym roku wg obszaru działalności
	[t]	[t]	[szt.]	[kg]	[szt.]
2010	9334,79	6467,68	9043	119,0	7
2011	10799,48	7162,88	8950	132,0	6
2012	10118,65	6283,82	9066	115,8	7

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

W 2012 roku zlikwidowano 15 dzikich wysypisk śmieci, podczas likwidacji zebrano blisko 39 ton odpadów. Pozostało tylko jedno wysypisko o powierzchni 10 m².

Tabela 14. Dzikie wysypiska

	powierzchnia	istniejące	zlikwidowane	odpady komunalne zebrane podczas likwidacji dzikich wysypisk
	[m2]	[szt.]	[szt.]	[t]
2010	110	5	31	358
2011	50	3	18	14,8
2012	10	1	15	38,9

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

c. Zaopatrzenie w energię

Na terenie powiatu od 2010 roku miał miejsce stopniowy wzrost liczby odbiorców energii elektrycznej w miastach, do 4376 odbiorców w 2012 roku. Jednocześnie wzrastało zużycie energii elektrycznej do 6357 MWh w 2012 roku.

Tabela 15. Energia elektryczna w gospodarstwach domowych w miastach

	odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu	zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu
	[szt.]	[MWh]
2010	4343	6241
2011	4354	6312
2012	4376	6357

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

d. Zaopatrzenie w ciepło**Tabela 16. Urządzenia sieciowe-sieć gazowa**

	czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	odbiorcy gazu	odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	odbiorcy gazu w miastach	zużycie gazu w tys. M3	zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. M3	ludność korzystająca z sieci gazowej
	[szt.]	[gosp.dom.]	[gosp.dom.]	[gosp.dom.]	[tys.m3]	[tys.m3]	[osoba]
2010	10170	10747	2588	3699	5791,70	3448,2	38741
2011	10123	10841	2763	3660	5511,80	3183,6	38733
2012	10220	10944	2856	3677	5346,7	3228,5	38561

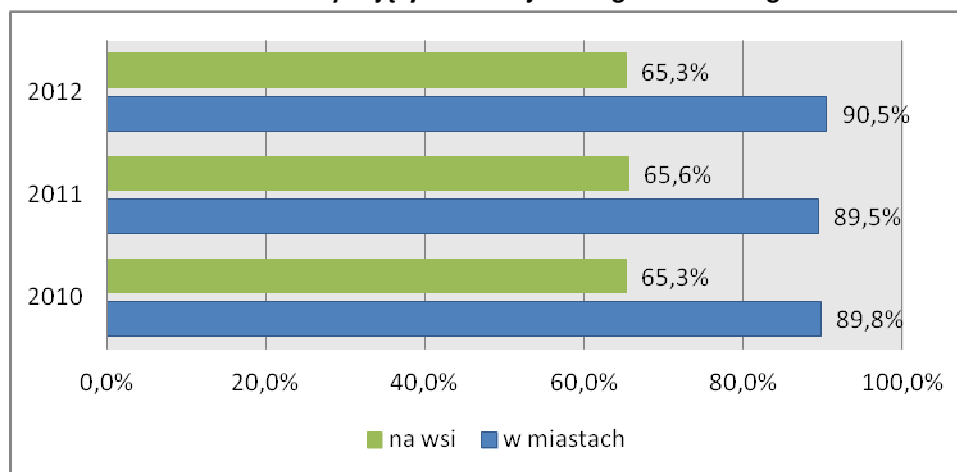
Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

W 2012 roku odnotowano najwięcej czynnych przyłączy do budynków, jednocześnie zwiększyła się liczba odbiorców gazu do 10944 gospodarstw domowych, przy jednoczesnym zmniejszeniu zużycia gazu (5346,7 tys. m³ w 2012 r.). Zmniejszyła się liczba ludności korzystającej z gazu, do 38561 osób w 2012 roku, co może tłumaczyć mniejsze zużycie, mimo większej liczby gospodarstw domowych jako odbiorców gazu. Odwrotne tendencje

odnotowano w miastach, gdyż zmalała tam liczba gospodarstw domowych jako odbiorców gazu w porównaniu do 2010 roku. W 2012 roku 2856 gospodarstw domowych ogrzewało mieszkania gazem, zatem więcej niż w latach poprzednich, zużywając jednocześnie na ogrzewanie mniej gazu niż w 2010 r., bo 3228,5 tys. m³.

Na przestrzeni analizowanych trzech lat nieznacznie wzrosła liczba ludności korzystająca z gazu. Zachowały się dysproporcje między wsią a miastem. W 2012 roku z gazu korzystało 65,3% ludności na wsi oraz 90,5% ludności w miastach.

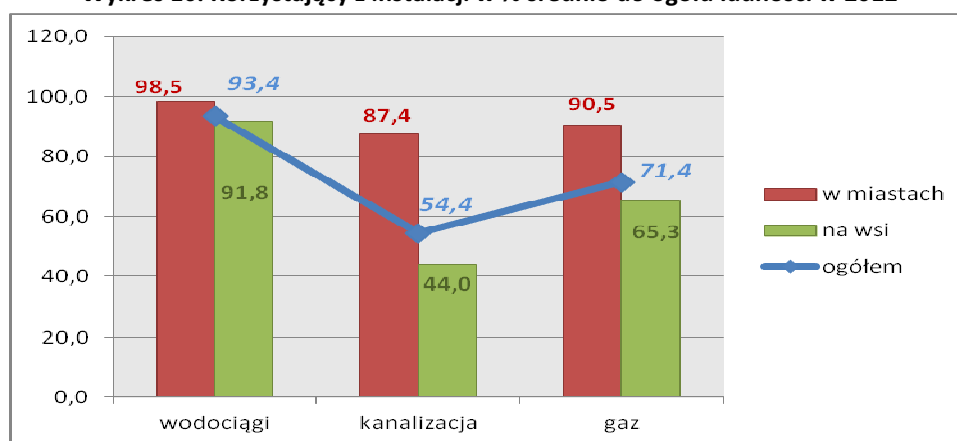
Tabela 9. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności-gaz

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

W 2012 roku 93,4% ludności w Powiecie było w posiadaniu instalacji wodociągowej, 71,4% - gazowej a 54,4% - kanalizacyjnej.

Wykres 10. Korzystający z instalacji w % średnio do ogółu ludności w 2012

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

e. Wykorzystanie energii odnawialnych

Do źródeł odnawialnych można zaliczyć: siłę wiatru, energię spiętrzeń wody, słońca, biogazu, wód termalnych, biomasy. Niewiele z tych źródeł jest wykorzystywanych na terenie Powiatu Tarnobrzskiego.

Aktualnie na terenie Powiatu funkcjonuje kotłownia miejska w Nowej Dębie – instalacja wykorzystująca biomasę (zrębki drewna). Wierzba energetyczna tu stosowana jest rośliną zdobywającą coraz większe znaczenie jako surowiec energetyczny. Uprawiana jest na powierzchni ponad 80 ha. Są to plantacje szybko rosnących drzew dodatkowo stwarzających możliwości zagospodarowania obszarów zdegradowanych i nieużytków.

Również produkty tradycyjnych upraw rolnych mogą być wykorzystywane alternatywnie jako surowce energetyczne. Należą do nich:

- żyto – do produkcji etanolu do benzyn silnikowych;
- rzepak – do produkcji estrów kwasów nienasyconych do olejów napędowych silników wysokoprężnych.

Obecnie na terenie Powiatu nie istnieją inne instalacje wykorzystujące odnawialne źródła energii.

Teren Powiatu oprócz surowców bioenergetycznych nie jest pozbawiony możliwości wykorzystania:

- energii słonecznej – panują tu warunki zbliżone do ogólnokrajowych tj. około 1500 godzin słonecznych w ciągu roku, średnia gęstość energii słonecznej docierającej do powierzchni ziemi wynosi 1000/kWh/m²/r. Kolektory słoneczne mogą mieć zastosowanie do podgrzewania wody użytkowej, w basenach, stawach hodowlanych itp. Wykorzystanie do ogrzewania pomieszczeń może mieć miejsce w skojarzeniu z innymi urządzeniami wspomagającymi;
- siły wiatru – według opracowanej przez IMiGW w Warszawie mapy średniorocznych prędkości wiatru, dolina Sanu od granicy Państwa aż do Sandomierza jest strefą występowania średnich rocznych prędkości wiatru przekraczających 4 m/s, użytecznych dla potrzeb energetycznych;
- potencjału wód płynących – mogą być lokalizowane małe elektrownie wodne z uwagi na planowane lokalizacje zbiorników wodnych dużej i małej retencji.

W zakresie wykorzystania energii geotermalnej możliwości są ograniczone. Teren Powiatu położony jest w obszarze mało perspektywicznym dla występowania wód termalnych w mioceńskich utworach zapadliska przedkarpackiego⁵.

3. Infrastruktura komunikacyjna

a. Komunikacja drogowa

Przez Powiat Tarnobrzeski przebiegają 34 drogi powiatowe, o łącznej długości 171,704 km.

⁵ http://tarnobrzeski.pl/files/strategia/Zal_Nr_1.pdf

Tabela 17. Wykaz dróg powiatowych Powiatu Tarnobrzskiego

Lp.	Nr drogi	Nazwa (przebieg)	Od km-do km
1	1 011 R	Kawęczyn – Skowierzyn	0+000 – 1+174
2	1 015 R	Jamnica – Zbydniów	0+000 – 2+720
3	1 017 R	Zaleszany – Zabrze	2+263 – 6+677
4	1 030 R	Grębów – Stany	0+000 – 9+310
5	1 089 R	Od drogi 854 – Goczałkowice	0+000 – 2+553
6	1 090 R	Trzeźń – Grębów	0+000 – 13+023
7	1 091 R	Sokolniki – Orliśka	0+000 – 3+377
8	1 092 R	Trzeźń – Furmany	0+000 – 4+507
9	1 093 R	Tarnobrzeg – Stacja kolejowa Grębów	7+080 – 11+355
10	1 094 R	Furmany – Żupawa – Stale	0+000 – 7+317
11	1 104 R	Ul. Sikorskiego (Nowa Dęba)	0+000 – 1+471
12	1 110 R	Ocice – Jadachy	2+248 – 8+350
13	1 112 R	Dojazd do stacji kolejowej Chmielów	0+000 – 1+115
14	1 113 R	Stale – Chmielów – Dąbrowica	0+000 – 14+560
15	1 114 R	Stale – Do drogi nr 9	0+000 – 13+607
16	1 115 R	Grębów – Wydrza – Krawce	0+000 – 7+929
17	1 116 R	Alfredówka – Ciosy – Wydrza	0+000 – 15+767
18	1 117 R	Tarnowska Wola – Wola Baranowska	0+000 – 16+070
19	1 118 R	Padew Narodowa – Wola Baranowska – Ślężaki	1+611 – 10+257
20	1 119 R	Durdy – Marki – Józefów	0+000 – 6+335
21	1 120 R	Dojazd do stacji kolejowej Skopanie	0+000 – 1+670
22	1 121 R	Suchorzów – Gawłuszowice (wraz z ul. Mickiewicza i ul. Zamkową w jej ciągu)	0+000 – 6+734
23	1 122 R	Dymitrów Duży – Dymitrów Mały	0+000 – 2+903
24	1 123 R	Dymitrów Duży – Domacyny Wielkie	0+000 – 1+566
25	1 124 R	Knapy – Zachwiejów – Zarównie	0+000 – 3+252
26	1 125 R	Ul. Kolejowa (Nowa Dęba)	505 m
27	1 126 R	Ul. Sienkiewicza (Nowa Dęba)	479 m
28	1 127 R	Ul. Kościuszki, Ul. Szypowskiego (Nowa Dęba)	1582 m, 790 m
29	1 128 R	Ul. Jana Pawła II (Nowa Dęba)	705 m
30	1 129 R	Ul. 1- go Maja (Nowa Dęba)	217 m
31	1 130 R	Ul. Mickiewicza (Nowa Dęba)	420 m
32	1 131 R	Ul. Majdańska (Nowa Dęba)	570 m
33	1 132 R	Ul. Podleśna, Ul. Borowa (Nowa Dęba)	1265 m, 1865 m
34	2 401 R	Komorów – Huta Komorowska – Koniecpol	10+627 – 13+536
RAZEM			171,704 km

* załącznik Nr 1 do uchwały Rady Powiatu Tarnobrzskiego Nr XXVII/223/2013 z dnia 5 czerwca 2013 r. w sprawie ustalenia przebiegu istniejących dróg powiatowych.

Źródło: Starostwo Powiatowe w Tarnobrzegu

Łączna liczba dróg powiatowych zamiejskich wynosi 158,85 km ogółem, a dróg powiatowych na terenie miast (ulic) 12,86 km ogółem. Najdłuższe odcinki dróg Powiatowych występują na terenie Miasta i Gminy Nowa Dęba – 50,32 km ogółem a najkrótsze na terenie Gminy Gorzyce – 24,99 km ogółem.

Tabela 18. Wykaz dróg powiatowych Powiatu Tarnobrzeskiego z podziałem na poszczególne gminy

Gmina Miasto	Nr drogi	Nazwa drogi	Długość w km		
			Ogółem	Bitumicz	
Gmina Baranów Sandomierski	1113R	Stale – Chmielów – Dąbrowica	1,689	0,140	
	1117R	Tarnowska Wola – Wola Baranowska	11,910	11,910	
	1119R	Durdy – Marki – Józefów	6,335	6,335	
	1118R	Padew Narodowa – Wola Baranowska – Ślężaki	8,646	8,646	
	1120R	Dojazd do stacji kolejowej Skopanie	1,670	1,670	
	1121R	Suchorzów – Gawłuszowice	3,746	3,746	
	1122R	Dymitrów Duży – Dymitrów Mały	2,903	2,903	
	1123R	Dymitrów Duży – Domacyny Wielkie	1,566	1,566	
	1124R	Knapy – Zachwiejów – Zarównie	3,252	3,252	
	2401R	Komorów – Huta Komorowska – Koniecpól	2,909	0,592	
		Drogi zamiejskie – suma	44,626	40,760	
Miasto Baranów Sandom.	1121R	Ulica Mickiewicza	1,084	1,084	
		Ulica Zamkowa	1,904	1,904	
		Drogi powiatowe na terenie miasta – suma	2,988	2,988	
		Ogółem Drogi powiatowe na terenie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	47,614	43,748	
Gmina Gorzyce	1089R	Od drogi 854 – Goczałkowice	2,553	2,553	
	1090R	Trześć – Grębów	7,725	7,725	
	1092R	Trześć – Furmany	4,507	4,507	
	1094R	Furmany – Żupawa – Stale	1,184	1,184	
	1093R	Tarnobrzeg – st. Kol. Grębów	2,674	2,674	
	1011R	Kawęczyn – Skowierzyn	1,174	1,174	
	1017R	Zaleszany – Zabrze	1,792	1,792	
	1091R	Sokolniki – Orliśka	3,377	3,377	
			Drogi zamiejskie – suma	24,986	24,986
			Ogółem Drogi powiatowe na terenie Gminy Gorzyce	24,986	24,986
Gmina Grębów	1090R	Trześć – Grębów	5,298	5,298	
	1094R	Furmany – Żupawa – Stale	6,133	6,133	
	1093R	Tarnobrzeg – st. Kol. Grębów	1,601	1,601	
	1113R	Stale – Chmielów – Dąbrowica	3,740	3,740	
	1116R	Alfredówka – Ciosy – Wydrza	2,815	2,815	

	1114R	Stale do drogi nr 9	6,620	6,620
	1015R	Jamnica – Zbydniów	2,720	2,720
	1017R	Zaleszany – Zabrze	2,622	2,622
	1115R	Grębów – Wydrza – Krawce	7,929	7,929
	1030R	Grębów – Stany	9,310	6,604
	Drogi zamiejskie – suma		48,788	46,082
	Ogółem Drogi powiatowe na terenie Gminy Grębów		48,788	46,082
Gmina Nowa Dęba	1113R	Stale – Chmielów – Dąbrowica	9,131	7,657
	1112R	Dojazd do stacji kolejowej Chmielów	1,115	1,115
	1116R	Alfredówka – Ciosy – Wydrza	12,952	8,152
	1114R	Stale - do drogi nr 9	6,987	6,987
	1117R	Tarnowska Wola – Wola Baranowska	4,160	4,160
	1110R	Ocice – Jadachy	6,102	6,102
	Drogi zamiejskie – suma		40,447	34,173
Miasto Nowa Dęba	1132R	Ulica Podleśna	1,265	1,265
		Ulica Borowa	1,865	1,865
	1104R	Ulica Sikorskiego	1,471	1,471
	1131R	Ulica Majdańska	0,570	0,570
	1128R	Ulica Jana Pawła II	0,705	0,705
	1126R	Ulica Sienkiewicza	0,479	0,460
	1129R	Ulica 1-go Maja	0,217	0,217
	1127R	Ulica Kościuszki	1,582	1,582
		Ulica Szypowskiego	0,790	0,790
	1125R	Ulica Kolejowa	0,505	0,505
	1130R	Ulica Mickiewicza	0,420	0,420
Drogi powiatowe na terenie miasta – suma		9,869	9,850	
Ogółem Drogi powiatowe na terenie Miasta i Gminy Nowa Dęba		50,316	44,023	
Ogółem Drogi powiatowe zamiejskie			158,847	146,001
Ogółem Drogi powiatowe na terenie Miasta (ulice)			12,857	12,838
ŁĄCZNA DŁUGOŚĆ DRÓG POWIATOWYCH			171,704	158,839

Załącznik Nr 2 do uchwały Rady Powiatu Tarnobrzskiego Nr XXVII/223/2013 z dnia 5 czerwca 2013 r. w sprawie ustalenia przebiegu istniejących dróg powiatowych.

Źródło: Starostwo Powiatowe w Tarnobrzegu

b. Komunikacja kolejowa

Przez teren Powiatu przebiegają ważne połączenia komunikacyjne, drogowe relacji: Rzeszów – Warszawa, (krajowa, Nr 9) Tarnobrzeg – Mielec – Dębica, Stalowa Wola – Sandomierz (krajowa, Nr 77) oraz główne sieci infrastruktury (sieci przesyłowe energii elektrycznej, gazu, telekomunikacyjne).

Drogowe połączenia komunikacyjne uzupełniają linie kolejowe relacji Łódź Kaliska - Tarnobrzeg- Mielec – Dębica (Nr 25). Stalowa Wola - Rozwadów - Tarnobrzeg - Kolbuszowa - Rzeszów (Nr 71). Mieszkańcy Powiatu nie mają aktualnie bezpośredniego połączenia kolejowego ze stolicą kraju, (ze względu na stan techniczny infrastruktury kolejowej) mogą natomiast korzystać z przejazdów na linii Stalowa Wola - Rozwadów - Rzeszów.

W 2010 r. Powiat Tarnobrzeski przeznaczył kwotę 20 000 zł na współfinansowanie Studium Wykonalności dla zadania „ Rewitalizacja linii kolejowej Nr 25 Łódź Kaliska - Dębica odcinek Tarnobrzeg (Ocice) - Mielec - Dębica. Studium Wykonalności zamówiły Polskie Linie Kolejowe S.A. Centrum Realizacji Inwestycji Oddział w Krakowie. 90 % wartości studium pokryły PLK, Województwo Podkarpackie i Miasto Mielec. Pozostałą kwotę wyłożyły miasta Dębica i Tarnobrzeg oraz powiaty dębicki, mielecki i tarnobrzeski. Studium otwiera drogę w procedurze ubiegania się o środki publiczne, w tym z Unii Europejskiej na wykonanie gruntownego remontu tej linii. Po odebraniu studium Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska nałożył obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla wymienionego przedsięwzięcia. Opracowane Studium Wykonalności nie przewidywało oceny oddziaływania na środowisko i uzyskania decyzji środowiskowej. Całkowity koszt prac nad oceną to ponad 100 tys. zł., a czas potrzebny na jej wykonanie to 1,5 roku. Centrum Realizacji Inwestycji PLK ponownie zwróciło się o pomoc dla samorządów. Zarząd Powiatu Tarnobrzeskiego jest żywotnie zainteresowany postępowaniem prac przy rewitalizacji linii kolejowej z Tarnobrzega do Dębicy i solidarnie z innymi partnerami samorządowymi przystąpi do współfinansowania oceny oddziaływania na środowisko. Taką gwarancję otrzymały na piśmie PLK. Uzyskanie decyzji środowiskowej nie jest aktualnie możliwe z powodu negatywnej odpowiedzi Urzędu Marszałkowskiego uzasadnianej brakiem wolnych środków finansowych. Pewne nadzieje na rozpoczęcie prac nad oceną oddziaływania na środowisko wiąże się z nową perspektywą finansową na lata 2014 - 2020.

Linia kolejowa Nr 71 Tarnobrzeg (Ocice) – Rzeszów Główny o długości 66,781 km po zakończonej w 2009 r. gruntownej modernizacji pozwala na prowadzenie pociągów osobowych z prędkością 100 km/godz., a towarowych 80 km/godz. Linia nie jest zelektryfikowana. Potrzebne są intensywne działania promocyjne zachęcające pasażerów do powrotu do korzystania z przejazdów na tej linii szynobusami i pociągami po kilkunastu latach przerwy.

4. Przedsiębiorczość (drobna przedsiębiorczość, rzemiosło)

Główne przedsiębiorstwa znajdujące się na obszarze Powiatu to:

1. Federal Mogul Gorzyce - producent tłoków, sworzni, felg i odlewów z metali lekkich
2. Pilkington Automotive Poland – producent szyb samochodowych do samochodów wiodących koncernów samochodowych w Chmielowie
3. Zakłady Metalowe DEZAMET S.A. w Nowej Dębie, wykonujące produkcję głównie dla potrzeb obronnych

4. Polpharma w Nowej Dębie - wytwórnia farmaceutyczna zajmująca się produkcją leków i opakowań farmaceutycznych
5. Spółdzielnia Inwalidów "Zjednoczenie" w Nowej Dębie - producent branży motoryzacyjnej i AGD.
6. Spółka UNIDEZ Nowa Dęba - produkcja elementów urządzeń grzewczych
7. Zakład Czynników Energetycznych S.A. w Nowej Dębie - produkcja energii cieplnej i wody mineralnej
8. Fabryka Firanek WISAN S.A. w Skopaniu - producent firanek i materiałów dekoracyjnych
9. Alumetal Gorzyce Sp. z o.o. – produkcja aluminium
10. Press + Sintertechnik Sp. z o.o. – produkcja rdzeni solnych do odlewów aluminiowych - Gorzyce
11. AHC Polska Sp. z o.o. - obróbka metali, produkcja chemikaliów organicznych i nieorganicznych - Gorzyce
12. Metaltec Magaj & Szymański s.c. - wytapianie odpadów aluminiowych i żeliwnych - Gorzyce
13. Marma Plast II Spółka komandytowa Sp. z o.o. – przetwórstwo PCV, producent folii dla ogrodnictwa i budownictwa – Nowa Dęba
14. Bester Medical System Sp. z o.o. – produkcja urządzeń medycznych – Nowa Dęba
15. Innowacja Sp. z o.o. – wyroby metalowe, obróbka metali – Nowa Dęba
16. PRO-FUND Sp. z o.o. Sp. Kom. - branża metalowa – Nowa Dęba

Funkcjonuje także kilka tysięcy firm sektora „małych i średnich przedsiębiorstw” w przetwórstwie spożywczym, handlu, transporcie, przemyśle drzewnym, produkcji ozdób choinkowych itp.

Na obszarze Powiatu, pod Tarnobrzegiem i w Nowej Dębie znajdują się tereny Tarnobrzesckiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. W strefie rozpoczęło dotychczas działalność kilkadziesiąt firm. Jedną z najpoważniejszych inwestycji w podstrefie w Nowej Dębie jest budowana od podstaw przez Pilkington Automotive Poland fabryka szyb samochodowych.

Strefą zarządza Agencja Rozwoju Przemysłu w Warszawie poprzez Oddział w Tarnobrzegu, który ma swoją siedzibę w Tarnobrzegu⁶. Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. jest jednoosobową spółką Skarbu Państwa utworzoną w 1991 r. Celem Agencji jest wspieranie działań restrukturyzacyjnych oraz kreowanie proinnowacyjnych rozwiązań w celu poprawy konkurencyjności przedsiębiorstw. TSSE, poprzez odpowiednie procedury i ulgi podatkowe stała się ona jednym z ważniejszych i niezwykle skutecznym instrumentem w przemianach strukturalnych postindustrialnego majątku, a co za tym idzie, na lokalnych rynkach pracy.

Już od blisko 20 lat w TSSE realizowane są procedury wydawania zezwoleń i lokowania kolejnych inwestycji w strefie. Zarządzający strefą udzielił ponad 200 zezwoleń na działalność gospodarczą na jej terenie. Obecnie działa tu 105 przedsiębiorców, którzy

⁶ http://tarnobrzieski.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=123&Itemid=98

reprezentują różne branże, m.in. przetwórstwo aluminium, farmaceutyki, szkło gospodarcze, elektronikę, produkcję materiałów budowlanych, meble i przemysł poligraficzny. Diametralnej zmianie uległ dotychczasowy wizerunek pierwotnych terenów strefy. Oddział ARP S.A. w Tarnobrzegu zlecił wybudowanie kompleksu nowoczesnych hal produkcyjno-magazynowych pod wynajem dla inwestorów, oraz modernizację obiektów produkcyjnych i administracyjnych w strefie. Zasoby udostępniane inwestorom na terenie strefy obejmują tereny inwestycyjne, w znacznej mierze uzbrojone, budynki oraz infrastrukturę techniczną. Właścicielami tego majątku są przedsiębiorstwa działające na terenie Tarnobrzeskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w chwili jej ustanowienia oraz gminy i zarządzający TSSE EURO-PARK WISŁOSAN - Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. w Warszawie.

Największe zalety TSSE:

- zróżnicowana terytorialnie, cenowo i logistycznie oferta inwestycyjna,
- bogata oferta nowych terenów "green field", hal produkcyjno-magazynowych i powierzchni administracyjno-biurowych,
- funkcjonalne, oddane "pod klucz" nowe obiekty produkcyjne i magazynowe,
- wysoko oceniana kadra pracownicza w każdej branży i specjalizacji,
- szybki, tani i bezpośredni transport towarów na Wschód - linia kolejowa LHS,
- różnorodne formy kooperacji z istniejącymi przedsiębiorcami,
- pakiet przywilejów i zachęt podatkowych,
- dobrze przygotowane i uproszczone procedury lokowania nowych inwestycji,
- przyjazne samorzady, wspierające lokalną przedsiębiorczość,
- profesjonalizm, doświadczenie i pomoc pracowników strefy na każdym etapie inwestycji.

W 2013 roku na terenie Powiatu Tarnobrzieskiego do rejestru REGON wpisanych było 3395 podmiotów gospodarki narodowej, wśród których dominowały małe podmioty liczące do 9 pracowników – 3246 podmiotów. Znacznie mniej, bo 122 podmiotów liczyło od 10 do 49 pracowników, ich liczba uległa znacznemu spadkowi począwszy od roku 2011. Przybyło za to do 22 większych podmiotów liczących od 50 do 249 pracowników, oraz do 4 podmiotów liczących od 250 do 999 pracowników. Bez zmian pozostał jeden największy podmiot liczący ponad 1000 pracowników.

Tabela 19. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON-podmioty wg klas wielkości

	ogółem	0 do 9	10 do 49	50 do 249	250 do 999	1000 i więcej
2010	3360	3189	148	19	3	1
2011	3327	3152	151	19	4	1
2012	3367	3205	135	22	4	1
2013	3395	3246	122	22	4	1

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

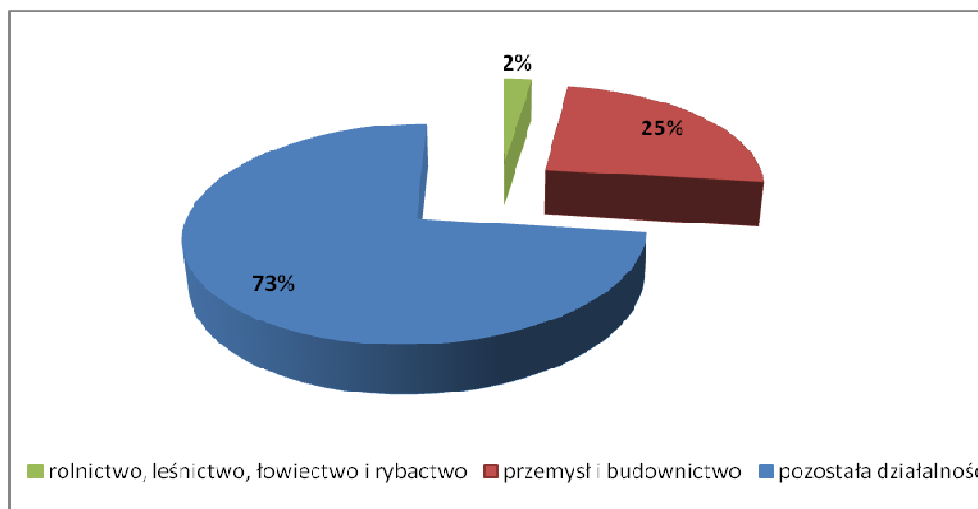
Wśród podmiotów wg klasyfikacji GUS dominują podmioty z zakresu tzw. pozostałej działalności – 73%. Najmniejszy udział wśród podmiotów, bo jedynie 2% zajmują podmioty zajmujące się rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem, rybactwem. Znaczący odsetek wszystkich podmiotów stanowią te, które zajmują się przemysłem i budownictwem – 25%. Charakterystyczny jest malejący udział podmiotów z obszaru rolnictwa i jemu pokrewnych oraz przemysłu i budownictwa na rzecz zwiększającej się liczby podmiotów z tzw. pozostałej działalności.

**Tabela 20. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON
-Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności**

	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	przemysł i budownictwo	pozostała działalność
2010	83	859	2418
2011	80	846	2401
2012	80	849	2438
2013	79	838	2478

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Wykres 11. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON -Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności w 2013 roku

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Zdecydowaną większość podmiotów gospodarki narodowej stanowią podmioty sektora prywatnego, bo aż 3240, jedynie 155 to podmioty sektora publicznego. Na przełomie 2012-2013 zmniejszyła się liczba podmiotów sektora publicznego, a zwiększyła sektora prywatnego.

**Tabela 21. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON
-Podmioty wg sektorów własnościowych**

	podmioty gospodarki narodowej ogółem	sektor publiczny - ogółem	sektor prywatny - ogółem
2010	3360	140	3220
2011	3327	156	3171
2012	3367	163	3204
2013	3395	155	3240

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Od 2010 do 2012 roku zmniejszała się liczba nowo zarejestrowanych jednostek na 10 tys. ludności, dopiero w 2013 roku nastąpił wzrost do 46 jednostek. Podobnym tendencjom ulegał wskaźnik podmiotów nowo zarejestrowanych na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym. Odwrotne tendencje były w przypadku podmiotów przypadających na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym, tutaj odnotowano tendencje wzrostową do poziomu 97,7 w 2013 roku, oraz w przypadku podmiotów wpisanych do REGON na 10 tys. ludności – odpowiednio – 630. Najwięcej wykreśleń jednostek z rejestru REGON miało miejsce w 2011 roku – 62 oraz w roku 2013 – 42. Wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym na przestrzeni analizowanych lat był dość stabilny, osiągając w 2013 roku wartość 7,6. Charakterystyczny jest zatem wzrost podmiotów już wpisanych do rejestru oraz spadek nowo zarejestrowanych podmiotów.

Tabela 22. Podmioty gospodarki narodowej - wskaźniki

	podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym
2010	618	63	29	7,7	98	95,6
2011	613	59	62	7,5	91	95,0
2012	623	40	35	7,6	63	96,7
2013	630	46	42	7,6	72	97,7

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

5. Rolnictwo

Na terenie Powiatu Tarnobrzieskiego przeważają gleby średnie i słabe (IV i V) klasa bonitacyjna. Badania wykazują, że większość gruntów użytkowanych rolniczo w powiecie wykazuje odczyn kwaśny, co powoduje obniżenie ich produktywności. Dużemu zróżnicowaniu bonitacyjnemu gleb towarzyszy duże zróżnicowanie ich przydatności rolniczej. Występują tu wszystkie kompleksy charakterystyczne dla obszarów nizinnych i wyżynnych. Największe powierzchnie zajmują kompleksy typowo żytnie: żytni dobry, żytni słaby i żytni

bardzo słaby, stanowiące ponad połowę gruntów ornych powiatu. Stosunkowo dużą powierzchnię (1/3 ogółu gruntów ornych) zajmują kompleksy: pszenney bardzo dobry, pszenney dobry i żytni bardzo dobry o dużym potencjale produkcyjnym. Użytki zielone występują w powiecie na stosunkowo dużej powierzchni. Spotykamy je przeważnie na glebach murszowych i torfowych najczęściej niecałkowitych, zalegających na podłożu mineralnym. Większość użytków zielonych zaliczana jest do użytków zielonych średnich, które przeważają nad użytkami słabymi i bardzo słabymi. Stan gleb na terenie powiatu jest na ogół dobry, podstawowymi czynnikami degradacji jest eksploatacja surowców, zakwaszenie gleb (oddziaływanie nieorganizowanej emisji siarkowodoru w rejonach oddziaływania kopalnictwa siarki), zanieczyszczenia komunikacyjne wzdłuż dróg o znacznym natężeniu ruchu.

Tabela 23. Warunki glebowe rolnictwa powiatu tarnobrzskiego na tle województwa i Polski w %

Klasa bonitacyjna	Gleby	Powiat	Województwo	Polska
I i III	Bardzo dobre	2,07	5,9	3,3
III	Dobre	13,8	25,5	23,3
IV	Średnie	37,34	45	39,8
V	Słabe	34,63	17,3	21,7
VI	Złe	12,16	6,3	11,9
Razem		100,00%	100,00%	100,00%

Źródło: Starostwo Powiatowe w Tarnobrzegu

Rolnictwo w Powiecie Tarnobrzskim dysponuje pow. 27 816 ha użytków rolnych, przy czym grunty orne zajmują 13 304 ha, sady 296 ha, łąki 7 883 ha, pastwiska 3 772 ha, grunty leśne 19 489 ha, pozostałe grunty 4 801 ha. Powierzchnia indywidualnych gospodarstw rolnych w powiecie wynosi 18769, 96 ha.

Zdecydowana większość użytków rolnych znajduje się we władaniu właścicieli prywatnych. Produkcja rolnicza w zdecydowanej większości gospodarstw ma charakter wszechstronny bez określonego kierunku specjalizacji, za wyjątkiem pewnych mikroregionów specjalizujących się w niektórych kierunkach upraw np. w ogrodnictwie czy sadownictwie. Dominującymi uprawami są zboża oraz rośliny okopowe – głównie ziemniaki a w produkcji zwierzęcej chów bydła i trzody chlewnej.

a. Produkcja głównych ziemiopłodów rolnych

Produkcja roślinna w Powiecie Tarnobrzskim jest kierunkiem dominującym jednak w zdecydowanej większości gospodarstw ma charakter wielokierunkowy i niewyspecjalizowany z przewagą upraw roślin mało pracochłonnych, tj. zbóż i okopowych.

Zboża – uprawiane są na pow. 4269,69 ha w tym :

Zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi 4118,23 ha

Ponadto uprawiane są:

- Ziemniaki 810, 58 ha
- Strączkowe jadalne 118, 51 ha
- Buraki cukrowe 23, 43 ha
- Rzepak i rzepik 76, 81ha
- Uprawy przemysłowe 100, 24 ha
- Warzywa gruntowe 41, 06 ha

b. Produkcja zwierzęca

Pogłowie zwierząt przedstawia się następująco:

- Bydło razem 1162 szt.
- Konie 252 szt.
- Trzoda chlewna 662 szt.
- Owce 48 szt.
- Kury 3695 szt.

6. Turystyka

a. Infrastruktura hotelowa, noclegowa

Firmy działające w branży turystycznej

Gmina Gorzyce:

- Krzysztof Szczęch F.A. P.H.U. BARITX „SEBAR” lokal gastronomiczno-hotelarski, ul. Działkowców 24, 39-432 Gorzyce
- Beata Kaczmarczyk, agroturystyka, Trześń, ul. Sportowa 25, 39-432 Gorzyce
- Marta Brzezińska, Pensjonat pod Pieprzówkami, Zalesie Gorzyckie 6, 39-432 Gorzyce

Miasto i Gmina Nowa Dęba:

- „BEGG” Sp. z o.o., ul. Jasna 7, ul. Szyrowskiego 1, 39-460 Nowa Dęba
- Lubica, Krzysztof Tęcza S.C. Restauracja „Dębiana”, ul. Łagockiego 64, 39-460 Nowa Dęba
- Zajazd „Leśne Kąty”, Tarnowska Wola 225, 39-460 Nowa Dęba
- Dworek „Belweder”, Chmielów 622, 39-442 Chmielów
- Karczma Jorgula, ul. Bieszczadzka 2 39-460 Nowa Dęba

Miasto i Gmina Baranów Sandomierski:

- Hotel Zamkowy, 39-450 Baranów Sandomierski, ul. Zamkowa 22
- Zajazd Wisła ul. Dąbrowskiego 4 39-450 Baranów Sandomierski

b. Zabytki

BARANÓW SANDOMIERSKI

Miejscowość wzmiankowana w 1135r. wraz z zamkiem zbudowanym przez jeńców pomorskich za Bolesława Krzywoustego, strzegącego przeprawy na Wiśle. W 1345 roku Kazimierz Wielki nadał miastu przywilej lokacyjny. Miasto słynęło z handlu zbożem, a później rozwinęło się tu sukiennictwo. W XVII w. było siedzibą innowierców (kalwinów), którzy założyli tu w 1628 r. drukarnię. Najświetniejszy okres dla miasta przypada na lata 1569-1677, w których Baranów Sandomierski należał do wielkopolskiej rodziny Leszczyńskich. Później miasto często zmieniano właścicieli, a po rozbiorach nastąpił upadek gospodarczy Baranowa. Miasto zniszczone w czasie walk w latach 1939-45.

Kościół parafialny p.w. Ścięcia Św. Jana Chrzciciela: wzniesiony z fundacji Andrzeja Leszczyńskiego, Wojewody Brzeskiego w 1607r., przebudowany w latach 1727-1748, rozbudowany w II połowie XIX w. (dobudowa kaplic bocznych), remontowany w 1934r., wtedy też wykonano polichromię wnętrza oraz wstawiono witraże, uszkodzony w 1944r., odbudowany w latach 1945-48, remontowany w latach 80-tych XX w., murowany, tynkowany. Jednonawowy z prezbiterium węższym i niższym zamkniętym poligonalnie, oszkarpowanym. Po bokach nawy prostokątne kaplice. W fasadzie dekoracyjny portal architektoniczny, późnorenesansowy z XVII w.

Kaplica grobowa rodziny Dolańskich na cmentarzu parafialnym: wzniesiona w 1931 roku przez dziedzica dóbr baranowskich dla swojej rodziny, wg projektu architekta Tadeusza Stryjeńskiego, neoklasycystyczna. Murowana, obustronnie tynkowana, sklepiona krzyżowo-żebrowo.

W tympanonie od frontu z herbem Korab-Dolańskich.

Zamek: wzniesiony w latach 1579-1606 na miejscu dawnego dworu obronnego z XV w. przez Andrzeja Leszczyńskiego - Wojewodę Brzeskiego, wg projektu włoskiego artysty Santi Guccio, po 1620 otoczony fortyfikacjami bastionowymi, po których do dziś pozostały tylko nikiłe ślady. Dekoracje sztukatorskie wnętrza sali na I piętrze pochodzą z I połowy XVII w. i są dziełem Jana Baptisty Falconiego. Zamek rozbudowany został pod koniec XVII stulecia (dobudowa galerii wg projektu Tylmana z Gameren), zaś w latach 1849 i 1898 uszkodzony wskutek pożarów. Na początku XX wieku został gruntownie wyremontowany pod kierunkiem architekta Tadeusza Stryjeńskiego. W jednej z sal parteru urządzono wówczas kaplicę ozdobioną detalami secesyjnymi i witrażami projektu Józefa Mehoffera oraz obrazem Jacka Malczewskiego. Działania wojenne 1939-44 doprowadziły do zdewastowania obiektu. W latach 1958-66 przeprowadzono remont kapitalny z przeznaczeniem na potrzeby KiZPS „Siarkopol”. Od 1997 roku obiekt stanowi własność Agencji Rozwoju Przemysłu w Warszawie. Murowany, tynkowany. Założony na planie regularnego prostokąta z czterema okrągłymi basztami w narożach i dziedzińcem w środku, wyższym od poziomu ogrodu, otoczony z trzech stron kolumnowymi krużgankami i gładką ścianą od północy. Piętrowy

w całości podpiwniczony. Fasada główna dekoracyjna, kryjąca skrzydło krużgankowe, posiada prostokątną wieżę przelotową silnie wysuniętą ryzalitowo na osi środkowej. Zwieńczona attyką i wyższym szczytem na przedłużeniu linii dachu skrzydła zachodniego.

Oranżeria w parku zamkowym: wybudowana na początku XIX wieku przez Stanisława Dolańskiego, ówczesnego właściciela dóbr baranowskich, prawdopodobnie wg projektu architekta Tadeusza Stryjeńskiego, neoklasycystyczna.

JÓZEFÓW- dwór: wzniesiony w 1923 roku przez Romana Gierswalda, murowany, obustronnie tynkowany, parterowy, nakryty dachem czterospadowym. W elewacji frontowej znajduje się portyk kolumnowy.

ŚLĘZAKI - kościół parafialny p.w. Najświętszej Marii Panny: wzniesiony w latach 1870-75 z fundacji baronówny Eugonii v. Beust, kanoniczki Kolegium Praskiego na Hradczanach, córki Emila v. Beust, byłego profesora w Chmielowie. Projekt kościoła opracował architekt Zbyszewski. Kościół poświęcony został w 1884 r. przez Biskupa Ignacego Łobuza. Murowany, tynkowany na planie wydłużonego prostokąta, z nieco węższym półkoliście zamkniętym prezbiterium i dwoma prostokątnymi zakrystiami po bokach.

WOLA BARANOWSKA - kościół parafialny p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa: wzniesiony w 1932 roku wg projektu inż. Michała Mikosia z Tarnowa. Murowany, tynkowany. Korpus trójnawowy, czteropiętrowy w układzie bazylikowym.

BUDA STALOWSKA – dworek, pałacyk myśliwski Tarnowskich.

CHMIELÓW - kościół parafialny p.w. Św. Stanisława Biskupa: wzniesiony w latach 1923-26 wg projektu architekta Wacława Krzyżanowskiego w stylu neobarokowym. Założony na planie krzyża łacińskiego, trójnawowy, z prezbiterium zamkniętym półkoliście. Murowany, obustronnie tynkowany. Wewnątrz sklepienie kolebkowo-krzyżowe, stropy płaskie, kopuły i półkopuły.

CHMIELÓW - plebania przy kościele parafialnym: wzniesiona w stylu neobarokowym w latach 1923-26 wg projektu architekta W. Krzyżanowskiego, przebudowana w latach 1990-93. Murowana na rzucie w kształcie litery "L" z wydatnym ryzalitem od frontu.

CHMIELÓW - dwór tzw. „Belweder”: wzniesiony w I połowie XIX wieku, remontowany w latach 1984-91, parterowy, murowany na rzucie prostokąta, dwutraktowy z portykiem od frontu i pn. wsch. oraz ryzalitem od pn. zach, nakryty dachem czterospadowym. Przy dworze pozostałości parku krajobrazowego z XIX wieku.

TARNOWSKA WOLA - kościół parafialny p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa: wzniesiony w latach 1925-28. Poświęcony 21.06.1928 r. przez biskupa przemyskiego A. Nowaka. Murowany, trójnawowy w układzie bazylikowym, z wieżą umieszczoną centralnie nad kruchtą i portykiem kolumnowym w fasadzie frontowej.

ROZALIN - kaplica: wzniesiona w 1913 r. z fundacji hr. Tarnowskiego, neobarokowa, murowana, na rzucie prostokąta z portalem zakończonym półkoliście u góry i ujętym po bokach dwoma doryckimi pilastrami, zakończona tympanonem zawierającym herb Tarnowskich - Leliwa i datę 1913 r.

GRĘBÓW - kościół parafialny p.w. św. Wojciecha Biskupa, Męczennika: w 1604 r. biskup Bernard Maciejewski erygował parafię Grębów mianując pierwszym proboszczem ks. Jana Potoczno, który rozpoczął budowę kościoła parafialnego. Kościół ten poświęcono w 1636 roku, spłonął w 1770. Po nim wzniesiono drugi, drewniany, który służył parafianom do 1912 r. Obecny wzniesiono w latach 1902-1925 w stylu neogotyckim. Jest to obiekt murowany, trójnawowy z dwoma przedsiódkami i wieżą z boku nakrytą dachem dwuspadowym. Obiekt gruntownie restaurowany w latach 1991-1992.

GRĘBÓW - kaplica cmentarna: wzniesiona w 3 ćw. XIX w. przez Dolańskich, właścicieli dóbr grębowskich, neogotycka, murowana na planie prostokąta trójbocznie zamkniętego, z wydzieloną częścią ołtarzową. Nad portalem wejściowym od frontu herb Dolańskich - Korab.

GRĘBÓW - zespół pałacowo-parkowy: w 1835 r. właścicielem dóbr generalnych cesarstwa Austrii obejmujących część klucza niżańskiego (Jamnicę, Sokolniki, większą część Grębowa, Wydrze, Jeziorko i część Nadbrzezia) stał się drogą zakupu Jan Roch Dolański. W rękach Dolańskich pozostały one aż do II wojny światowej.

GRĘBÓW - Pałac: wzniesiony w stylu neogotyckim w trzech etapach: I faza to budynek główny powstały w I połowie XIX w. II faza to budynek oficyny powstały w 2 połowie XIX w. III faza - dobudowa łącznika pomiędzy pałacem a oficyną oraz aneksów oficyny w okresie międzywojennym. W latach 60-tych XX w. dobudowano do oficyny jadalnię. Obiekt murowany, założony na planie prostokąta z dwukrotnym zryzalitowaniem na osi i na narożnikach budynku. Połączony jest prostokątnym w rzucie łącznikiem z takąż w rzucie oficyną. W ryzalicie środkowym pałacu reprezentacyjna klatka schodowa i zejście do piwnic.

Brama wjazdowa do zespołu pałacowo-parkowego: neogotycka, murowana, wzniesiona w I połowie XIX wieku. W części centralnej półkolisty przejazd prowadzący do parku poprzez przerzucony nad kanałem wodnym mostek, zakończony od strony parku dwoma ostrosłupami, nakrytymi daszkami Brogowymi.

Mostek w parku: wzniesiony w I połowie XIX wieku, usytuowany w pn. zach. części założenia

nad kanałem wodnym. Murowany, ujęty po bokach balustradą zdobioną profilowaną płyciną i ustawionymi na jej końcach wazonami.

Zespół zabudowy mieszkalnej służby folwarcznej i dworskiej: z XIX wieku, usytuowany po obu stronach założenia pałacowo-parkowego.

Spichlerz dworski: wzniesiony w 2 ćw. XIX w., w obrębie dużego gumna folwarcznego, murowany. Pierwotnie wyposażony był w wyciąg korbowy, umieszczony na poddaszu w klatce schodowej, zniszczony w latach 70-tych XX w. Wówczas także rozebrano kolumny portyku wejściowego oraz przebudowano więźbę dachową. Budynek o formach klasycystycznych.

STALE – kapliczka przydrożna: murowana, wzniesiona w 1872 roku z fundacji Jana Walskiego. Na uwagę zasługuje neobarokowa, pochodząca z 2 połowy XIX w. polichromia sklepienna przedstawiająca Przemienienie Pańskie oraz umieszczona w retabulum ołtarza kopia obrazu Matki Boskiej Dzikowskiej z 2 połowy XIX w.

GORZYCE - kościół parafialny pw. Św. Andrzeja Boboli: wg Jana Długosza w 1138 r. istniała zorganizowana działalność kościoła w miejscowości Gorzyce. W 1326 r. parafia już istniała. Pierwotnie kościół zlokalizowany był na wzgórzu zw. „Pączek”. Ostatni wzniesiony tam spłonął w 1794 r.. W 1828 r. wybudowano nowy drewniany kościół na obecnym placu kościelnym, który spłonął w 1944 r. Dzisiaj istniejący kościół wzniesiono w latach 1947-50 dzięki staraniom ks. Adama Osetka, ówczesnego proboszcza i dziekana rozwadowskiego, wg projektu inż. Wawrzyńca Dayczaka z Jarosławia. Eklektyczny, murowany, trójnawowy o układzie bazylikowym. Obecnie rozbudowywany.

Dzwonnica przy kościele parafialnym: wzniesiona w 2 połowie XIX w., murowana na rzucie prostokąta z trzema prześwitami na dzwony.

GORZYCE - kaplica cmentarna: neogotycka, wzniesiona w 2 połowie XIX w., wielokrotnie remontowana. Ostatni remont kapitalny w latach 1992 - 93. Murowana na planie prostokąta półkolistym zakończonego. Jednoprzestrzenna.

GORZYCE - dawna plebania: usytuowana na wzgórzu zw. „Pączek”, wzniesiona w końcu XVIII wieku, klasycystyczna, remontowana w 1954 r. i w latach 80-tych XX w. Murowana na planie prostokąta, trójdziałowa, dwutraktowa szerokofrontowa, parterowa, podpiwniczona, nakryta dachem czterospadowym, pobitym gontem. Wnętrze nakryte sklepieniami żaglastymi i kolebką z lunetami.

MOTYCZE PODUCHOWNE - kapliczka przydrożna: przy drodze Sandomierz - Stalowa Wola,

neogotycka, wzniesiona w 2 połowie XIX w., murowana, na rzucie prostokąta, nakryta sklepieniem żaglastym.

TRZEŚŃ - kościół parafialny pw. Świętej Rodziny: parafia erygowana pomiędzy 1302 -1325. Obecny kościół wzniesiony w latach 1893-99 wg projektu arch. Jana Sas Zubrzyckiego, w stylu neoromańskim. Wewnątrz polichromia z 1941 r. pędzla K. Haydukiewicza. Murowany na planie krzyża łacińskiego, trójnawowy z transeptem i bocznymi absydami. Jednowieżowy. Wewnątrz sklepienie kolebkowo-krzyżowe. Wyposażenie wnętrza jednolite neogotyckie.

Ogrodzenie kościoła z kaplicami: murowane równocześnie z kościołem, zapewne wg projektu J. S. Zubrzyckiego, eklektyczne.

Plebania: wzniesiona na początku XX w. w stylu neobarokowym. Murowane na rzucie w kształcie litery „L”. Korpus dwutraktowy, nakryty polskim dachem łamanym.

TRZEŚŃ - kaplica cmentarna: eklektyczna, wzniesiona na początku XX w., murowana na rzucie prostokątnym nakryta dachem dwuspadowym.

TRZEŚŃ - spichlerz podworski: klasycystyczny, wzniesiony w 2 połowie XIX w. dla hr. Tarnowskich, właścicieli Trześni. Murowany, na rzucie prostokąta, dwutraktowy, dwukondygnacyjny, nakryty dachem naczółkowym z podcieniem na osi.

TRZEŚŃ - dwór: wzniesiony w II połowie XIX w. drewniany, na rzucie prostokąta, dwutraktowy, nakryty dachem dwuspadowym z murowanym portykiem kolumnowym w elewacji frontowej.

WRZAWY - plebania: klasycystyczna, wzniesiona ok. 1870 r. Na początku XXw. nadbudowano piętro w części pd. z wbudowaniem klatki schodowej, remontowana po 1945 r. i w latach 90-tych XX w. Obiekt murowany, na rzucie prostokąta, dwutraktowy, nakryty dachem naczółkowym i dwuspadowym.

WRZAWY - kapliczka: usytuowana na przeciw cmentarza parafialnego, klasycystyczna, wzniesiona w XIX w., murowana na rzucie kwadratu, ażurowa, nakryta dachem brogowym, pokrytym gontem. Wewnątrz drewniana, barokowa XVII -wieczna rzeźba św. Jana Nepomucena.

Źródło: opracowanie autorstwa Dominika Komady, za zgodą autora⁷.

⁷ http://tarnobrzkeski.pl/index2.php?option=com_content&task=view&id=124&pop=1&page=0&Itemid=97

c. atrakcje turystyczne, trasy turystyczne

Na terenie Powiatu zwiedzić można między innymi:

- Renesansowy zamek w Baranowie Sandomierskim, zwany „Małym Wawelem” codziennie oprócz poniedziałków i dni poświęconych od 9:00 – 15:00; w dni świąteczne (soboty, niedziele) od 9:00 – 16.00, ul. Zamkowa 40, tel/fax 015/811-80-40
- Pracownię twórcy ludowego Pana Jana Puka, w której codziennie można obejrzeć: rzeźbę sakralną (kapliczki, świątki, diabły, anioły), życie codzienne Lasowiaków, zabawkarstwo ludowe, zapoznać się ze zgromadzonymi publikacjami, wydawnictwami, wspomnieniami.
- Izbę Lasowiacką w Miejsko – Gminnym Ośrodku Kultury w Baranowie Sandomierskim (w godzinach pracy Ośrodka. W Izbie znajduje się sprzęt codziennego użytku używany przed laty przez miejscowych chłopów (Lasowiaków), ozdoby wnętrz domów, itp.
- Regionalną Izbę Pamięci im. Marii Kozłowej we wsi Cygany, gmina Nowa Dęba. W Izbie znajdują się stare narzędzia pracy, m.in. warsztat tkacki, zgromadzone przez mieszkańców wioski, dawne stroje lasowiackie, ozdoby wnętrza chałup, stare druki i zapiski poświęcone wiosce oraz wystawa niektórych prac Pani Marii Kozłowej, zmarłej, zasłużonej dla kultury lasowiackiej, artystki ludowej⁸.
- barokowy kościół pw. Ścięcia św. Jana Chrzciciela w Baranowie Sandomierskim
- kościoły i kapliczki
- liczne pomniki przyrody
- piękne, stare lasy wraz z doskonale rozwiniętym systemem ścieżek i szlaków pieszych, rowerowych i konnych
- łąki graniczące z lasem i wodą
- malownicza i bardzo specyficzna kępa nadwiślańska wraz ze swoimi atrakcjami: niepowtarzalną przyrodą, jedynymi w swoim rodzaju roślinami i zwierzętami
- zrehabilitowane zwałowisko ziemi z pobliskiej kopalni siarki, z przepięknym gąszczem rzadkich drzew i krzewów, licznymi stawami pełnymi ryb, doskonałą siecią dróg i ścieżek, punktami widokowymi
- obiekty sportowe: liczne wiejskie boiska do gry w piłkę nożną, hale sportowe, sauny, gabinety odnowy biologicznej
- Staropolskie Biesiady Czwartkowe
- pokazy walk rycerskich, turnieje łucznicze
- kameralne koncerty muzyki klasycznej
- ogrody grillowe
- nauka jazdy konnej (dla dzieci kucyk)
- przejażdżki bryczką i wozem, zimą saniami
- kompleks stawów w Budzie Stalowskiej z wieloma gatunkami ptaków i roślin

⁸ http://tarnobrzeski.pl/index2.php?option=com_content&task=view&id=124&pop=1&page=0&Itemid=97

7. Rekreacja i sport

a. Centra kultury

Na terenie Powiatu istnieje 11 centrów kultury, najwięcej w Gminie i Mieście Nowa Dęba,

Miasto i Gmina Baranów Sandomierski:

1. Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Baranowie Sandomierskim
2. Środowiskowy Dom Kultury w Skopaniu

Gmina Grębów:

1. Gminne Centrum Kultury w Grębowie
W Gminie Grębów jest największa w Powiecie liczba zespołów obrzędowych i folklorystycznych.

Gmina Gorzyce:

1. Środowiskowy Dom Kultury w Gorzycach
2. Dom Kultury we Wrzawach
3. Dom Kultury w Sokolnikach

Miasto i Gmina Nowa Dęba:

1. Samorządowy Ośrodek Kultury w Nowej Dębie
2. Wiejskie Centrum Kultury w Chmielowie
3. Centrum Kultury Lasowiackiej w Cyganach
4. Wiejskie Centrum Aktywności w Rozalinie
5. Wiejskie Centrum Aktywności w Tarnowskiej Woli

Rozpatrując działalność domów, ośrodków kultury, klubów i świetlic, najwięcej imprez kulturalnych zorganizowały one w 2012, bo aż 376, w których uczestniczyło ponad 70 tys. osób.

Z kolei w 2013 roku zwiększyła się liczba kół kulturalnych do 27 oraz liczba ich członków do 461 osób. Spadek odnotowano w przypadku zespołów artystycznych, do 46 w 2013 roku, ale z dość stabilną liczbą członków bo aż 663 osób.

Tabela 24. Działalność domów, ośrodków kultury, klubów i świetlic

	imprezy	uczestnicy imprez	zespoły artystyczne	członkowie zespołów artystycznych	koła (kluby)	członkowie kół (klubów)
2011	283	42399	53	665	17	262
2012	376	70897	47	628	23	334
2013	322	54988	46	663	27	461

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Miejszem rozwijającym kulturę są także biblioteki. Od 2010 zmniejszyła się liczba ludności przypadająca na jedną placówkę biblioteczną, do 3178 osób w 2012 roku. Wzrost

odnotowano

w przypadku księgozbiorów przypadających na 1000 ludności (3790,8 w 2012 r.) oraz liczby czytelników na 1000 ludności (186 osób w 2012 r.). Jednocześnie nastąpił duży spadek wypożyczeń księgozbiorów w przeliczeniu na jednego czytelnika, bo jedynie 11,9, zatem o 5,5 mniej niż w roku 2011.

Tabela 25. Biblioteki

	ludność na 1 placówkę biblioteczną	księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach
2010	2365	3711,0	127	15,6
2011	3193	3760,4	121	17,4
2012	3178	3790,8	186	11,9

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

b. Kluby sportowe – stadiony, orliki

W 2012 roku na terenie Powiatu Tarnobrzieskiego istniało 35 klubów sportowych, które liczyły 1653 członków. Liczba klubów uległa zwiększeniu w stosunku do roku 2010, jednocześnie zmalała liczba ich członków. Najwięcej klubów sportowych oraz ich członków jest w Gminie Gorzyce oraz Gminie Baranów Sandomierski, a najmniej w Mieście Baranów Sandomierski.

Tabela 26. Kluby sportowe łącznie z klubami wyznaniowymi i UKS

	kluby		członkowie	
	2010	2012	2010	2012
Powiat tarnobrzieski	31	35	1796	1653
Baranów Sandomierski - miasto	3	3	167	132
Baranów Sandomierski - obszar wiejski	7	8	457	427
Gorzyce	8	9	328	387
Grębów	6	6	198	316
Nowa Dęba - miasto	4	4	451	158
Nowa Dęba - obszar wiejski	3	5	195	233

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Biorąc pod uwagę wszystkie obiekty sportowe, ich największa liczba jest w Mieście i Gminie Nowa Dęba, bo aż 54 (stan na 2012 r.), a najmniejsza w Gminie Gorzyce – 15. W każdej gminie jest boisko do piłki nożnej oraz Orlik. Pozostałe obiekty nie występują we wszystkich gminach. Z kolei biorąc pod uwagę najczęściej występujących obiektów można do nich zaliczyć: boiska sportowe oraz sale gimnastyczne.

Tabela 27. Obiekty sportowe w poszczególnych gminach Powiatu

Lp	WYSZCZEGÓLNIENIE	MIASTO I GMINA BARANÓW SANDOMIERSKI		MIASTO I GMINA NOWA DĘBA		GMINA GORZYCE		GMINA GRĘBÓW	
		XII. 2009	XII. 2012	XII .2009	XII. 2012	XII. 2009	XII. 2012	XII. 2009	XII. 2012
1	Obiekty ogółem	26	33	53	54	12	15	11	21
2	Liczba stadionów piłkarskich	5	5	1	1	5	5		
3	Liczba stadionów lekkoatletycznych		1	1	1				
	Boiska sportowe do:								
	*piłki nożnej	3	5	6	6	0	3	3	6
	*piłki ręcznej	3	5	10	10				
	*koszykówki	3	5	9	9				
	*siatkówki	3	5	7	7				
	*Orliki	1	2	1	2		1		3
	*wielofunkcyjne						3	7	7
4	Sale gimnastyczne o wymiarach 12x14	4	4	7	7	4	4		
5	Sale gimnastyczne o wymiarach większych niż 12x14	2	2	5	5	2	2		
6	Baseny kryte			1	1				
7	Baseny otwarte			1	1				
8	Inne obiekty sportowe:								
	*kort tenisowy		1	1	1				
	*siłownie			2	2			1	5
	*skate park			1	1				
	*zalew					1	1		

Źródło: Informacje urzędów miast i gmin, urzędów gmin

KLUBY SPORTOWE W POWIECIE**Miasto i Gmina Baranów Sandomierski:**

1. UKS przy OSP w Siedleszczanach
2. UKS „Strzelec” przy SZ.P w Ślęzakach
3. UKS „Kosz” przy P. Gimnazjum w Ślęzakach
4. UKS „Start” Wola Baranowska
5. UKS „Iskierka” przy SZ.P w Baranowie Sandomierskim
6. UKS „Baranowiak” przy P.G. w Baranowie Sandomierskim
7. KS „WISAN” Skopanie
8. LZS „Strzelec” Dąbrowica
9. KS „Lasowiak” Wola Baranowska
10. PKS „Wisła” Baranów Sandomierski
11. KS „Kolejarz” Knapy

Gmina Grębów:

1. LZS „Słowianin” Grębów
2. LZS Wydrza
3. WKS Zabrze
4. TS Stale
5. KS Żupawa
6. UKS „Refleks” Żupawa

Gmina Gorzyce:

1. UKS „Donic” Gorzyce
2. UKS „Set” Gorzyce
3. GKS „Tłoki” Gorzyce
4. LZS „San” Wrzawy
5. LZS „Sokół” Sokolniki
6. LZS „Płomień” Trześć
7. PKS „Emaus” Gorzyce

Miasto i Gmina Nowa Dęba:

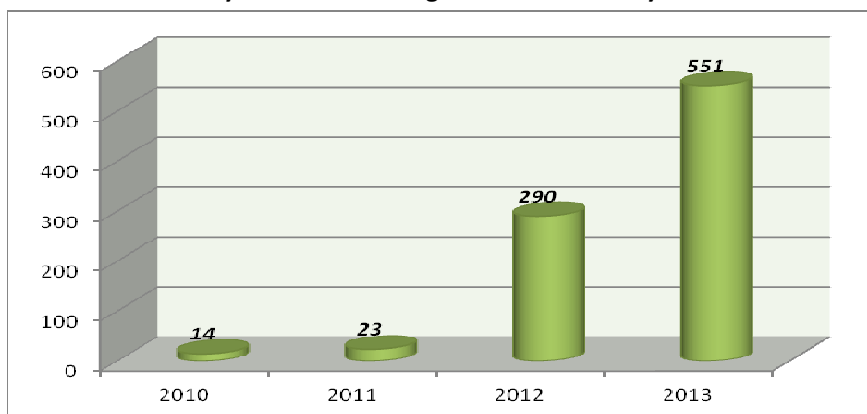
1. UKS „Stenga” Nowa Dęba
2. MKS „STAL” Nowa Dęba
3. Klub Piłki Siatkowej w Nowej Dębie
4. LZS Jadachy
5. LZS Chmielów
6. LZS Cygany
7. LZS Tarnowska Wola
8. Liga Obrony Kraju
9. Polski Związek Wędkarski, Koło nr 12 w Nowej Dębie
10. Klub Karate KYOKUSHIN
11. KS „Garda” Nowa Dęba

c. Muzea, Kina

Na terenie Powiatu Tarnobrzieskiego funkcjonuje jedno stałe kino w Nowej Dębie. Kino powstało w 2011 roku, to jedna sala z 265 miejscami na widowni. W 2013 roku odbyło się 551 seansów.

Wcześniej w Nowej Dębie od lat pięćdziesiątych XX w. funkcjonowało kino „Metalowiec” z 200 miejscami na widowni.

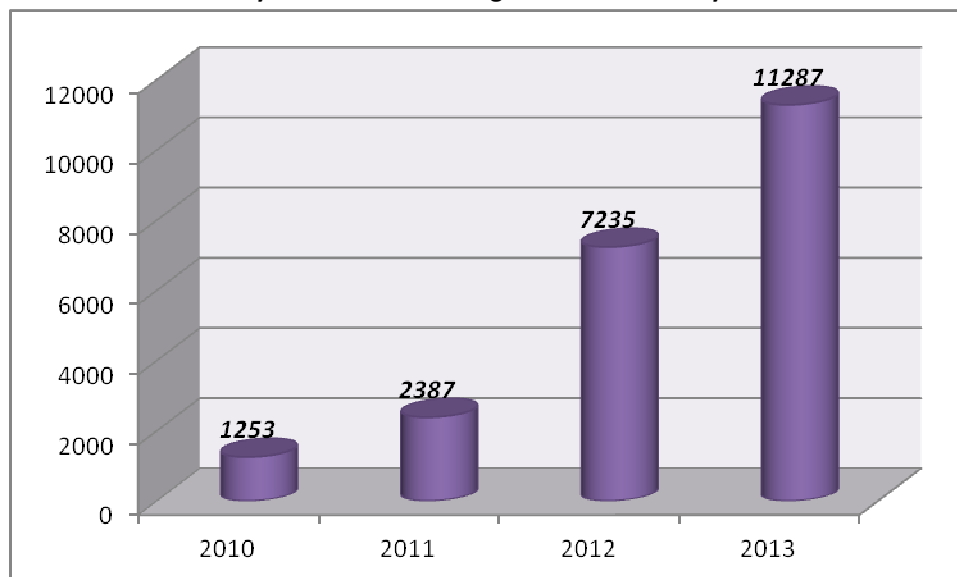
Wykres 12. Seanse ogółem w kinach stałych

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Gwałtownie rośnie także liczba widzów, których w 2013 roku było 11287, zatem niemal pięciokrotnie więcej niż w roku 2011.

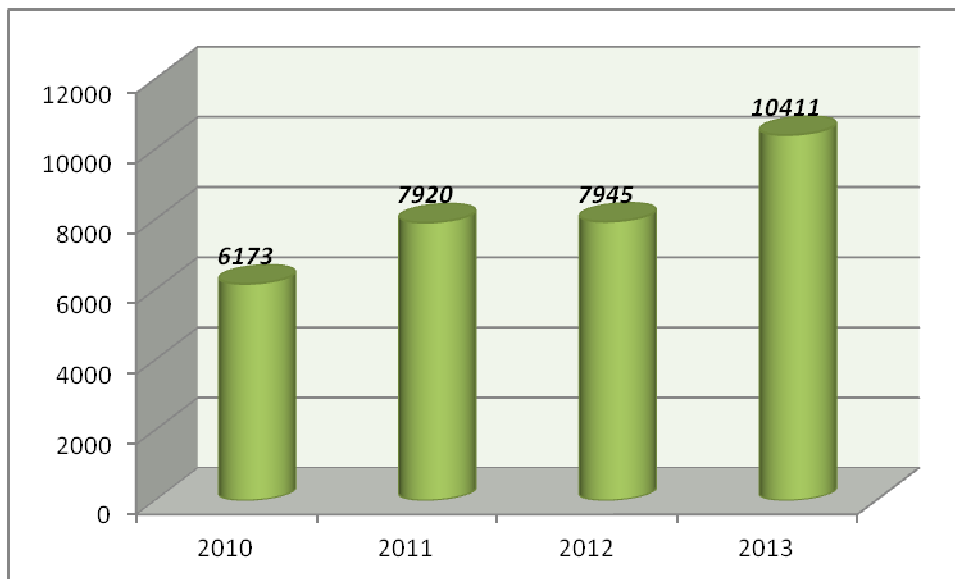
Wykres 13. Widzowie ogółem w kinach stałych

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

W Powiecie znajduje się jedno muzeum, mieszczące się w Zamku w Baranowie Sandomierskim. Liczba zwiedzających rośnie z roku na rok, najwyższy wzrost odnotowano w 2013 roku, bo aż 10411 osób zwiedzających w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców.

Wykres 14. Zwiedzający muzea i oddziały na 10 tys. mieszkańców

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

8. Edukacja

Na terenie Powiatu Tarnobrzieskiego od 2011 roku funkcjonuje jeden oddział żłobkowy podlegający samorządowi w Nowej Dębie. W 2013 roku zapewniał 33 miejsca, które były w pełni zajęte, a w ciągu roku przebywało w oddziale 50 dzieci.

Tabela 28. Żłobki podległe samorządowi terytorialnemu

	miejsca (łącznie z oddziałami)	dzieci przebywające w ciągu roku	dzieci (łącznie z oddziałami) 31 XII
2010	28	58	26
2011	28	58	27
2012	33	56	33
2013	33	50	33

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Na przestrzeni 2010-2013 roku w Powiecie nie uległa zmianie liczba szkół podstawowych ani gimnazjalnych, których jest odpowiednio – 30 oraz 15. Najwięcej szkół podstawowych zlokalizowanych jest w Gminie Grębów oraz Mieście i Gminie Nowa Dęba – po 8, o jedną mniej w Mieście i Gminie Baranów Sandomierski, najmniej w Gminie Gorzyce -6 szkół. Ponadto istnieje jeszcze Szkoła Podstawowa w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym, w którym mieści się także szkoła gimnazjalna. Nieco inny rozkład szkół ma miejsce w przypadku gimnazjów, których najwięcej zlokalizowanych jest w Mieście i Gminie Nowa Dęba – 5 oraz Mieście i Gminie Baranów Sandomierski – 4, następnie 3 gimnazja w Gminie Gorzyce oraz 2 w Gminie Grębów. Na przestrzeni analizowanych lat nie nastąpiły żadne zmiany w rozkładzie szkół w poszczególnych gminach.

Tabela 29. Liczba szkół podstawowych i gimnazjów

	ROK SZKOLNY				
	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Szkoły podstawowe	30	30	30	30	30
Gimnazja	15	15	15	15	15

Źródło: Dane urzędów miast i gmin: Gorzyce, Grębów, Nowa Dęba, Baranów Sandomierski oraz dane uzyskane z Systemu Informacji Oświatowej

Tabela 30. Liczba szkół podstawowych w Miastach i Gminach

	ROK SZKOLNY				
	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Gmina Gorzyce	6	6	6	6	6
Gmina Grębów	8	8	8	8	8
Miasto i Gmina Nowa Dęba	8	8	8	8	8
Miasto i Gmina Baranów Sandomierski	7	7	7	7	7
Powiat Tarnobrzесki-Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy	1	1	1	1	1

Źródło: Dane urzędów miast i gmin: Gorzyce, Grębów, Nowa Dęba, Baranów Sandomierski oraz dane uzyskane z Systemu Informacji Oświatowej

Tabela 31. Liczba gimnazjów w Miastach i Gminach

	ROK SZKOLNY				
	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Gmina Gorzyce	3	3	3	3	3
Gmina Grębów	2	2	2	2	2
Miasto i Gmina Nowa Dęba	5	5	5	5	5
Miasto i Gmina Baranów Sandomierski	4	4	4	4	4
Powiat Tarnobrzесki-Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy	1	1	1	1	1

Źródło: Dane urzędów miast i gmin: Gorzyce, Grębów, Nowa Dęba, Baranów Sandomierski oraz dane uzyskane z Systemu Informacji Oświatowej

Zmiany w szkolnictwie nastąpiły w przypadku szkolnictwa ponadgimnazjalnego. W roku szkolnym 2013/2014 zlikwidowano szkołę policealną, rok wcześniej uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych, a w roku szkolnym 2009/2010 liceum profilowane. W ich miejsce powstały dwa kursy kwalifikacyjne oraz jedno liceum ogólnokształcące dla dorosłych. W przypadku pozostałych typów szkół nie odnotowano zmian, mowa o liceach ogólnokształcących – 4, technikach – 3, zasadniczych szkołach zawodowych – 3 oraz uzupełniającym technikum dla dorosłych i szkole przysposabiającej do pracy.

Tabela 32. Liczba szkół ponadgimnazjalnych

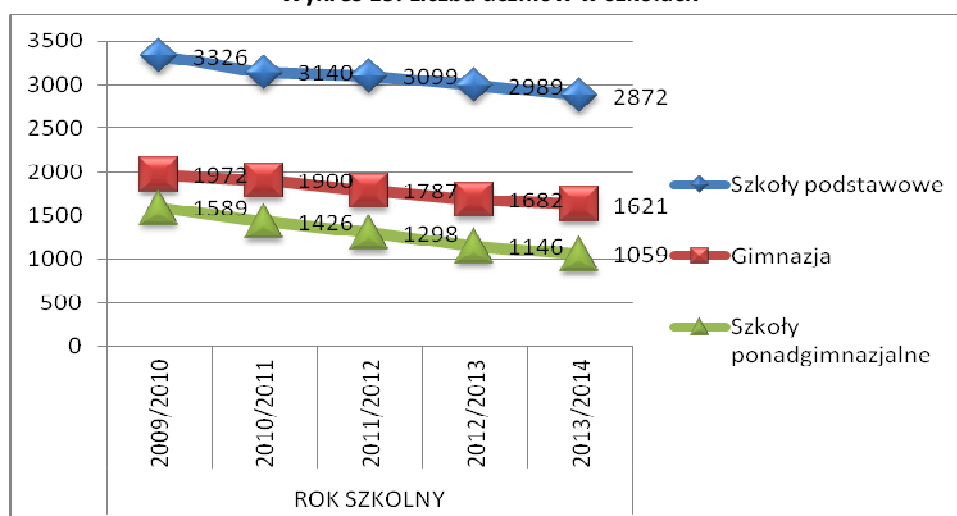
	ROK SZKOLNY				
	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Liceum Ogólnokształcące	4	4	4	4	4
Technikum	3	3	3	3	3
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	3	3	3	3	3
Szkoła Policealna	3	3	3	1	0
Liceum Profilowane	1	0	0	0	0
Uzupełniające LO dla Dorosłych	1	3	3	0	0
LO dla Dorosłych	0	0	0	0	1
Uzupełniające Technikum dla Dorosłych	1	1	1	1	1
Kurs Kwalifikacyjny	0	0	0	1	2
Szkoła Przeposabiająca do Pracy	1	1	1	1	1

- w ogólnej liczbie Liceów Ogólnokształcących mieści się również Liceum Ogólnokształcące wchodzące w struktury Zespołu Szkół Ogólnokształcących im. Stanisława Bąka w Grębowie
- w ogólnej liczbie Zasadniczych Szkół Zawodowych mieści się również Zasadnicza Szkoła Zawodowa wchodząca w struktury Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Grębowie
- w ogólnej liczbie Uzupełniających Liceów Ogólnokształcących mieści się również Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące wchodzące w struktury Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Grębowie w latach 2010/2011 i 2011/2012
- Szkoły wyższe w powiecie nie funkcjonują

Źródło: Dane urzędów miast i gmin: Gorzyce, Grębów, Nowa Dęba, Baranów Sandomierski oraz dane uzyskane z Systemu Informacji Oświatowej

Począwszy od roku szkolnego 2009/2010 systematycznie maleje liczba uczniów. W roku szkolnym 2013/2014 w szkołach podstawowych odnotowano o 454 uczniów mniej niż w roku szkolnym 2009/2010, w szkołach gimnazjalnych - 351, a w szkołach ponadgimnazjalnych - 530.

Wykres 15. Liczba uczniów w szkołach

- w ogólnej liczbie uczniów szkół ponadgimnazjalnych mieszczą się uczniowie ze szkoły ponadgimnazjalnej w Grębowie (Liceum Ogólnokształcące) oraz uczniowie wszystkich typów szkół wchodzących w struktury Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Grębowie

Źródło: dane urzędów miast i gmin: Gorzyce, Grębów, Nowa Dęba, Baranów Sandomierski oraz dane uzyskane z Systemu Informacji Oświatowej

Rozpatrując uczniów szkół podstawowych w poszczególnych gminach, największy spadek na przestrzeni analizowanych lat odnotowano w Mieście i Gminie Baranów Sandomierski – o 168 uczniów mniej, Gminie Grębów – 122 oraz Mieście i Gminie Nowa Dęba – 101.

Tabela 33. Liczba uczniów szkół podstawowych w Miastach i Gminach

	ROK SZKOLNY				
	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Gmina Gorzyce	852	809	831	803	789
Gmina Grębów	706	677	644	629	584
Miasto i Gmina Nowa Dęba	971	939	926	898	870
Miasto i Gmina Baranów Sandomierski	797	715	698	659	629

Źródło: dane urzędów miast i gmin: Gorzyce, Grębów, Nowa Dęba, Baranów Sandomierski oraz dane uzyskane z Systemu Informacji Oświatowej

Tabela 34. Liczba uczniów gimnazjów w Miastach i Gminach

	ROK SZKOLNY				
	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Gmina Gorzyce	511	478	439	428	407
Gmina Grębów	396	388	382	352	348
Miasto i Gmina Nowa Dęba	578	545	510	491	493
Miasto i Gmina Baranów Sandomierski	487	489	456	411	373

Źródło: dane urzędów miast i gmin: Gorzyce, Grębów, Nowa Dęba, Baranów Sandomierski oraz dane uzyskane z Systemu Informacji Oświatowej

Także w przypadku uczniów szkół gimnazjalnych największy spadek miał miejsce w Mieście i Gminie Baranów Sandomierski – 114 uczniów mniej, następnie w Gminie Gorzyce- 104 oraz Mieście i Gminie Nowa Dęba – 85.

Konsekwencją zmian demograficznych w szkołach są zwolnienia nauczycieli. W roku szkolnym 2013/2014 pracowało o 54 nauczycieli mniej niż w roku 2009/2010. Odpowiednio zmniejszyła się liczba etatów o 34,4. Zwolnienia na przestrzeni analizowanych lat 2009-2014 miały miejsce także w szkolnictwie ponadgimnazjalnym, w liczbie 35 zwolnień, a tym samym spadek etatów o 27,31.

Tabela 35. Liczba nauczycieli i etatów w Powiecie

	ROK SZKOLNY				
	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
liczba nauczycieli w powiecie	912	912	903	874	858
*w tym etatów	819,13	815,9	814,86	791,86	784,73
liczba nauczycieli w szkołach ponadgimnazjalnych	212	196	194	188	177
*w tym etatów	188,13	174,17	174,87	165,16	160,82

Źródło: dane urzędów miast i gmin: Gorzyce, Grębów, Nowa Dęba, Baranów Sandomierski oraz dane uzyskane z Systemu Informacji Oświatowej

Zwolnienia nauczycieli miały miejsce we wszystkich gminach Powiatu, jednak występują w tym zakresie duże różnice. Jedynie w Mieście i Gminie Baranów Sandomierski od 2009 roku systematycznie zwalniano nauczycieli, tam też odnotowano najwięcej zwolnień w liczbie 20. Podobne tendencje miały miejsce w Mieście i Gminie Nowa Dęba (9 zwolnień), gdzie zwolnienia miały miejsce od roku 2010. W przypadku Gmin Gorzyce oraz Grębów (po 5 zwolnień) do roku szkolnego 2011/2012 przyjmowano nowych nauczycieli, po czym nastąpiły zwolnienia. Biorąc pod uwagę liczbę etatów, jedynie w Gminie Gorzyce ich liczba przewyższała liczbę nauczycieli.

Tabela 36. Liczba nauczycieli i etatów w Miastach i Gminach

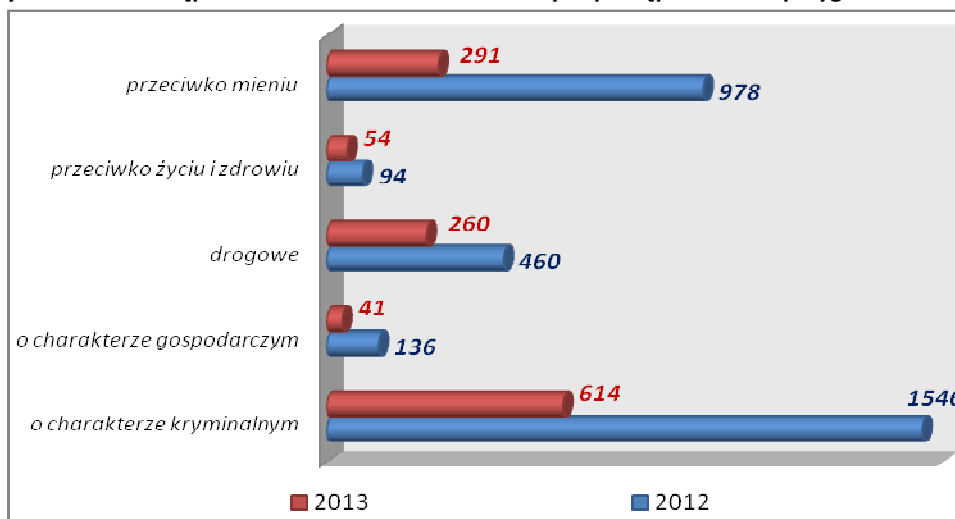
		ROK SZKOLNY				
		2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Gmina Gorzyce	<i>liczba nauczycieli</i>	134	142	149	145	139
	<i>w tym etatów</i>	161,22	169,14	172,75	168,81	165,47
Gmina Grębów	<i>liczba nauczycieli</i>	127	128	129	126	132
	<i>w tym etatów</i>	112,13	114,07	119,68	116,02	118,19
Miasto i Gmina Nowa Dęba	<i>liczba nauczycieli</i>	243	252	244	238	234
	<i>w tym etatów</i>	204,23	201,15	193,68	193,47	191,51
Miasto i Gmina Baranów Sandomierski	<i>liczba nauczycieli</i>	196	194	187	177	176
	<i>w tym etatów</i>	153,42	157,37	153,88	148,4	148,74

Źródło: dane urzędów miast i gmin: Gorzyce, Grębów, Nowa Dęba, Baranów Sandomierski oraz dane uzyskane z Systemu Informacji Oświatowej

9. Zarządzanie kryzysowe – Bezpieczeństwo

W 2013 roku stwierdzono 1005 przestępstw ogółem, zatem o 1279 mniej niż w roku 2012 (2284 przestępstw ogółem). W 2013 roku największy spadek odnotowano w przypadku przestępstw przeciwko mieniu oraz gospodarczych (odpowiednio ponad trzykrotnie mniej niż w 2012 r.) oraz o charakterze kryminalnym (o ponad 2,5-krotnie mniej niż w 2012 r.).

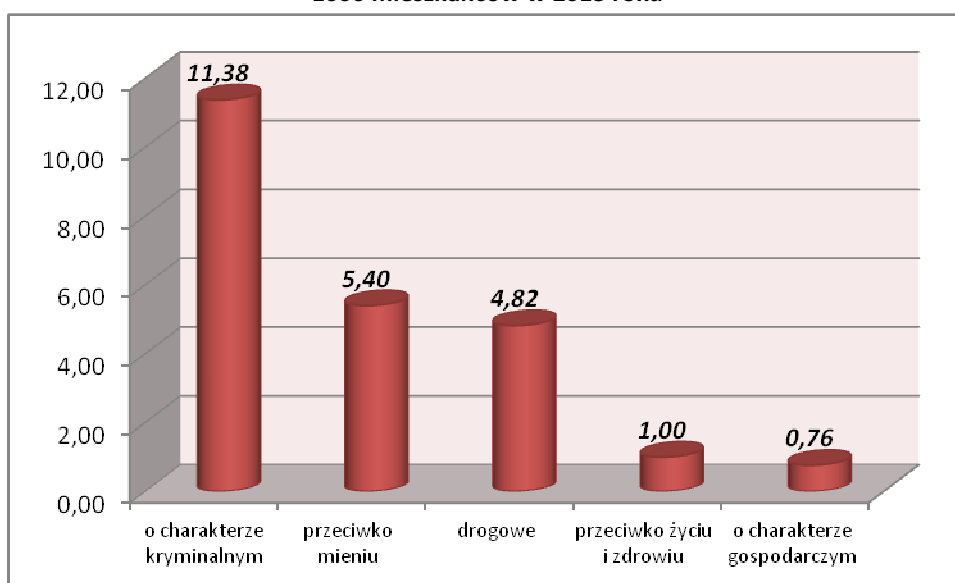
Wykres 16. Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Przestępstwami najczęściej stwierdzanymi w 2013 r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców były przestępstwa o charakterze kryminalnym, przeciwko mieniu, przestępstwa drogowe, przeciwko życiu i zdrowiu oraz o charakterze gospodarczym.

Wykres 17. Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2013 roku

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

W 2013 roku wskaźnik wykrywalności przestępstw ogółem był równy 78%, zatem o 5,6% wyższy niż w roku 2012. Poprawił się także wskaźnik wykrywalności przestępstw o charakterze kryminalnym do poziomu 70% (wzrost o 8,2%). Bez zmian pozostał wskaźnik wykrywalności przestępstw drogowych, pozostając na maksymalnym poziomie 100%. O 6,1% zmalął wskaźnik wykrywalności przestępstw o charakterze gospodarczym (78%).

Tabela 37. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w %

	2012	2013
Ogółem	72,4	78,0
o charakterze kryminalnym	61,8	70,0
o charakterze gospodarczym	84,1	78,0
drogowe	100,0	100,0

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Tabela 38. Rozkład wypadków drogowych na terenie Powiatu w latach 2010-2013

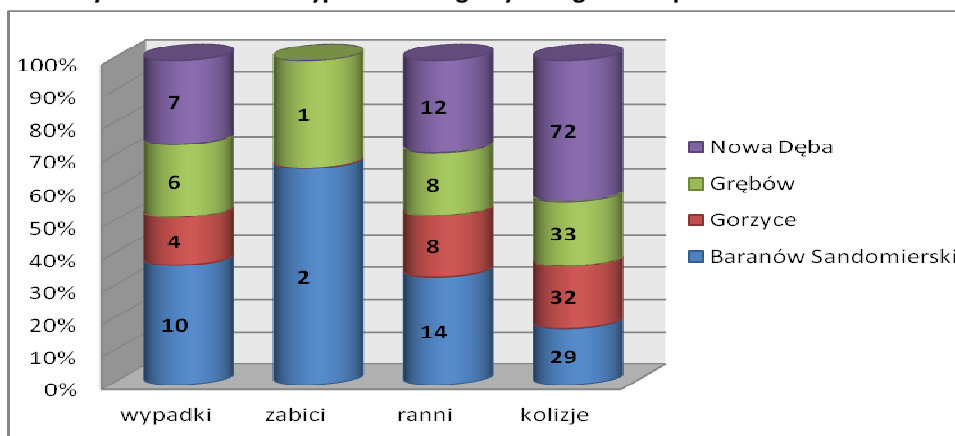
	2010	2011	2012	2013
liczba zdarzeń	315	244	229	193
liczba wypadków	50	47	42	27
liczba zabitych	14	8	5	3
liczba rannych	59	77	64	42
liczba kolizji	265	197	187	166

Źródło: Starostwo Powiatowe w Tarnobrzegu

Na terenie Powiatu Tarnobrzieskiego w latach 2010-2013 zmalała liczba zdarzeń drogowych, z 315 do 193. Blisko o połowę, bo do 27 zmalała liczba wypadków samochodowych, a liczba kolizji do 166 (prawie o 100 mniej niż w 2010 r.). Liczba rannych była najwyższa w roku 2011, po czym systematycznie spada do 42 rannych w 2013 r. Bardzo duży i systematyczny spadek nastąpił w przypadku osób zabitych w zdarzeniach drogowych, do 3 ofiar w 2013 r.

W 2013 roku wypadki drogowe najczęściej miały miejsce na terenie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski (10 wypadków), Miasta i Gminy Nowa Dęba (7 wypadków) oraz Gminy Grębów (6 wypadków). W wypadkach tych śmierć poniosły 2 osoby na terenie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski oraz 1 osoba na terenie Gminy Grębów. Z kolei największą liczbę rannych odnotowano na terenie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski (14 rannych) oraz Nowa Dęba (12 rannych). Do kolizji najczęściej dochodziło w Mieście i Gminie Nowa Dęba (72 kolizje).

Wykres 18. Rozkład wypadków drogowych w gminach powiatu w 2013 roku

Źródło: Starostwo Powiatowe w Tarnobrzegu

Tabela 39. Rozkład wypadków drogowych w gminach

Gminy	2010	2011	2012	2013
liczba wypadków				
Gmina Baranów Sandomierski	14	6	9	10
Gmina Gorzyce	9	14	7	4
Gmina Grębów	8	13	9	6
Gmina Nowa Dęba	19	14	17	7
liczba zabitych				
Gmina Baranów Sandomierski	4	1	2	2
Gmina Gorzyce	1	2	1	0
Gmina Grębów	3	3	0	1
Gmina Nowa Dęba	6	2	2	0
liczba rannych				
Gmina Baranów Sandomierski	16	5	10	14
Gmina Gorzyce	8	28	11	8
Gmina Grębów	6	23	18	8
Gmina Nowa Dęba	29	21	25	12
liczba kolizji				
Gmina Baranów Sandomierski	45	39	43	29
Gmina Gorzyce	64	54	36	32
Gmina Grębów	41	23	26	33
Gmina Nowa Dęba	115	81	82	72

Źródło: Starostwo Powiatowe w Tarnobrzegu

Najczęstszymi ofiarami zdarzeń drogowych w 2013 roku byli użytkownicy samochodów osobowych, aż 30 osób rannych. Z kolei wśród użytkowników motocykli oraz pieszych, odpowiednio po 4 osoby zostały ranne. Rzadziej ranni zostawali motorowerzyści oraz rowerzyści, odpowiednio po 2 osoby. Wśród 3 ofiar śmiertelnych zdarzeń drogowych był jeden pieszy, jeden użytkownik ciągnika oraz motocykla.

Tabela 40. Liczba ofiar w zdarzeniach drogowych w 2013 roku

	ZABICI	RANNI
motorowerzyści	0	2
piesi	1	4
rowerzyści	0	2
użytkownicy ciągników	1	0
użytkownicy motocykli	1	4
użytkownicy samochodów osobowych	0	30
ogółem	3	42

Źródło: Starostwo Powiatowe w Tarnobrzegu

W Powiecie Tarnobrzekim w 2013 roku odnotowano najmniej od 2010 roku, bo 111 osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej, w tym 65 kobiet, 29 nieletnich oraz 17 mężczyzn. Najwięcej ofiar przemocy domowej odnotowano w 2012 roku, aż 225 osób.

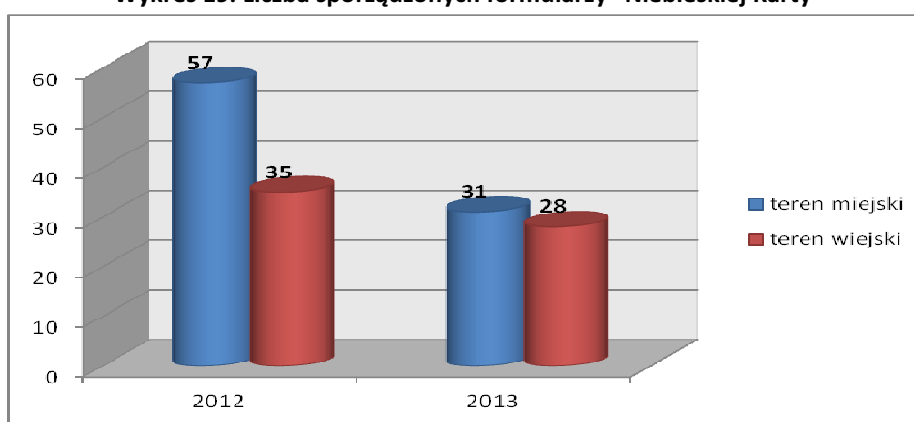
Tabela 41. Liczba osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej

	2010	2011	2012	2013
liczba osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej	131	151	225	111
*w tym kobiet	53	77	106	65
*w tym mężczyzn	20	23	25	17
*w tym nieletnich	58	51	94	29

Źródło: Starostwo Powiatowe w Tarnobrzegu

W 2013 roku sporządzono 59 formularze Niebieskich Kart, o 33 mniej niż w roku poprzednim (92). Najczęściej formularze sporządzano na terenie miejskim, jednak w 2013 roku odnotowany spadek formularzy dotyczył głównie terenów miejskich.

Wykres 19. Liczba sporządzonych formularzy "Niebieskiej Karty"

Źródło: Starostwo Powiatowe w Tarnobrzegu

10. Opieka zdrowotna

Na terenie Powiatu Tarnobrzskiego prowadzonych jest 12 aptek, zatem o 2 więcej niż w roku 2010, tym samym spadła liczba osób przypadających na aptekę, do 4493 w 2013 roku. Większej ilości aptek towarzyszyła także większa liczba magistrów farmacji w licznie 19 osób w roku 2013.

W 2013 roku udzielono 184 906 porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej, w tym 31 679 porad w przychodniach podległych samorządowi terytorialnemu. Liczba porad, w tym także w przychodniach podległych samorządowi uległa zwiększeniu w porównaniu do roku 2012.

Tabela 42. Apteki i punkty apteczne

	apteki	mgr farmacji	ludność na aptekę ogólnodostępną
2010	10	14	5440
2011	12	18	4523
2012	11	15	4912
2013	12	19	4493

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Tabela 43. Podstawowa opieka zdrowotna-porady

	porady ogółem	porady ogółem -przychodnie podległe samorządowi terytorialnemu
2010	187168	33967
2011	192218	29579
2012	181123	27428
2013	184906	31679

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Wykaz świadczeniodawców z terenu Powiatu Tarnobrzskiego na umowach z POW NFZ (2014)

Publiczne zakłady opieki zdrowotnej

1. Gminny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Grębowie 39-410 Grębów 890 tel. 811-27-29
2. Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Nowej Dębie, 39-460 Nowa Dęba, M.C.Skłodowskiej 1a, tel. 846-26-51

Niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej

1. N Z O Z (A i Ł. Urbaczka) 39-400 Nowa Dęba, Jana Pawła II 4/11 i 4/5, tel./fax 846-30-00, 846-52-85
2. N Z O Z – Przychodnia MOLMEDIC (M.Moliszewski) 39-442 Chmielów 209, tel. 846-11-17
3. N Z O Z „PROF-MED” w Nowej Dębie (E.Białek) 39-460 Nowa Dęba, ul.Jana Pawła II 4, tel.846-43-13
4. NZOZ“Novamed“ T i M. Struk Sp-ka Partnerska Lekarzy 39-460 Nowa Dęba, ul.ks.Łagockiego 5, tel 846-26-23
5. N Z O Z (lek.med.A.Kosiorowska) 39-460 Nowa Dęba, ul.Jana Pawła II 4,tel.015/846-52-44
6. N Z O Z „Dom-Med“ (M.Domagała) 39-432 Gorzyce, Piłsudskiego 17, tel.836-25-21
7. N Z O Z „Esculap” S.C. w Gorzycach 39-432 Gorzyce, ul.Piłsudskiego 17 tel. 836-25-6, Trześć, św.Floriana 16, tel.836-35-40
8. N Z O Z“Adam i Ewa“ w Sokolnikach (E.Trojanowska) 39-434 Trześć, Sokolniki 106 tel. 836-34-07
9. N Z O Z Przychodnia Med.Rodzinnej (J. i Z. Dziurzyńscy) 39-451 Skopanie, ul.św.Jadwigi Królowej 7, tel.812-22-34
10. N Z O Z Spółka Partnerska Lekarzy (A.Polak) 39-450 Baranów Sandomierski ul. Zamkowa 24, tel. 811-80-08 , 811-80-26 Ośrodek Zdrowia w Woli Baronowskiej, ul.Wschodnia 1, tel.15/811-07-78, Ośrodek Zdrowia Ślęzaki 34, tel. 811-97-08

Stomatologia - lekarze indywidualni, NZOZ

1. NZOZ „Novamed“ -T i M. Struk Sp-ka Partnerska Lekarzy (lek.stom. Marzena Struk) 39-460 Nowa Dęba, ul.J.P.II 4/20, tel.846-51-05; Gabinet w Chmielowie - Chmielów 309, tel. 0-602-49-44-49
2. Poniewierska-Labuda Elżbieta 39-432 Gorzyce, ul.Piłsudskiego 17/129, tel. 836-18-61
3. Alicja Marszałik 39-432 Gorzyce,ul.Połsudskiego 17/128, tel. 836-18-62
4. Przywara Magdalena -stom.szkolny 39-432 Gorzyce, ul. .EN 3/201C, tel. 0604-057-313
5. Grzesik-Zybała Elżbieta 39-434 Trześć,ul.św.Floriana 16, tel. 500-252-707
6. Anna Labuda-Zielińska 39-432 Wrzawy 486 tel. 695 503 605
7. Jolanta Iwińska – Motyl 39-460 Nowa Dęba,ul.J.Pawła II 4, tel.846-55-41
8. Flis Agnieszka 39-460 Nowa Dęba , ul.Kościuszki 12, tel.15/846-24-00
9. Buczkowska-Dąbek Barbara 39-450 Baranów Sandom., ul.Kwiatowa 2, tel. 824-10-35
10. Biały-Polak Jolanta 39-451 Skopanie, ul. Przemysłowa 2, tel. 812-10-12
11. Alicja Mulik-Bernard 39-451 Skopanie 292 A,tel.015/812-13-76
12. Jerzy Trela 39-410 Grębów 890, tel. 811-27-29
13. Agnieszka Golec-Saramak 39-400 Stale, Stale 1, tel.602 105 261
14. Jolanta Rolek-Zgórniakiewicz 39-450 Ślężaki, Ślężaki 75,tel.501-310-615

Podstawowa opieka zdrowotna – praktyki pielęgniarские, położnych

1. Alina Leńczuk 39-460 Nowa Dęba, ul. Kosciuszki 7/37,tel. 846-49-03
2. Henryka Mroczek 39-460 Nowa Dęba, Jana Pawła II 34/16,tel.846-37-78
3. Halina Piekarcz 39-460 Nowa Dęba, ul.Kościuszki 5/12, tel. 846-49-03
4. Indywidualna Praktyka Pielęgniarska - Halina Kaput 39-434 Trześć, św.Floriana 11, tel. 693 022 666
5. Indywidualna Praktyka Pielęgniarska – Teresa Lipińska 39-432 Gorzyce, ul.Piłsudskiego 17, tel. 602 159 820
6. Indywidualna Praktyka Pielęgniarska (M. Turek) 39-432 Sokolniki, ul. Sandomierska 84, tel. 836-34-39;
7. Indywidualna praktyka pielęgniarская, Pielęgniarka środowiskowo rodzinna (H.Jaskuła) 39-432 Gorzyce, ul. Piłsudskiego 17 tel. 663-680-295
8. Indywidualna Praktyka Pielęgniarska - Pielęgniarka Środowiskowo- Rodzinna (H. Nowak,) 39-432 Gorzyce, ul. Piłsudskiego 17, tel. 0 503 101 602
9. Indywidualna Praktyka Pielęgniarska – B.Kaczor Gorzyce, ul. Zakole 8/17, tel. 836-16-31
10. Usługi i zabiegi pielęgniarские S.C. (W.B.Kubik i W. Janczura) DK Skopanie, tel. 811 04 68
11. Usługi i zabiegi Pielęgniarskie- Anna Durda 39-451 Wola Baronowska ul.Wschodnia 1, tel. 811-07 78

12. Usługi i Zabiegi Pielęgniarskie – Renata Tomczyk Baranów Sandomierski, ul.Zamkowa 24, tel. 692 012 346
13. Gminny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Grębów 890, tel. 15/811 27 29

Położne środowiskowo-rodzinne (kontrakty indywidualne)

1. Indywidualna Praktyka Położnicza – Helena Tymicka 39-432 Gorzyce, ul.Piłsudskiego 17/32 tel.604 759 406
2. Indywidualna Praktyka położnicza – Krystyna Kosiorowska 39-432 Gorzyce, ul. Piłsudskiego 17, tel. 836-22-06

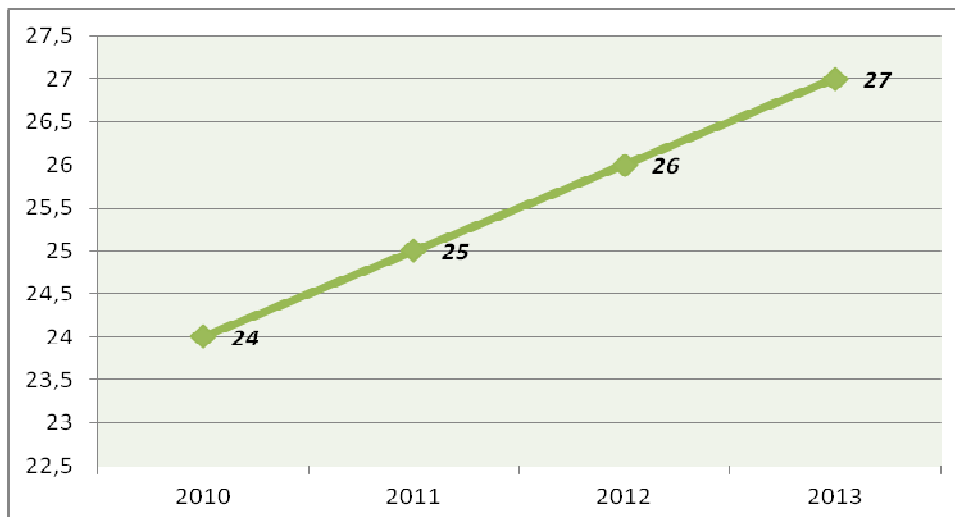
Higienistki szkolne (kontrakty indywidualne, zoz)

1. Spółka Cywilna „Zdrowie Dziecka” (H. Dębowska, E. Kiliańska, B.Iberle) 39-432 Gorzyce, Edukacji Narodowej 3 tel. 8362-934
2. Higiena szkolna – Barbara Ciołek Baranów Sandomierski, ul.Kościuszki 2, tel. 601 142 666
3. NZOZ „Prof.-Med.” Nowa Dęba Nowa Dęba, ul. Jana Pawła II 4, tel. 15/846-43-13
4. Świadczenia pielęgniarki szkolnej GSPZOZ w Grębowie 39-410 Grębów 890 tel. 811-27-29
5. Świadczenia pielęgniarki szkolnej - Usługi i zabiegi pielęgniarskie S.C. (W.B. Kubik i W. Janczura) 39-453 DK Skopanie 1, tel. 811 04 68

11. Organizacje pozarządowe

W Powiecie Tarnobrzeskim istnieje aż 196 organizacji pozarządowych. Najwięcej organizacji ma siedzibę w Mieście i Gminie Nowa Dęba – 85 organizacji, w Gminie Gorzyce oraz Mieście i Gminie Baranów Sandomierski – odpowiednio po 41 organizacji. W Gminie Grębów działa 25 organizacji. Ponadto na przestrzeni lat 2010-2013 odnotowano wzrost w zakresie fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców, osiągając w 2013 roku wartość 27.

Wykres 20. fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Organizacje pozarządowe z terenu Miasta i Gminy Nowa Dęba

1. Stowarzyszenie „Inspiracja Nowa Dęba” w Nowej Dębie
2. Liga Obrony Kraju
3. Nowodębskie Towarzystwo Ratownictwa Wodnego
4. Uczniowski Klub Sportowy „STENGA” w N. Dębie
5. Polski Związek Wędkarski, koło nr 12 w Nowej Dębie
6. „DĘBA” Stowarzyszenie Przyjaciół Gimnazjum nr 2 w Nowej Dębie
7. Klub Sportowy „GARDA” w Nowej Dębie
8. Stowarzyszenie „PORĘBA”
9. Stowarzyszenie Kultury Fizycznej, Klub Sportowy „POGOŃ” w Nowej Dębie
10. LASOWIACY SZKOLE
11. Towarzystwo Krzewienia Kultury Lasowiackiej BIELOWIANIE
12. Towarzystwo Włościańskie „ŁUGI”
13. Sekcja Polskiego Związku Hodowców Gołębi Pocztowych
14. Koło Łowieckie „RYŚ” w Nowej Dębie
15. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze w Nowej Dębie
16. Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Sportowych i Turystycznych „TWIST” w Nowej Dębie
17. Klub Karate KYOKUSHIN
18. Uczniowski Klub Sportowy „jedyńka” w Nowej Dębie
19. Uczniowski Klub Sportowy „SPRINTER” Nowa Dęba przy ZSZ
20. Uczniowski Klub Sportowy przy Szkole Podstawowej w Cyganach
21. Ludowy Uczniowski Klub Sportowy w Rozalinie
22. Miejski Klub Sportowy „STAL” Nowa Dęba
23. Klub Piłki Siatkowej w Nowej Dębie
24. Klub Płetwonurków „MANTA” w Nowej Dębie
25. Ludowy Zespół Sportowy Jadachy – sekcja piłki nożnej dla młodzieży i dorosłych
26. Ludowy Zespół Sportowy Chmielów – sekcja piłki nożnej dla młodzieży i dorosłych

27. Ludowy Zespół Sportowy Cygany – sekcja piłki nożnej dla młodzieży i dorosłych
28. Ludowy Zespół Sportowy Tarnowska Wola – sekcja piłki nożnej dla młodzieży i dorosłych
29. Klub Sportowy Darta Sportowego „NOVA CLUB”
30. Stowarzyszenie „Z Dębem w herbie” w Nowej Dębie
31. Stowarzyszenie „Bractwo Rycerskie Miasta Nowa Dęba”
32. Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny „KARAN”, filia w Nowej Dębie
33. Stowarzyszenie „WSPARCIE”
34. Koło Przyjaciół Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo przy Zarządzie Miejsko-Gminnym TPD w Nowej Dębie
35. Nowodębski Klub Abstynenta
36. Towarzystwo Przyjaciół Liceum im J. Kochanowskiego
37. Towarzystwo Przyjaciół Nowej Dęby i Okolic
38. Nowodębskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne
39. Towarzystwo Pomocy Humanitarnej dla Ubogich i Cierpiących
40. Stowarzyszenie „Letnia Szkoła Pediatrii”
41. Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Mechaników Polskich Zarząd Koła Seniorów SIMP w Nowej Dębie
42. Stowarzyszenie Przedsiębiorców w Nowej Dębie
43. Społeczny Komitet Pomocy Szpitalowi Powiatowemu w Nowej Dębie
44. Nowodębskie Koło Diabetyków
45. Koło Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w Nowej Dębie
46. Koło Miejsko-Gminnego Związku Kombatantów i Byłych Więźniów Politycznych w Nowej Dębie
47. Koło Związku Sybiraków w Nowej Dębie
48. Stowarzyszenie Emerytów Policyjnych Zarząd Koła w Nowej Dębie
49. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Zarząd Oddziału Rejonowego w Nowej Dębie
50. Stowarzyszenie Na Rzecz Ekorozwoju Wsi Jadachy
51. Podkarpackie Stowarzyszenie Edukacyjne w Nowej Dębie
52. Koło nr 14 Związku Byłych Żołnierzy Zawodowych i Oficerów Rezerwy Wojska Polskiego przy Jednostce Wojskowej nr 20/90 w Nowej Dębie
53. Stowarzyszenie Kulturalne „CYGANIANKI” w Cyganach
54. Stowarzyszenie „DĄB” na Rzecz Rozwoju Przedsiębiorczości w Nowej Dębie
55. Stowarzyszenie „POZYTON”
56. Stowarzyszenie Na Rzecz Ekorozwoju Wsi Cygany
57. Towarzystwo Wspierania inicjatyw Społecznych „INICJATYWA”
58. Stowarzyszenie Społeczno-Oświatowe w Chmielowie
59. Koło Gospodyń Wiejskich w Rozalinie
60. Komitet Miast Bliźniaczych Nowa Dęba – Fermoy – Ploemeur

61. Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Alfredówki i Budy Stalowskiej „VERITAS ET BONUM”
62. Stowarzyszenie Przyjaciół Zespołu Szkół nr 1 w Nowej Dębie „PRO JUVENTURE”
63. AUTOMOBILKLUB Nowa Dęba
64. Stowarzyszenie Wspierania Rodziny „POD SKZYDŁAMI” w Nowej Dębie
65. Towarzystwo Kultury Powszechnej „RATUSZ”
66. Koło Gminne Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów Resortu Spraw Wewnętrznych w Nowej Dębie
67. Stowarzyszenie „INICJATYWA 2010” w Nowej Dębie
68. Caritas Diecezji Sandomierskiej, Oddział Parafii Matki Bożej Królowej Polski w Nowej Dębie
69. Caritas Diecezji Sandomierskiej, Oddział Parafii Podwyższenia Krzyża Świętego w Nowej Dębie
70. Caritas Diecezji Sandomierskiej, Oddział Parafialny Jadachy
71. Caritas Diecezji Sandomierskiej, Oddział Parafialny Chmielów
72. Caritas Diecezji Sandomierskiej, Oddział Parafialny Tarnowska Wola
73. Parafialne Koło Akcji Katolickiej Parafii Matki Bożej Królowej Polski w Nowej Dębie
74. Parafialne Koło Akcji Katolickiej Parafii Podwyższenia Krzyża Świętego w Nowej Dębie
75. Parafialne Koło Akcji Katolickiej Parafii Św. Maksymiliana Marii Kolbe w Jadachach
76. Parafialne Koło Akcji Katolickiej Parafii Św. Stanisława Biskupa w Chmielowie
77. Ochotnicza Straż Pożarna w Nowej Dębie
78. Ochotnicza Straż Pożarna w Porębach Dębskich
79. Ochotnicza Straż Pożarna w Tarnowskiej Woli
80. Ochotnicza Straż Pożarna w Rozalinie
81. Ochotnicza Straż Pożarna w Alferdówce
82. Ochotnicza Straż Pożarna w Jadachach
83. Ochotnicza Straż Pożarna w Chmielowe
84. Ochotnicza Straż Pożarna w Cyganach
85. Ochotnicza Straż Pożarna w Budzie Stalowskiej

Organizacje pozarządowe z terenu Gminy Grębów

1. Ludowy Zespół Sportowy w Wydrzy
2. Ludowy Zespół Sportowy „Słowianin” w Grębowie
3. Ludowy Zespół Sportowy „PIAST” Żupawa
4. Ludowy Zespół Sportowy w Zabrnium
5. Ludowy Zespół Sportowy w Stalach
6. Ludowy Zespół Sportowy w Furmanach
7. Wiejski Klub Sportowy Zabrze
8. Towarzystwo Sportowe w Stalach
9. Uczniowski Klub Sportowy SOSW w Grębowie
10. Uczniowski Klub Sportowy przy ZSO w Grębowie
11. Uczniowski Klub Sportowy w Stalach

12. Uczniowski Klub Sportowy „ŁĘG” w Krawcach
13. Uczniowski Klub Sportowy „REFLEKS” W Żupawie
14. Stowarzyszenie „Mała Ojczyzna Grębowszczyzna”
15. Stowarzyszenie na Rzecz Wspomagania Rozwoju Dziecka i Jego Rodziny S.O.S. w Grębowie
16. Stowarzyszenie „Klub Seniora” w Wydrzy
17. Ochotnicza Straż Pożarna w Grębowie
18. Ochotnicza Straż Pożarna w Jamnicy
19. Ochotnicza Straż Pożarna w Krawcach
20. Ochotnicza Straż Pożarna w Stalach
21. Ochotnicza Straż Pożarna w Wydrzy
22. Ochotnicza Straż Pożarna w Zabrnium
23. Ochotnicza Straż Pożarna w Zapoledniku
24. Ochotnicza Straż Pożarna w Żupawie
25. Fundacja Na Rzecz Poprawy Bezpieczeństwa Drogowego „WIZJA ZERO” w Grębowie

Organizacje pozarządowe z tereny Gminy Gorzyce

1. Fundacja Wspierania Rozwoju Społecznego „Leonardo” Oddział w Gorzycach
2. Klub Abstynenta „ARKA” w Gorzycach
3. Klub Abstynenta „BETANIA” w Trześni
4. Koło Terenowe Towarzystwa Pomocy im. Brata Alberta w Gorzycach
5. Polski Związek Wędkarski koło nr 15 w Gorzycach
6. Stowarzyszenie Gminna Sieć Komputerowa „GONET” w Gorzycach
7. Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Młodzieży „Sami dla Siebie”
8. Stowarzyszenie Producentów Fasoli Tycznej „Piękny Jaś” we Wrzawach
9. Stowarzyszenie Przyjaciół Wsi Trześć
10. Stowarzyszenie Sympatyków Szkoły Podstawowej nr 1 w Gorzycach
11. Towarzystwo Kulturalno-Historyczne Gminy Gorzyce
12. Towarzystwo Obrony Przyrody w Gorzycach „OSTOJA”
13. Towarzystwo Ochrony Przyrody w Gorzycach
14. Gorzyckie Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych w Gorzycach
15. Stowarzyszenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Gorzycach
16. Ludowy Zespół Sportowy „PŁOMIENI” Trześć
17. Ludowy Zespół Sportowy „SAN” we Wrzawach
18. Ludowy Zespół Sportowy „SOKÓŁ” w Sokolnikach
19. Getbol Klub „Łęg Gorzyce”
20. Getbol Związek Południowo-Wschodni Gorzyce
21. Gorzycki Klub Karate „KYOKUSHIN” Gorzyce
22. Parafialny Klub Sportowy „EMAUS” Gorzyce
23. Parafialny Klub Sportowy „TRZEŚŃ” w Trześni
24. Uczniowski Klub Sportowy „Sokół” Szkoła Podstawowa nr 2 w Gorzycach
25. Uczniowski Klub Sportowy „DONIC” Gorzyce

26. Uczniowski Klub Sportowy „ALGO” w Gorzycach
27. Uczniowski Klub Sportowy „TŁOKI” Gorzyce
28. Uczniowski Klub Sportowy „SET” Gorzyce
29. Uczniowski Klub Sportowy „ZEUS” w Trześni
30. Gorzycki Klub Sportowy „TŁOKI” w Gorzycach
31. Stowarzyszenie na Rzecz Edukacji Zawodowej i Rozwoju Przedsiębiorczości „Równe Szanse” w Gorzycach
32. Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły Podstawowej nr 2 im Jana Pawła II w Gorzycach
33. Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Poszkodowanym w Powodzi Mieszkańcom Gminy Gorzyce „Powodzianie w Gorzycach”
34. Stowarzyszenie Wędkarskie „Sanna Gorzyce” w Motycz Poduchowym
35. Ochotnicza Straż Pożarna w Motycz Poduchowym
36. Ochotnicza Straż Pożarna w Orliskach
37. Ochotnicza Straż Pożarna w Furmanach
38. Ochotnicza Straż Pożarna we Wrzawach
39. Ochotnicza Straż Pożarna w Gorzycach
40. Ochotnicza Straż Pożarna w Sokolnikach
41. Ochotnicza Straż Pożarna w Trześni

Organizacje pozarządowe z terenu Miasta i Gminy Baranów Sandomierski

1. Uczniowski Klub Sportowy „Wisan” w Skopaniu
2. Uczniowski Klub Sportowy „Strzelec” w Ślęzakach
3. Uczniowski Klub Sportowy „Start” w Woli Baranowskiej
4. Uczniowski Klub Sportowy „Iskierka” w Baranowie Sandomierskim”
5. Uczniowski Klub Sportowy „Baranowiak” w Baranowie Sandomierskim
6. Uczniowski Klub Sportowy przy Publicznym Gimnazjum w Ślęzakach
7. Uczniowski Klub Sportowy przy Ochotniczej Straży Pożarnej w Siedleszczanach
8. Klub Sportowy „Lasowiak” w Woli Baranowskiej
9. Klub Sportowy „Strzelec” w Dąbrowicy
10. Klub Sportowy „Wisan” w Skopaniu
11. Ludowy Zespół Sportowy „Kolejarz” w Knapach
12. Parafialny Klub Sportowy „Wisła” w Baranowie Sandomierskim
13. Stowarzyszenie Przyjaciół Baranowa Sandomierskiego „ARKADIA”
14. Polski Związek Działkowców w Skopaniu
15. Parafialny Oddział Akcji Katolickiej w Baranowie Sandomierskim
16. Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Sandomierskiej w Skopaniu
17. Stowarzyszenie na Rzecz Aktywizacji Społeczności Lokalnej i Rozwoju Przedsiębiorczości w Gminie Baranów Sandomierski „SOKÓŁ”
18. Stowarzyszenie Miłośników Kultury „Ziemia Baranowska”
19. Stowarzyszenie Klub Inwestora SSE w Baranowie Sandomierskim

20. Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Innowacyjności w Skopaniu
21. Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych „PROMYK” w Skopaniu
22. Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Lokalnej „GAJ” w Woli Baranowskiej
23. Stowarzyszenie „OMNIBUS” w Knapach
24. Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Ludzi Dobrej Woli” w Baranowie Sandomierskim
25. Biuro do Spraw Załatwianych Inaczej w Skopaniu
26. Koło miejsko-gminne Stowarzyszenia Weteranów Pracy Przymusowej w Powszechnej Organizacji „Służba Polsce” w Skopaniu
27. Polski Związek Wędkarski Koło nr 31 w Skopaniu
28. Polski Związek Wędkarski Koło nr 8 w Baranowie Sandomierskim
29. Ochotnicza Straż Pożarna w Baranowie Sandomierskim
30. Ochotnicza Straż Pożarna w Dąbrowicy
31. Ochotnicza Straż Pożarna w Durdach
32. Ochotnicza Straż Pożarna w Dymitrowie Dużym
33. Ochotnicza Straż Pożarna w Dymitrowie Małym
34. Ochotnicza Straż Pożarna w Kaczakach
35. Ochotnicza Straż Pożarna w Knapach
36. Ochotnicza Straż Pożarna w Markach
37. Ochotnicza Straż Pożarna w Siedleszczanach
38. Ochotnicza Straż Pożarna w Skopaniu
39. Ochotnicza Straż Pożarna w Suchorzowie
40. Ochotnicza Straż Pożarna w Ślęzakach
41. Ochotnicza Straż Pożarna w Woli Baranowskiej

12. Promocja i współpraca z partnerami w kraju i za granicą.

Powiat Tarnobrzeski od 2013 roku współpracuje z Rejonem Czortkowskim z Ukrainy. Współpraca Partnerów ukierunkowana jest na działania związane z rozwojem gospodarczym, współpracy i wymianie doświadczeń pomiędzy placówkami medycznymi, rozwojem turystyki i kultury, wymianie grup artystycznych i sportowych, wymianie uczniów i studentów oraz współpracy przy realizacji projektów finansowanych ze środków Wspólnot Europejskich w zakresie współpracy międzynarodowej pomiędzy ww. powiatami.

Powyższy zakres współpracy określa umowa zawarta pomiędzy Czortkowskim Rejonem z Województwa Tarnopolskiego na Ukrainie a Powiatem Tarnobrzeskim. Umowa o współpracy została zawarta przez Powiat Tarnobrzeski dn. 10 czerwca 2013r., a dnia 5 czerwca 2013r. uchwałą Rady Powiatu Tarnobrzeskiego nr XXVII/220/2013 przyjęto umowę o współpracy.

W 2014 w ramach współpracy polsko- ukraińskiej odbyły się wymiany grup artystycznych, kolonie dla dzieci przedsięwzięcie realizowane w ramach „Szkoły wakacyjnej” finansowanej z Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014 – 2020, zadanie publiczne: 2 - Aktywne społeczeństwo, kierunek 1 - Aktywizacja obywateli w sprawach wspólnotowych.

W ramach umowy o współpracy organizowana jest pomoc dla szkoły polskiej w Rejonie Czortkowskim, do której uczęszczają dzieci i osoby dorosłe pochodzenia polskiego. Ponadto władze powiatu realizują działania zmierzające do realizacji dodatkowych przedsięwzięć zdefiniowanych w umowie o współpracy partnerskiej.

Rozdział II

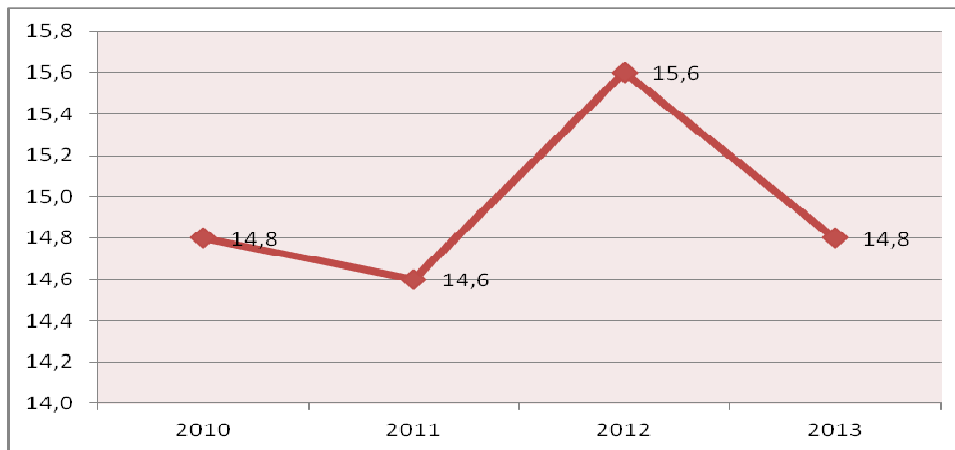
Rynek pracy i Bezrobocie

1. Diagnoza sytuacji rynku pracy w powiecie tarnobrzieskim,

a. Stopa bezrobocia

W 2013 roku stopa bezrobocia w Powiecie była na poziomie z 2010 roku – 14,8%, zatem o 0,8% niższa niż w roku 2012.

Wykres 21. Stopa bezrobocia rejestrowanego ogółem w Powiecie w %

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

b. Struktura bezrobocia

Na przestrzeni roku 2010-2013 największą zbiorowość osób bezrobotnych zarejestrowanych odnotowano w Mieście i Gminie Nowa Dęba, gdzie udział bezrobotnych wzrastał do roku 2012, po czym odnotowano tendencję spadkową. Podobny trend odnotowano w Mieście i Gminie Baranów Sandomierski oraz Gminie Gorzyce. W Gminie Grębów liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych wzrastała aż do roku 2013.

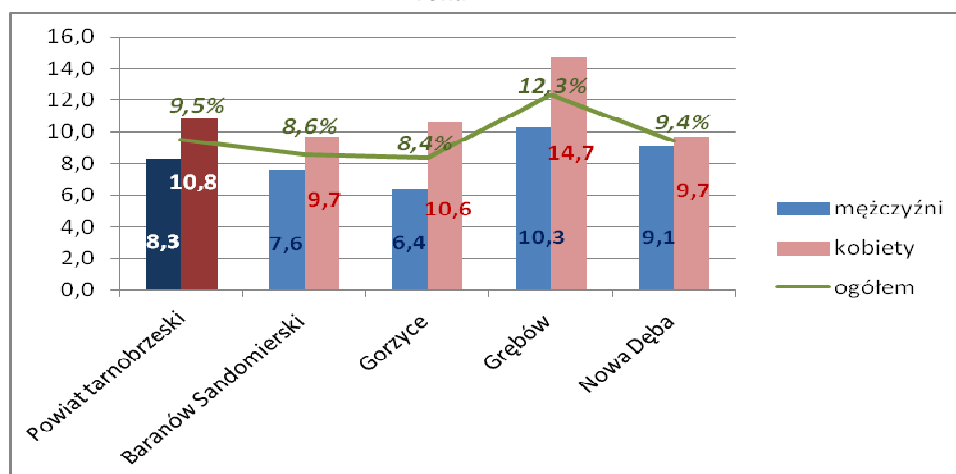
Tabela 44. Bezrobocie rejestrowane

	2010	2011	2012	2013
Powiat tarnobrzski	3165	3271	3488	3293
Baranów Sandomierski	775	798	803	656
Gorzyce	719	739	778	744
Grębów	627	660	736	754
Nowa Dęba	1044	1074	1171	1139

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

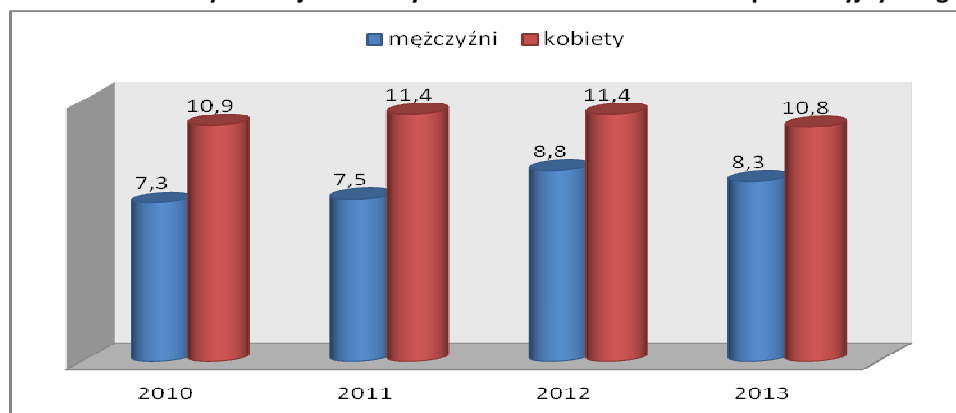
W 2013 roku na terenie Powiatu udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł 9,5%. Najwyższy udział bezrobotnych odnotowano w Gminie Grębów (12,3%) a najniższy w Gminie Gorzyce (8,4%). W Powiecie oraz jego gminach udział bezrobotnych kobiety jest wyższy niż mężczyzn, odpowiednio –10,8 i 8,3%. Począwszy od 2010 roku, tendencje te utrzymują się z niewielkimi wahaniami.

Wykres 22. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w 2013 roku

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

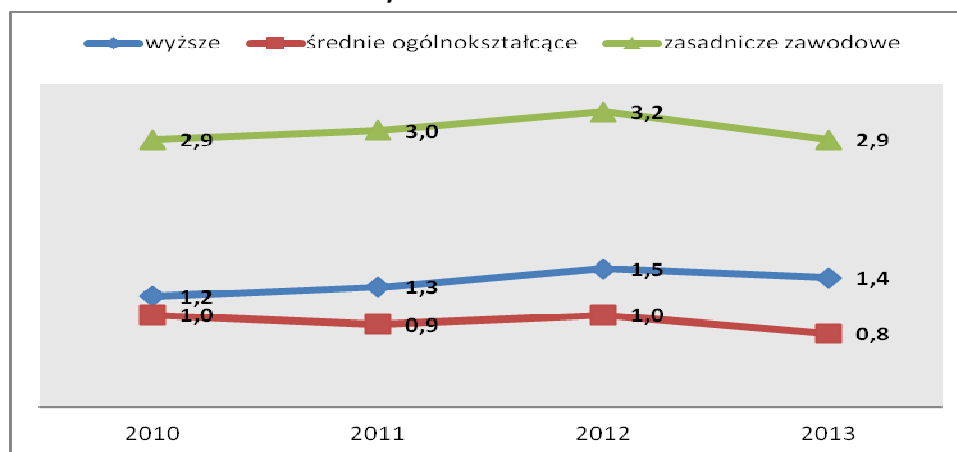
Wykres 23. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Im wyższy poziom wykształcenia, tym niższy udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Udział bezrobotnych z wyższym wykształceniem – 0,8%, wykształceniem średnim ogólnokształcącym - 1,4%, zasadniczym zawodowym – 2,9%.

Wykres 24. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg wykształcenia

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Największą grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby w wieku 25-34 lat, a najmniejszą osoby w wieku 55 lat i starsze. Jednak od 2010 roku zmniejszyła się liczba bezrobotnych w grupie wiekowej 25-34 lata, a zwiększyła w grupie 55 lat i więcej. Po 2012 roku, kiedy liczba bezrobotnych była najwyższa, we wszystkich grupach wiekowych nastąpił spadek osób bezrobotnych, z wyjątkiem osób w wieku 55 lat i więcej.

Tabela 45. Bezrobotni zarejestrowani wg wieku

Wiek	2010	2011	2012	2013
24 lata i mniej	707	746	805	690
25-34	1022	993	1066	980
35-44	669	693	722	707
45-54	547	574	581	574
55 i więcej	220	265	314	342

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Biorąc pod uwagę czas pozostawania bez pracy, największą grupę stanowią bezrobotni pozostający bez pracy 3 miesiące i mniej oraz powyżej 24 miesięcy. W porównaniu do roku 2010, zmalała liczba bezrobotnych pozostających bez pracy przez 3 miesiące i mniej oraz od 12 do 24 miesięcy. Z kolei największy wzrost odnotowano w grupie pozostającej bez pracy powyżej 24 miesięcy.

Tabela 46. Bezrobotni zarejestrowani wg czasu pozostawania bez pracy

	2010	2011	2012	2013
3 miesiące i mniej	1049	1006	929	971
3 - 6 miesięcy	479	547	539	516
6 - 12 miesięcy	429	549	630	545
12 - 24 miesięcy	630	528	681	583
powyżej 24 miesięcy	578	641	709	678

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

c. Aktualne zjawiska na lokalnym rynku pracy

Począwszy od roku 2010 wzrasta przeciętne miesięczne wynagrodzenie do 3326,4 zł w roku 2013. Wzrost odnotowano także w relacji do średniej krajowej, za wyjątkiem 2011, kiedy nastąpił spadek wskaźnika.

Tabela 47. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto

	2010	2011	2012	2013
ogółem	2900,3	3004,39	3176,95	3326,40
przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100)	84,4	82,9	84,8	85,8

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Zdecydowana większość mieszkańców Powiatu utrzymuje się z pracy najemnej poza rolnictwem, na własny rachunek poza rolnictwem lub dochodów z wynajmu oraz ze źródeł niezarobkowych, emerytur. Jednak największą grupą są mieszkańcy utrzymywani.

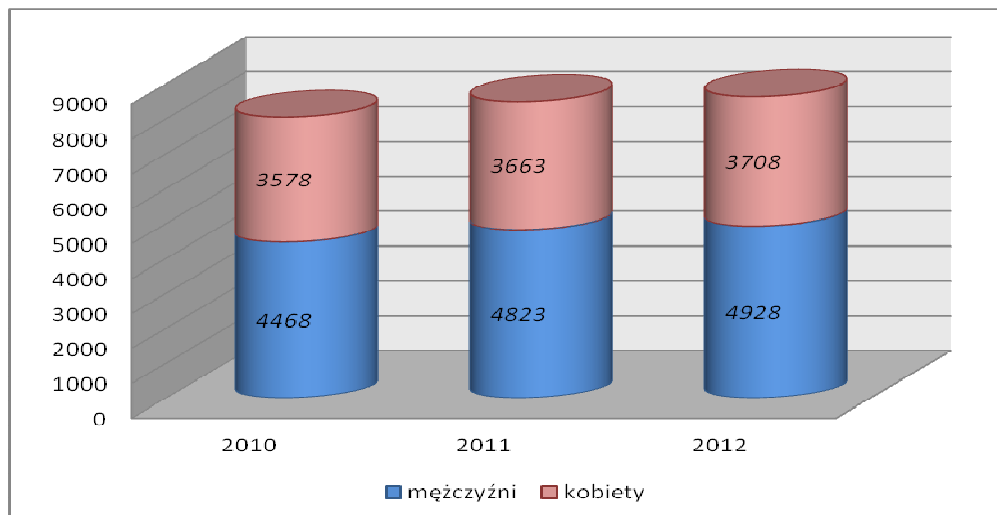
Tabela 48. Ludność wg głównego źródła utrzymania-Narodowy Spis Powszechny 2011 rok

ogółem	54292
praca najemna poza rolnictwem	14465
praca na rachunek własny poza rolnictwem lub dochody z wynajmu	1123
praca w rolnictwie	974
niezarobkowe źródło, emerytura	9084
niezarobkowe źródło, renta	3370
pozostałe źródła	1797
utrzymywani	18484
nieustalone	4994

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Począwszy od roku 2010 w Powiecie rośnie liczba osób pracujących, jednak przeważają wśród nich mężczyźni. W 2012 roku pracujących mężczyzn było o 1220 więcej niż pracujących kobiet.

Wykres 25. Pracujący wg płci w powiecie

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

d. Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Od 2010 roku wzrosła liczba bezrobotnych pozostających bez pracy od ponad roku. Do osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy należą kobiety, wśród których udział bezrobotnych pozostających bez pracy od ponad roku jest znacznie wyższy niż wśród mężczyzn (o 11,1% w 2013 r.). Pozytywnym zjawiskiem był spadek bezrobocia wśród kobiet w 2013 roku (o 4,7% mniej niż w 2012 r.), jednocześnie nastąpił jego wzrost (2,2% mniej niż w 2012 r.) wśród mężczyzn. W 2013 roku zmalał także udział bezrobotnych pozostających bez pracy od ponad roku w stosunku do ludności aktywnej zawodowo, do poziomu 5,7%. Spadek miał miejsce również wśród bezrobotnych w wieku 55-64 lat pozostających bez pracy od ponad roku w stosunku do bezrobotnych w tym wieku do poziomu 45% w 2013 roku.

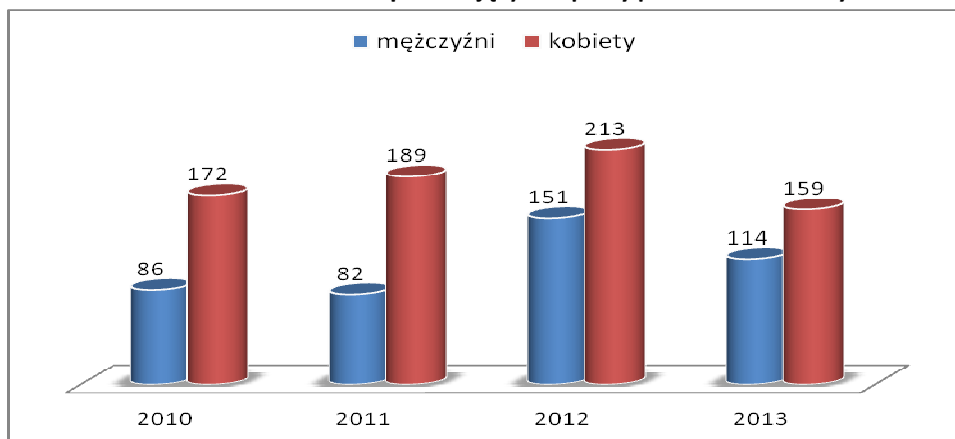
Tabela 49. Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok w %

	2010	2011	2012	2013
ogółem	1208	1169	1390	1261
ogółem w % bezrobotnych ogółem	38,2	35,7	39,9	38,3
mężczyźni w % bezrobotnych mężczyzn	30,4	26,3	30,2	32,4
kobiety w % bezrobotnych kobiet	44,0	42,7	48,2	43,5
w % ludności aktywnej zawodowo	5,7	5,4	6,2	5,7
bezrobotni w wieku 55-64 lat pozostający bez pracy przez okres dłuższy niż 1 rok w bezrobotnych w wieku 55-64 lat ogółem	45,9	42,6	49,7	45,0

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Kolejną grupę o szczególnej sytuacji na rynku pracy stanowią osoby najmłodsze, w wieku od 18 do 24 lat. W 2013 roku udział najmłodszych bezrobotnych pozostających bez pracy od ponad 6 miesięcy znacznie spadł (273) w porównaniu do roku poprzedniego. Znacznie zmniejszyły się także dysproporcje ze względu na płeć.

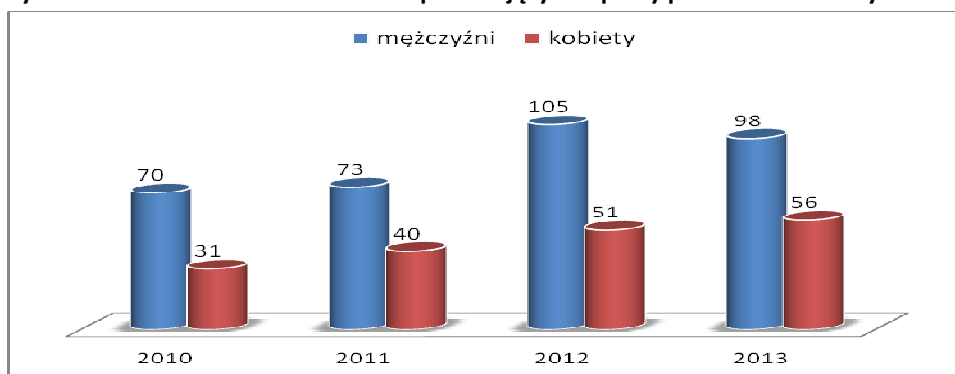
Wykres 26. Bezrobotni w wieku 18-24 pozostający bez pracy przez okres dłuższy niż 6 miesięcy

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

W 2013 roku wśród najstarszych bezrobotnych (55-64 lat), pozostających bez pracy od ponad roku odnotowano niewielki spadek (tylko o 2 osoby) w stosunku do roku poprzedniego. Z kolei porównując najnowsze dane do roku 2010, różnica jest na dużym minusie, bo aż o 53 osoby więcej w 2013 roku. Podobnie jak w poprzedniej grupie najmłodszych bezrobotnych, tak i w najstarszej utrzymują się dysproporcje ze względu na płeć.

Wykres 27. Bezrobotni w wieku 55-64 pozostający bez pracy przez okres dłuższy niż 1 rok

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

2. Realizowane działania na rzecz ograniczania bezrobocia⁹

Działania powiatowych służb zatrudnienia w głównej mierze ukierunkowane przede wszystkim są na zaspakajanie potrzeb osób bezrobotnych i pracodawców, oraz na dostosowania kwalifikacji potencjalnych pracobiorców do wciąż zmieniających się warunków na tarnobrzeskim rynku pracy. Stąd też główne działania ukierunkowane są na umożliwienie podnoszenia i aktualizowania kwalifikacji i umiejętności pracobiorców. Tego typu działania stwarzają możliwości rozwoju zawodowego oraz dostosowania kwalifikacji zawodowych do aktualnych i potencjalnych potrzeb pracodawców.

Procesy restrukturyzacyjne przedsiębiorstw mające wpływ na zwolnienia pracownicze powodują napływ do grupy osób bezrobotnych, osób charakteryzujących się małą atrakcyjnością zawodową dla pracodawców. Ograniczenia w dostępie do rynku pracy ww. grupy osób dotyczą takich elementów jak zawód i wiek. Zauważa się, że dla tej grupy zawodowej kierowana jest najmniejsza ilość ofert pracy. Dodatkowo zaznaczyć należy, że w tym przypadku istotny jest również fakt, że osoby te w większości przypadków nie miały bezpośredniego kontaktu ze zmienionym w ostatnich latach rynkiem pracy.

Dlatego też niezbędne są działania (np. szkolenia, doradztwo), które ułatwią tym osobom przejście z zawodów nieatrakcyjnych do zawodów, na które istnieje zapotrzebowanie na rynku pracy.

W ramach głównych / dominujących zadań w zakresie działań na rzecz ograniczania bezrobocia wdrażanych przez powiatowe służby zatrudnienia realizowanych w ramach planu finansowego Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnobrzegu można wskazać realizację aktywnych programów rynku pracy tj.:

- szkolenia osób bezrobotnych (PUP Tarnobrzeg) – Tabela 50;
- staże zawodowe (PUP Tarnobrzeg) - Tabela 51;
- prace interwencyjne (PUP Tarnobrzeg) Tabela 52;
- roboty publiczne (PUP Tarnobrzeg)- Tabela 53;
- prace społecznie użyteczne (PUP Tarnobrzeg) - Tabela 54;
- usługi poradnictwa indywidualnego (PUP Tarnobrzeg) - Tabela 55;
- dotacje na podjęcie działalności gospodarczej (PUP Tarnobrzeg) - Tabela 56;
- refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego (PUP Tarnobrzeg) - Tabela 57;
- stypendia dla osób bezrobotnych z tytułu podjęcia nauki (PUP Tarnobrzeg) - Tabela 58;

Tabela 50. Szkolenia osób bezrobotnych

Lp.	Wyszczególnienie	2010r.	2011r.	2012r.	2013r.
1	Osoby, które rozpoczęły szkolenie	491	233	235	510
2	Osoby, które zakończyły szkolenie	496	230	226	507
3.	Osoby, które podjęły pracę w trakcie lub po ukończeniu szkolenia	150	127	101	222

Źródło: PUP Tarnobrzeg

⁹ Na podstawie <http://www.puptarnobrzeg.pl/kat/id/2>

Efektywność działań szkoleniowych ukierunkowanych na podjęcie zatrudnienia przez osoby przystępujące do organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy szkoleń na przestrzeni badanego okresu wynosi 2010r. – 31%, 2011r. – 55%, 2012r. - 43%, 2013r. – 44%. Osiągany wysoki wskaźnik efektywności realizowanych działań szkoleniowych mających ukierunkowanych na ograniczanie bezrobocia potwierdza słuszność diagnozy potrzeb pracodawców oraz doboru programów i szkoleń zawodowych.

Tabela 51. Staże zawodowe

Lp.	Wyszczególnienie	2010r.	2011r.	2012r.	2013r.
1	Osoby, które rozpoczęły staż	1151	531	572	902
2	Osoby, które ukończyły staż	840	823	441	821
3.	Osoby, które podjęły pracę w trakcie lub po ukończeniu stażu	304	406	322	620

Źródło: PUP Tarnobrzeg

Efektywność organizowanych staży dla osób bezrobotnych organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy na przestrzeni badanego okresu wynosi 2010r. – 26%, 2011r. – 76%, 2012r. - 56%, 2013r. – 69%.

Tabela 52. Prace interwencyjne

Lp.	Wyszczególnienie	2010r.	2011r.	2012r.	2013r.
1	Osoby, które rozpoczęły prace interwencyjne	285	360	115	166
2	Osoby, które ukończyły prace interwencyjne	201	250	67	186
3.	Osoby, które podjęły pracę w trakcie lub po ukończeniu prac interwencyjnych	138	201	51	150

Źródło: PUP Tarnobrzeg

Organizacja prac interwencyjnych dla osób bezrobotnych ukierunkowanych na ograniczanie bezrobocia realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy na przestrzeni badanego okresu dała efektywność na poziomie: 2010r. – 48%, 2011r. – 56%, 2012r. - 44%, 2013r. – 90%.

Tabela 53. Roboty publiczne

Lp.	Wyszczególnienie	2010r.	2011r.	2012r.	2013r.
1	Osoby, które rozpoczęły roboty publiczne	292	117	239	166
2	Osoby, które ukończyły roboty publiczne	261	154	239	170
3.	Osoby, które podjęły pracę w trakcie lub po ukończeniu robót publicznych	131	95	141	103

Źródło: PUP Tarnobrzeg

Organizacja robót publicznych w badanym okresie dała efektywność na poziomie: 2010r. – 45%, 2011r. – 81%, 2012r. - 59%, 2013r. – 62%.

Tabela 54. Prace społecznie użyteczne

Lp.	Wyszczególnienie	2010r.	2011r.	2012r.	2013r.
1	Osoby, które rozpoczęły prace społecznie użyteczne	136	159	145	131
2	Osoby, które ukończyły prace społecznie użyteczne	169	159	145	130
3.	Osoby, które podjęły pracę w trakcie lub po ukończeniu prac społecznie użytecznych	41	10	36	22

Źródło: PUP Tarnobrzeg

Prace społecznie użyteczne to prace wykonywane przez bezrobotnych bez prawa do zasiłku na skutek skierowania przez starostę, organizowane przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej. Powiatowy Urząd Pracy organizując ww. formy pomocy uzyskał efektywność na poziomie: 2010r. – 45%, 2011r. – 81%, 2012r. - 59%, 2013r. – 62%.

Tabela 55. Usługi poradnictwa indywidualnego

Lp.	Wyszczególnienie	2010r.	2011r.	2012r.	2013r.
1	Osoby, które rozpoczęły skorzystały z usług poradnictwa indywidualnego	1084	929	935	1377
2	Osoby, które podjęły pracę po skorzystaniu z usług poradnictwa indywidualnego	292	241	232	364

Źródło: PUP Tarnobrzeg

Usługi poradnictwa indywidualnego prowadzone są w oparciu o indywidualne rozmowy z doradcą, podczas których poddaje się analizie umiejętności, predyspozycje, możliwości, jak również ograniczenia korzystającego z usługi. W trakcie realizowanej usługi następuje planowanie przyszłych działań dotyczących ścieżki kształcenia, możliwości przekwalifikowania czy poszukiwania pracy. Taka forma realizowanej pomocy przyniosła efektywność na poziomie: 2010r – 27%, 2011r. – 26%, 2012r. - 25%, 2013r. – 26%.

Tabela 56. Dotacje na podjęcie działalności gospodarczej

Lp.	Wyszczególnienie	2010r.	2011r.	2012r.	2013r.
1	Liczba zawartych umów na podjęcie dział. gosp.	51	46	27	30
2	Liczba złożonych wniosków dot. przyznania pomocy na podjęcie dział. gosp.	60	78	40	38

Źródło: PUP Tarnobrzeg

Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej to instrument rynku pracy skierowany do osób bezrobotnych, absolwentów centrum integracji społecznej oraz absolwentów klubów integracji społecznej zainteresowanych rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej. Na rozpoczęcie działalności gospodarczej, w tym na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa, związanych z podjęciem tej działalności, w badanym okresie można było otrzymać bezzwrotne środki do 6-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia. Wskaźnik akceptacji złożonych wniosków w Powiatowym Urzędzie Pracy wyniósł: 2010r – 85%, 2011r. – 59%, 2012r. - 68%, 2013r. – 79%.

Tabela 57. Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego

Lp.	Wyszczególnienie	2010r.	2011r.	2012r.	2013r.
1	Liczba utworzonych stanowisk pracy.	108	87	63	62
2	Liczba złożonych wniosków refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy.	85	93	63	51
3	Liczba zawartych umów dot. refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia	75	63	49	45

Źródło: PUP Tarnobrzeg

Prowadzący działalność gospodarczą w analizowanym okresie mogli ubiegać się o zrefundowanie kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego. Wysokość refundacji określa zawarta umowa, nie wyższej jednak niż 6 krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia. Średni poziom akceptacji wniosków przez Powiatowy Urząd Pracy w latach 2010 – 2013 wyniósł 80%. Największa liczba utworzonych stanowisk pracy została zrealizowana w 2010r i była wyższa o 42% w stosunku do roku 2013.

Tabela 58. Stypendia dla osób bezrobotnych z tytułu podjęcia nauki

Lp.	Wyszczególnienie	2010r.	2011r.	2012r.	2013r.
1	Liczba osób bezrobotnych pobierających stypendium z tytułu podjęcia nauki	14	14	17	17

Źródło: PUP Tarnobrzeg

Stypendium z tytułu podjęcia nauki może być przyznane bezrobotnemu bez kwalifikacji zawodowych, który w okresie 12 miesięcy od dnia zarejestrowania w powiatowym urzędzie pracy podjął dalszą naukę w szkole ponadgimnazjalnej dla dorosłych, będącej szkołą publiczną lub niepubliczną o uprawnieniach szkoły publicznej albo w szkole wyższej, gdzie studiuje w formie studiów niestacjonarnych. Liczba korzystających z tej formy pomocy w badanym okresie utrzymywała się na zbliżonym poziomie.

Oprócz realizowanych ww. działań Powiatowe Służby Zatrudnienia realizowały przedsięwzięcia finansowane ze środków UE w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, i tak np. w latach 2010 - 2013 realizowane były następujące projekty:

- Projekt pt. „Więcej szans w powiecie tarnobrzeskim”;
- Projekt pt. „Nowa Jakość II” ;
- Projekt pt. „Gotowi do pracy”;
- Projekt pt. „Wiedza – praktyka - kompetencje”;

Powyższe zadania w tym obsługa projektów realizowane były przez personel Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnobrzegu. Liczba osób zatrudnionych w PUP przedstawia tabel 59¹⁰.

Tabela 59. Zatrudnienie w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tarnobrzegu w osobach i w przeliczeniu na pełne etaty wg stanu na koniec roku

Lp.	Wyszczególnienie	2010r.	2011r.	2012r.	2013r.
1	Zatrudnienie w osobach	73	74	75	76
2	Zatrudnienie po przeliczeniu na pełne etaty	71,5	72,5	73,5	74,5

Źródło: PUP Tarnobrzeg

3. Działalność instytucji rynku pracy

Celem realizowanych działań instytucji rynku pracy jest pełne i skuteczne zatrudnienie, jak również możliwość realizowania przez nie działań w celu rozwoju zasobów ludzkich, osiągnięcia wysokiej jakości pracy, wzmacniania integracji i solidarności społecznej oraz zwiększenia mobilności na rynku pracy¹¹.

Do instytucji tych należą: publiczne służby zatrudnienia, Ochotnicze Hufce Pracy, agencje zatrudnienia, instytucje szkoleniowe, instytucje dialogu społecznego, instytucje partnerstwa lokalnego.

Publiczne służby zatrudnienia to system powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy, realizujących zadania związane bezpośrednio z rynkiem pracy. Na terenie powiatu tarnobrzeskiego działają obydwie ww. instytucje tj. Powiatowy Urząd Pracy w Tarnobrzegu jako podstawowa instytucja rozwiązująca problemy bezrobotnych mieszkańców powiatu tarnobrzeskiego oraz Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie Oddział zamiejscowy w Tarnobrzegu.

¹⁰ Na podstawie <http://www.puptarnobrzeg.pl/kat/id/2>

¹¹ Zgodnie z Ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

W ramach Podkarpackiej Wojewódzkiej Komendy Ochotniczych Hufców Pracy w Powiecie Tarnobrzeskim działa Hufiec Pracy, Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży, Mobilne Centrum Informacji Zawodowej, Młodzieżowe Biuro Kariery, Młodzieżowe Centa Kariery w Gorzycach i Nowej Dębie, Rejonowy Ośrodek Szkolenia Zawodowego Młodzieży Oddział w Tarnobrzegu, Ośrodek Szkolenia Zawodowego w Tarnobrzegu¹².

Agencje zatrudnienia¹³ świadczące na terenie powiatu usługi w zakresie pośrednictwa pracy, pośrednictwa do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych, poradnictwa zawodowego, doradztwa personalnego i pracy tymczasowej to:

- BUD-HRD P.P. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w Tarnobrzegu;
- TARKON-PROJECT Sp. z o.o. z siedzibą w Tarnobrzegu;

Institucje szkoleniowe w powiecie tarnobrzeskim¹⁴ (ziemskim):

- F.A. P.H.U. BARITEX Krzysztof Szczęch z siedzibą w Gorzycach;
- FUH NETLINK Sławomir Kaptur z siedzibą w Ślęzakach;
- Laseroterapia - specjalistyczne szkolenia medyczno-kosmetyczne Danuta Burdzy z siedzibą w Stalach;
- PIOTR DEREŃ OŚRODEK SZKOLENIA KIEROWCÓW "U PIOTRA" z siedzibą w Grębowie;
- Stowarzyszenie WSPARCIE z siedzibą w Nowej Dębie;

Institucje szkoleniowe zarejestrowane w powiecie tarnobrzeskim¹⁵ (grodzkim):

- Biuro Turystyczne "Połtur" - Kazimierz Puk;
- Centrum Kształcenia Praktycznego w Tarnobrzegu
- Emergency Response Sp. z o.o.;
- HEBEN Polska Sp. z o.o.;
- Naczelna Organizacja Techniczna Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych Rada w Tarnobrzegu
- Ośrodek Szkolenia Kierowców Adamowicz Józef;
- PPU "ARKOMET" Arkadiusz Nastała;
- Profesjonalna Szkoła Biznesu;
- Przedsiębiorstwo Wielobranżowe "Karabela" Sp. z o.o.;
- Stowarzyszenie Elektryków Polskich Oddział w Tarnobrzegu
- Szkoła Zarządzania Sp. z o.o.;
- Tarnobrzaska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. ;
- Zakład Usług Motoryzacyjnych "ANTEK" Antoni Gwóźdź;

Institucje dialogu społecznego i Partnerstwa Lokalne działające w powiecie tarnobrzeskim:

- Partnerstwo dla Edukacji, Aktywności Społecznej i Przedsiębiorczości w Powiecie Tarnobrzeskim - powołane w 2004r.;
- Lokalne Partnerstwo na Rzecz Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Tarnobrzeg - powołane w 2005r.;

¹² Na podstawie <http://www.podkarpacka.ohp.pl/>

¹³ Na podstawie <http://www.kraz.praca.gov.pl/StronaGlowna.aspx>

¹⁴ Na podstawie: <http://ris.praca.gov.pl/ris/index.ftl> wg danych za pierwsze półrocze 2014r.

¹⁵ Na podstawie <http://ris.praca.gov.pl/ris/index.ftl> wg danych za pierwsze półrocze 2014r.

- Partnerstwo Lokalne na Rzecz Aktywizacji Zawodowej na Obszarze Poprzemysłowym powołane w 2006r. (wdrażające działania i rezultaty wypracowane w ramach IW EQUAL);
- Stowarzyszenie „Lasowiacka Grupa Działania” (realizujące działania w ramach Partnerstwa przedstawicieli sektorów: społecznego, gospodarczego i publicznego - poprzez redystrybucję środków finansowych UE w ramach Osi 4 PROW na terenie Gmin Baranów Sandomierski i Nowa Dęba – zarejestrowane w 2008r.);
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka „Puszczy Sandomierskiej” (realizujące działania w ramach Partnerstwa przedstawicieli sektorów: społecznego, gospodarczego i publicznego- poprzez redystrybucję środków finansowych UE w ramach Osi 4 PO RYBY na terenie Gmin Baranów Sandomierski, Grębów i Nowa Dęba – zarejestrowane w 2010r.);
- Partnerstwo w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (utworzone przez przedstawicieli jednostek samorządów terytorialnych powiatu tarnobrzесьkiego w 2013r.);
- Powiatowa Rada Zatrudnienia (opierająca swoją działalność na dialogu i współpracy z partnerami społecznymi. Powiatowa Rada Zatrudnienia Powiatu Tarnobrzесьkiego w głównej mierze pełni funkcję opiniodawczo-doradczą);

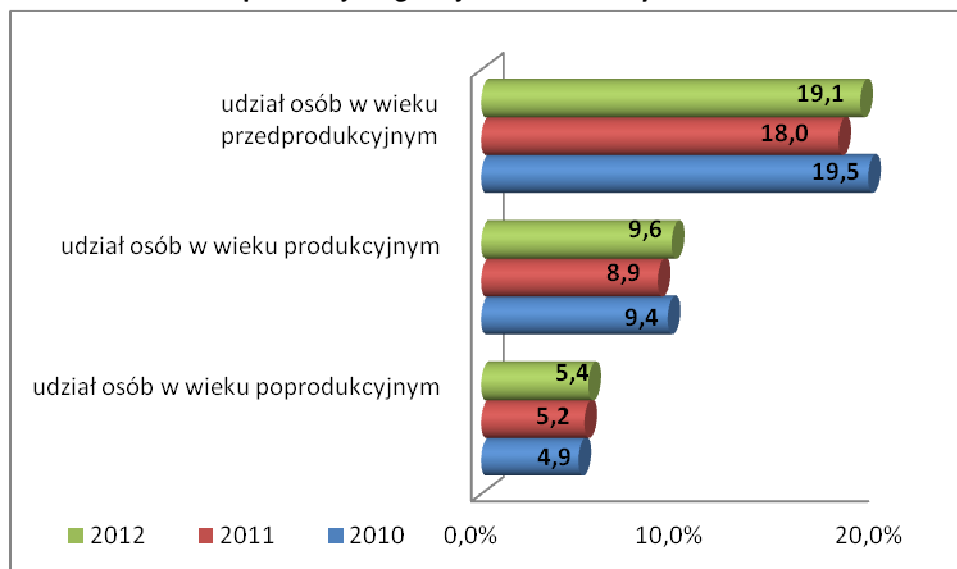
Rozdział III

Problemy społeczne

1. Pomoc społeczna w Powiecie Tarnobrzесьkim w latach 2010- 2013

W 2012 roku udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w stosunku do ludności ogółem wyniósł 10,7% (w 2011 – 10,1%, 2010-10,7%). W 2012 roku ze środowiskowej pomocy społecznej korzystało 19,1% osób w wieku produkcyjnym w ogólnej licznie osób w tym wieku, oraz odpowiednio – 9,6% osób w wieku produkcyjnym oraz 5,4% w wieku poprodukcyjnym. Od 2010 wzrósł udział korzystających z pomocy środowiskowej w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym, a zmalał wśród osób w wieku przedprodukcyjnym.

Wykres 28. Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej- udział osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób w tym wieku

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

W 2012 roku największy udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy środowiskowej odnotowano w Mieście i Gminie Baranów Sandomierski, a najmniejszy w Gminie Gorzyce. W porównaniu do roku 2010 zwiększył się udział korzystających z pomocy w Gminie Grębów oraz Mieście i Gminie Baranów Sandomierski, a zmniejszył się w Gminie Gorzyce oraz Mieście i Gminie Nowa Dęba.

Tabela 50. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem

	Baranów Sandomierski	Gorzyce	Grębów	Nowa Dęba
2010	11,8%	9,5%	8,7%	11,9%
2011	12,5%	6,8%	9,8%	11,1%
2012	13,4%	7,7%	10,8%	11,2%

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

W 2012 roku ze środowiskowej pomocy społecznej korzystało 1861 gospodarstw domowych oraz 5823 osoby w gospodarstwach, najwięcej w Mieście i Gminie Nowa Dęba, a najmniej w Gminie Gorzyce. W porównaniu do 2010 roku wzrosła liczba gospodarstw oraz osób w gospodarstwach korzystających z pomocy środowiskowej. Spadek zanotowano jedynie w Gminie Gorzyce.

Tabela 51. Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej

	gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej			osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Powiat tarnobrzeski	1855	1746	1861	5821	5489	5823
Baranów Sandomierski	368	411	440	1435	1530	1633
Gorzyce	445	292	315	1305	923	1046
Grębów	243	272	320	848	962	1062
Nowa Dęba	799	771	786	2233	2074	2082

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Znaczny spadek miał miejsce w przypadku rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci, z 2958 rodzin w 2010 roku do 2411 w 2012 roku. W 2012 roku najwięcej zasiłków otrzymały rodziny

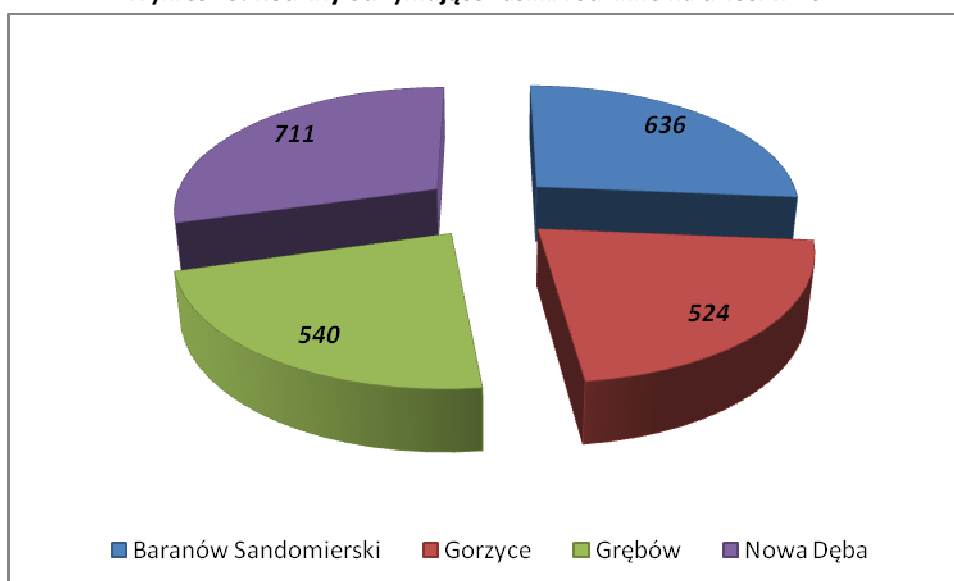
w Mieście i Gminie Nowa Dęba, a najmniej w Gminie Gorzyce. Zmalał udział dzieci do 17 lat, na które rodzice otrzymali zasiłki z 48,2% w 2010 r. do 41,5% w 2012 r. Największy udział dzieci miał miejsce w Gminie Grębów oraz Mieście i Gminie Baranów Sandomierski, a najmniejszy w Gminie Gorzyce.

Tabela 52. Korzystający ze świadczeń rodzinnych

	2010	2011	2012
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	2958	2700	2411
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku (w %)	48,2	45,3	41,5

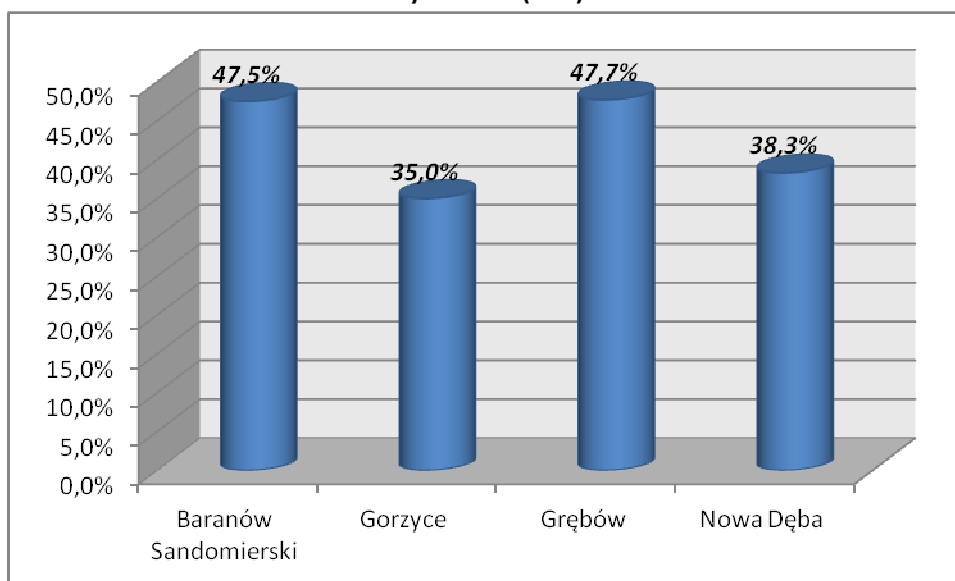
Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Wykres 29. Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci w 2012

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Wykres 30. Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku (w %) w 2012

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

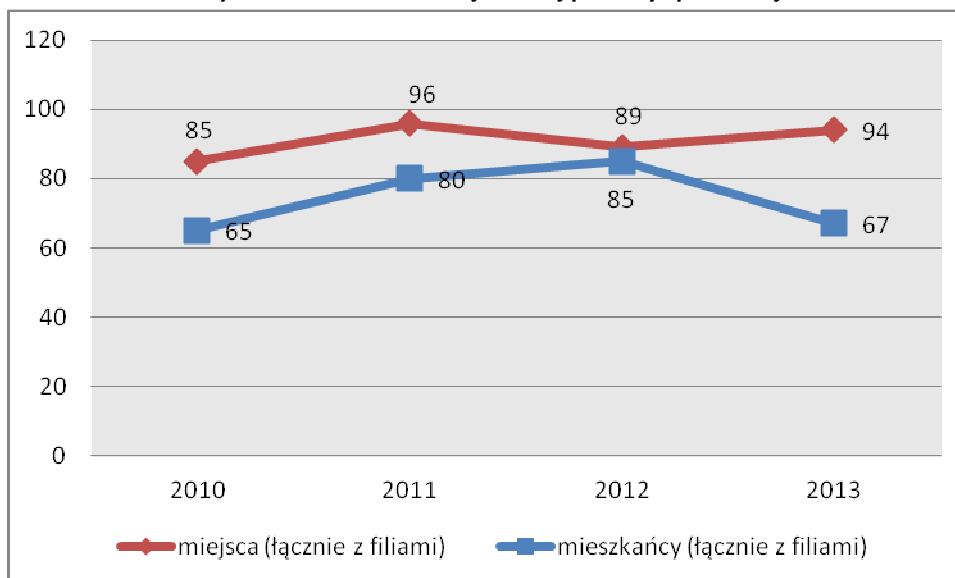
W Powiecie Tarnobrzieskim funkcjonują trzy placówki stacjonarnej pomocy społecznej, w tym: jeden dom pomocy społecznej, jedno schronisko/ dom dla bezdomnych oraz jedna inna placówka. W 2013 roku w placówkach mieszkało 67 osób (w tym 45 osób przewlekle somatycznie chorych), przy stanie 94 miejsc. Od 2010 roku zwiększano liczbę miejsc w placówkach poza rokiem 2012, kiedy liczba ta zmniejszyła się do 89. Biorąc pod uwagę tylko dom/ schronisko dla bezdomnych, w 2013 roku zapewniał 14 miejsc, które w pełni były zajęte przez bezdomnych. Począwszy od 2010 roku sukcesywnie zwiększano liczbę miejsc, nawet do 16 w 2011 roku, lecz wówczas wykorzystanych było jedynie 11 miejsc.

Tabela 53. Placówki stacjonarnej pomocy społecznej

	placówki (z filiami)	domy pomocy społecznej	schronisko lub dom dla bezdomnych	pozostałe	mieszkańcy - przewlekle somatycznie chorzy
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	osoba
2010	3	1	-	-	45
2011	3	1	-	-	50
2012	3	1	1	1	47
2013	3	1	1	1	45

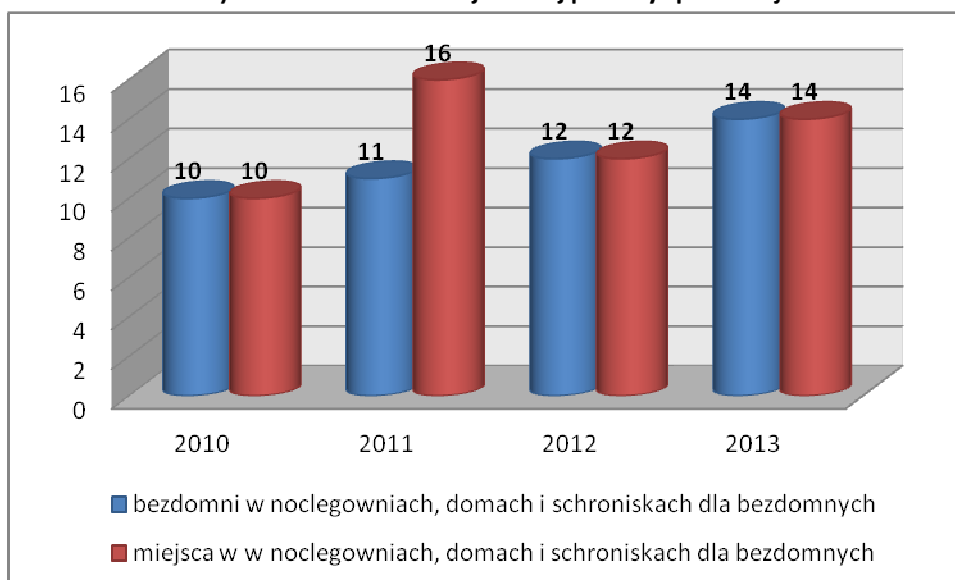
Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

Wykres 31. Placówki stacjonarnej pomocy społecznej

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

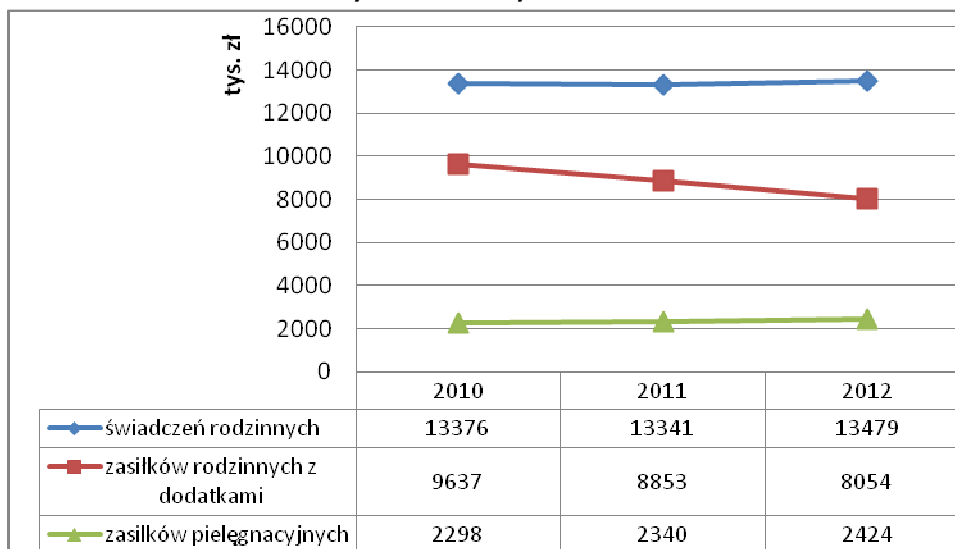
Wykres 32. Placówki stacjonarnej pomocy społecznej

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

W 2012 roku, ale i w latach poprzednich w ramach świadczeń z pomocy społecznej, największe kwoty wydatkowano na świadczenia rodzinne – 13 479 tys. zł, następnie na zasiłki rodzinne z dodatkami – 8 054 tys. zł, oraz na zasiłki pielęgnacyjne – 2 424 tys. zł. Od 2010 roku znacznie zmniejszyła się kwota na zasiłki rodzinne z dodatkami, nieznaczny wzrost nastąpił w przypadku zasiłków pielęgnacyjnych. Kwota na świadczenia rodzinne po niewielkim spadku w roku 2011, uległa zwiększeniu w 2012 r.

Wykres 33. Kwoty świadczeń

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

W 2012 roku największe środki finansowe na świadczenia rodzinne oraz zasiłki rodzinne z dodatkami wydatkowano w Mieście i Gminie Nowa Dęba a najmniejsze w Gminie Gorzyce. W przypadku świadczeń pielęgnacyjnych także w Mieście i Gminie Nowa Dęba ich kwoty były najwyższe, a najniższe w Gminie Grębów.

Tabela 54. Kwoty świadczeń rodzinnych w 2012 w tys. zł

	świadczeń rodzinnych	zasiłków rodzinnych z dodatkami	zasiłków pielęgnacyjnych
Baranów Sandomierski	3342	2183	542
Gorzyce	2921	1703	500
Grębów	3094	1812	465
Nowa Dęba	4122	2356	917

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

2. Struktura wsparcia na rzecz osób dotkniętych przemocą i patologiami w Powiecie

Najczęstszymi powodami przyznanej pomocy rodzinom było bezrobocie, ubóstwo, długotrwałą chorobą, niepełnosprawność, bezradność oraz alkoholizm. W porównaniu do roku 2010 zwiększyła się średnia liczba rodzin w Powiecie, którym przyznano pomoc z powodu bezradności, niepełnosprawności, alkoholizmu, bezrobocia. Zmalała średnia liczba rodzin z problemem ubóstwa oraz długotrwałej choroby.

Tabela 55. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc ze względu na powody przyznania pomocy-średnia w Powiecie

	2010	2011	2012
alkoholizm	53	52	55
ubóstwo	297	267	265
bezrobocie	273	269	275
długotrwała choroba	259	267	247
bezradność	56	70	78
niepełnosprawność	189	204	193

Źródło: Starostwo Powiatowe w Tarnobrzegu

Tabela 56. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc ze względu na powody przyznania pomocy

Gmina	2010	2011	2012
<i>alkoholizm</i>			
Nowa Dęba	106	93	86
Baranów Sandomierski	25	32	32
Gorzyce	45	29	28
Grębów	35	55	72
<i>ubóstwo</i>			
Nowa Dęba	489	426	399
Baranów Sandomierski	166	172	179
Gorzyce	302	272	223
Grębów	229	196	258
<i>bezrobocie</i>			
Nowa Dęba	464	425	433
Baranów Sandomierski	258	258	273
Gorzyce	192	218	178
Grębów	179	175	217
<i>długotrwała choroba</i>			
Nowa Dęba	590	564	562
Baranów Sandomierski	239	223	243
Gorzyce	199	250	146
Grębów	6	31	36
<i>bezradność</i>			
Nowa Dęba	115	108	150
Baranów Sandomierski	12	6	9
Gorzyce	49	59	63
Grębów	47	107	90
<i>niepełnosprawność</i>			
Nowa Dęba	442	435	421
Baranów Sandomierski	152	161	164
Gorzyce	120	174	118
Grębów	41	47	68

Źródło: Starostwo Powiatowe w Tarnobrzegu

3. Niepełnosprawność i wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

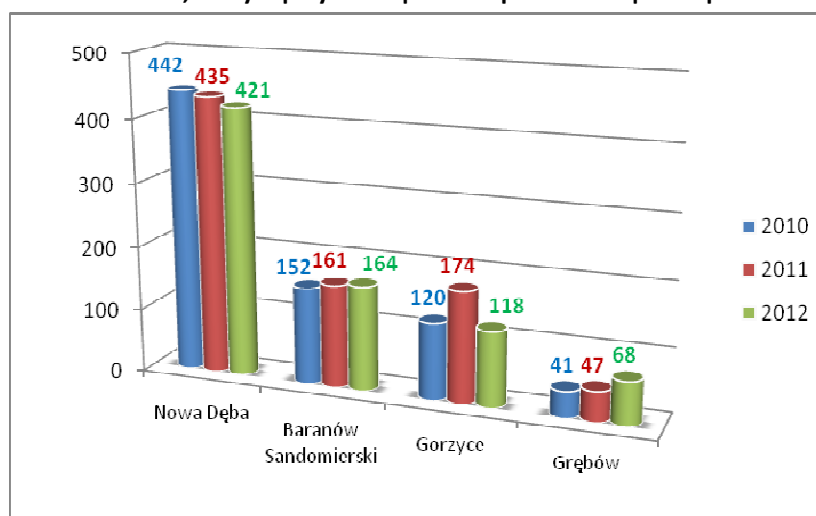
Tabela 57. Osoby niepełnosprawne według płci, ekonomicznych grup wieku i kategorii niepełnosprawności-
Narodowy Spis Powszechny 2011 r.

osoby niepełnosprawne razem	6078
osoby niepełnosprawne prawnie razem	3789
osoby niepełnosprawne prawnie o stopniu niepełnosprawności znacznym	979
osoby niepełnosprawne prawnie o stopniu niepełnosprawności umiarkowanym	1529
osoby niepełnosprawne prawnie o stopniu niepełnosprawności lekkim	1095
osoby niepełnosprawne prawnie o stopniu niepełnosprawności nieustalonym	49
osoby niepełnosprawne prawnie w wieku 0-15 lat z orzeczeniem o niepełnosprawności	136
osoby niepełnosprawne tylko biologicznie razem	2289
osoby niepełnosprawne tylko biologicznie odczuwające ograniczenie sprawności całkowite	64
osoby niepełnosprawne tylko biologicznie odczuwające ograniczenie sprawności poważne	577
osoby niepełnosprawne tylko biologicznie odczuwające ograniczenie sprawności umiarkowane	1648

Źródło: GUS-Bank Danych Lokalnych

W 2012 roku najwięcej rodzin, którym przyznana była pomoc z powodu niepełnosprawności pochodziła z Miasta i Gminy Nowa Dęba (421 rodzin), a najmniej z Gminy Grębów (68). W porównaniu do roku 2010 w Mieście i Gminie Nowa Dęba maleje liczba rodzin z problemem niepełnosprawności, za to jest ich coraz więcej w Mieście i Gminie Baranów Sandomierski oraz Gminie Grębów. W Gminie Gorzyce w 2011 roku był nagły skok w liczbie rodzin z tym problemem, po czym w 2012 roku poziom prawie wyrównał się z tym z 2010 roku.

Wykres 34. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu niepełnosprawności (ogółem)

Źródło: Starostwo Powiatowe w Tarnobrzegu

Część II

Część II

Analiza uwarunkowań na podstawie badań.

1. Uwarunkowania i główne problemy rozwoju powiatu tarnobrzskiego – Raport z badań

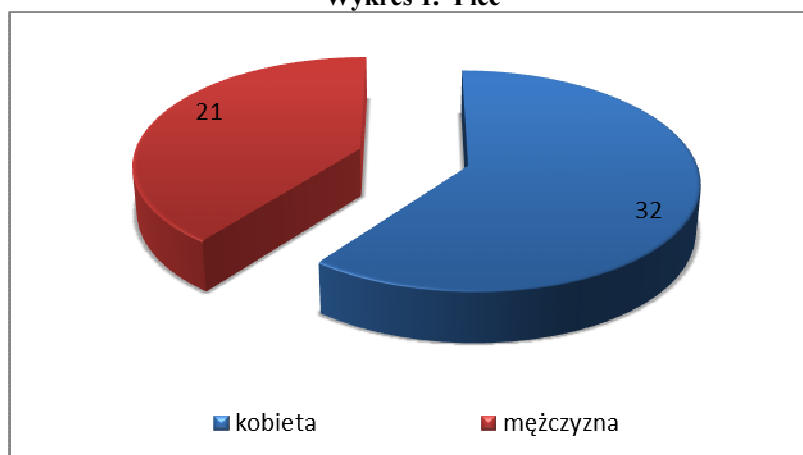
1. Metodologia badania

Na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju dla Powiatu Tarnobrzskiego na lata 2015-2020 w Tarnobrzegu w 2014 roku zrealizowano badania ankietowe. Posłużono się metodą wywiadu bezpośredniego, realizowanego przy użyciu papierowej ankiety wypełnianej przez wykwalifikowanego ankietera (PAPI). Zastosowano celowy dobór próby, którą objęto 54 pełnoletnich mieszkańców Powiatu Tarnobrzskiego oraz miasta Tarnobrzeg.

2. Cechy badanych

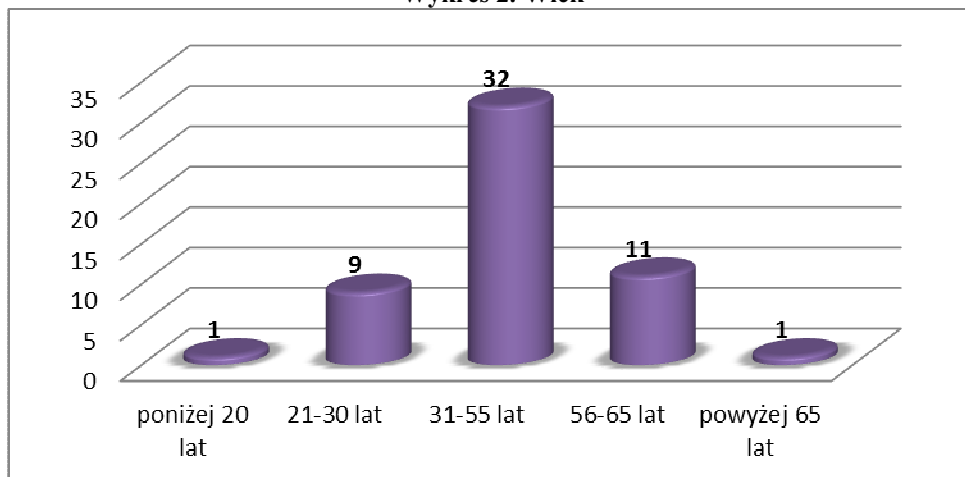
Badaniami objęto 32 mężczyzn oraz 21 kobiet, w przypadku jednej osoby wystąpił brak danych. Przeważają osoby w średnim wieku od 31 do 55 lat (32 osoby), następnie nieco starsi do 65 lat (11 osób) oraz osoby młode od 21 do 30 lat (9 osób). Zdecydowana większość badanych legitymuje się wykształceniem wyższym (34 osoby), a wykształceniem zawodowym i niższym, jedynie 4 osoby. Aż 41 badanych pracuje, na bezrobociu pozostaje 5 osób. Większość badanych mieszka na terenie powiatu od urodzenia (31 osób), nieco mniej, bo 12 osób od kilkunastu lat. Najczęściej są to mieszkańcy miasta Tarnobrzeg, Nowej Dęby oraz Grębowa.

Wykres 1. Płeć

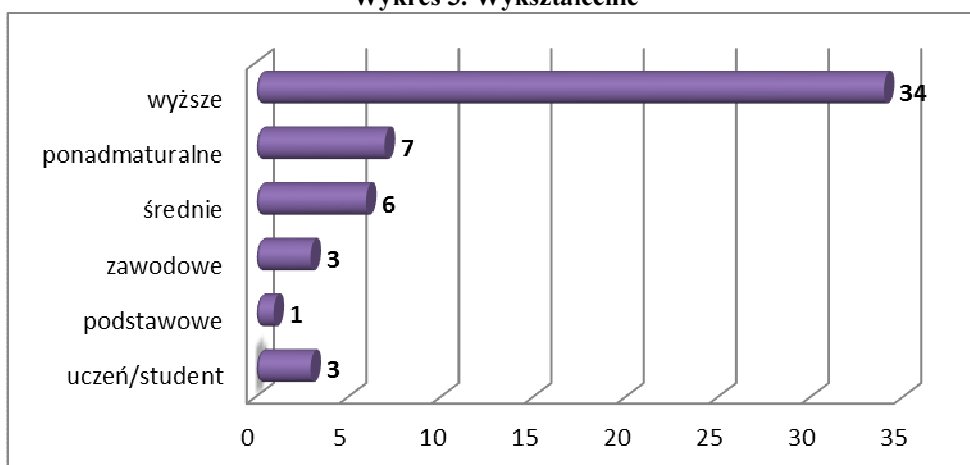
Źródło: opracowanie własne

Wykres 2. Wiek

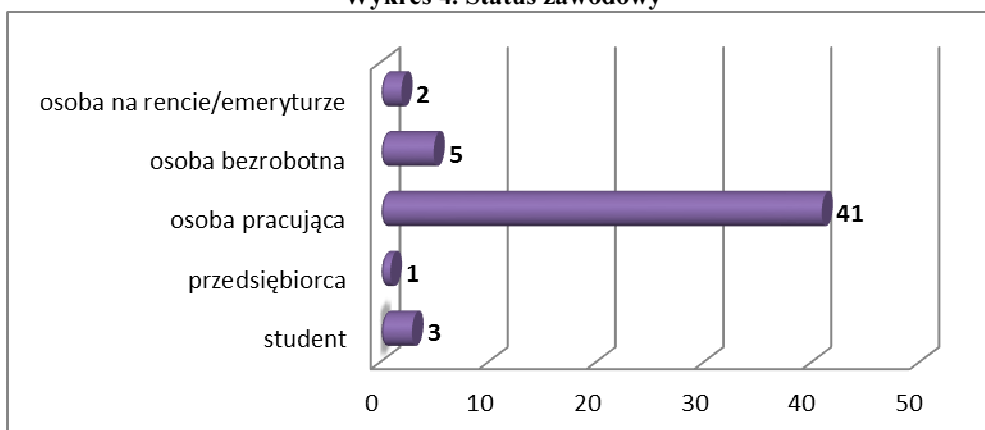
Źródło: opracowanie własne

Wykres 3. Wyształcenie

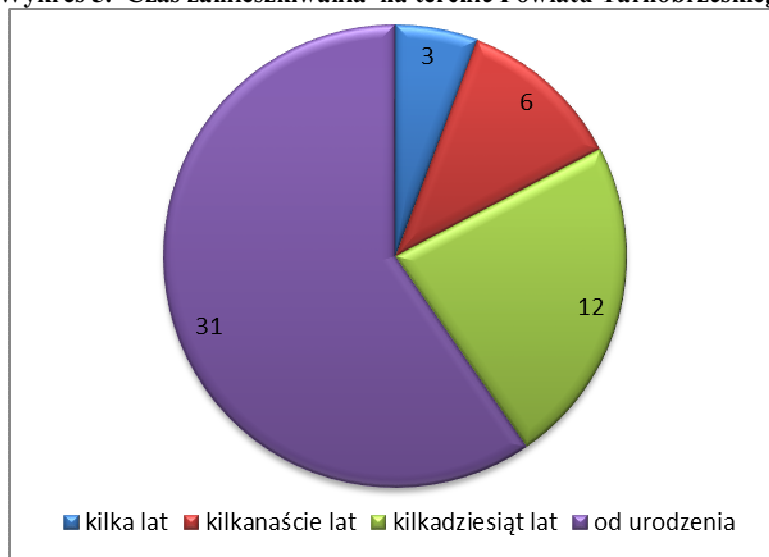
Źródło: opracowanie własne

Wykres 4. Status zawodowy

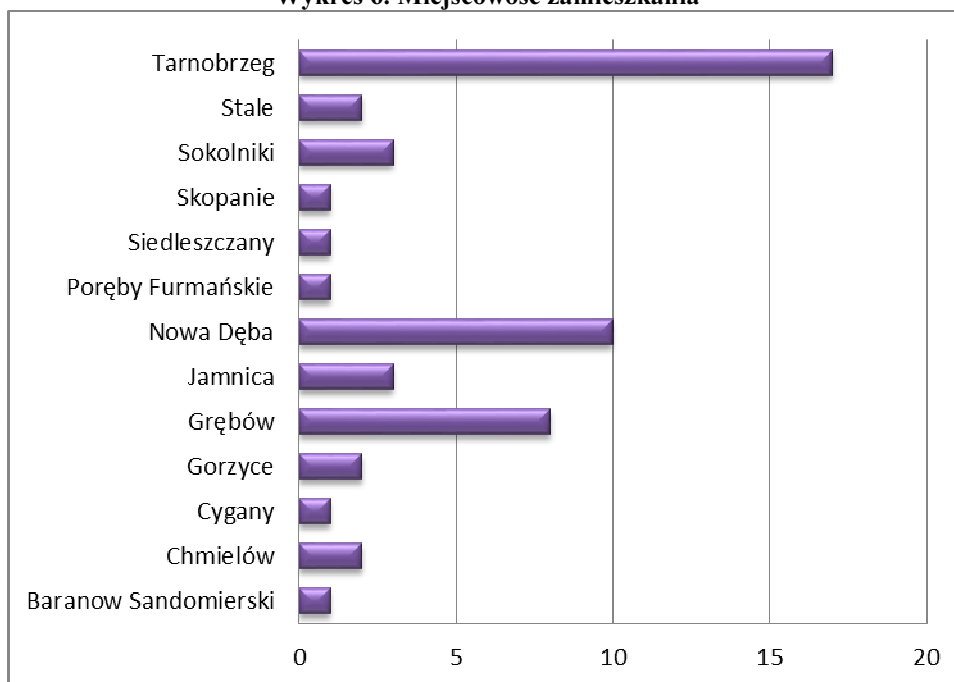
Źródło: opracowanie własne

Wykres 5. Czas zamieszkiwania na terenie Powiatu Tarnobrzckiego

Źródło: opracowanie własne

Wykres 6. Miejscowość zamieszkania

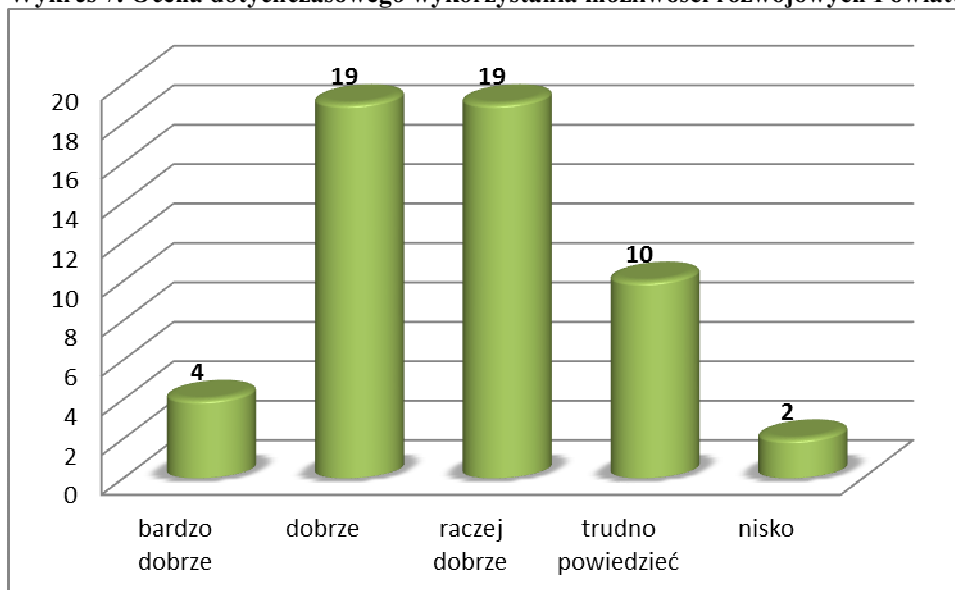

Źródło: opracowanie własne

3. Dotychczasowe wykorzystanie możliwości rozwojowych Powiatu

Zdecydowana większość respondentów pozytywnie oceniła dotychczas wykorzystane możliwości rozwojowych powiatu (42 odpowiedzi – suma odpowiedzi bardzo dobrze, dobrze, raczej dobrze), 10 osobom trudno było je ocenić, a jedynie 2 osoby wykorzystane możliwości oceniło nisko.

Wykres 7. Ocena dotychczasowego wykorzystania możliwości rozwojowych Powiatu

Źródło: opracowanie własne

Dotychczas wykorzystanie możliwości rozwojowych powiatu, zostało lepiej ocenione przez kobiety niż przez mężczyzn.

Tabela 1. Ocena dotychczasowego wykorzystania możliwości rozwojowych Powiatu a płeć

Jak ocenia Pan/i dotychczasowe wykorzystanie możliwości rozwojowych Powiatu		Płeć		Ogółem
		kobieta	mężczyzna	
bardzo dobrze	Liczebność	3	1	4
	% z Płeć	9,40%	4,80%	7,50%
dobrze	Liczebność	14	5	19
	% z Płeć	43,80%	23,80%	35,80%
raczej dobrze	Liczebność	11	8	19
	% z Płeć	34,40%	38,10%	35,80%
trudno powiedzieć	Liczebność	4	5	9
	% z Płeć	12,50%	23,80%	17,00%
nisko	Liczebność	0	2	2
	% z Płeć	0,00%	9,50%	3,80%
Ogółem	Liczebność	32	21	53
	% z Płeć	100,00%	100,00%	100,00%

Źródło: opracowanie własne

4. Warunki życia w Powiecie

Respondenci ocenili kilkanaście składowych warunków życia w Powiecie.

Najwyżej oceniono (suma odpowiedzi bardzo dobre i dobre):

1. Dostępność i stan sieci gazowej (48 odpowiedzi)
2. Dostępność infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej (43 odpowiedzi)

3. Dostępność punktów usługowo handlowych (42 odpowiedzi)
4. Dostępność i jakość edukacji szkolnej (41 odpowiedzi)
5. Dostępność do Internetu (38 odpowiedzi)
6. Dostępność i jakość edukacji przedszkolnej (37 odpowiedzi)
7. Stan oświetlenia ulicznego (37 odpowiedzi)
8. Dostępność i atrakcyjność instytucji kultury (biblioteki, domy kultury, świetlice) (33 odpowiedzi)
9. Czystość i porządek na terenie Powiatu (29 odpowiedzi)
10. Stan nawierzchni dróg (26 odpowiedzi)
11. Ilość i stan nawierzchni chodników (26 odpowiedzi)
12. Ilość i atrakcyjność wydarzeń o charakterze kulturalnym, sportowym i rozrywkowym (24 odpowiedzi)

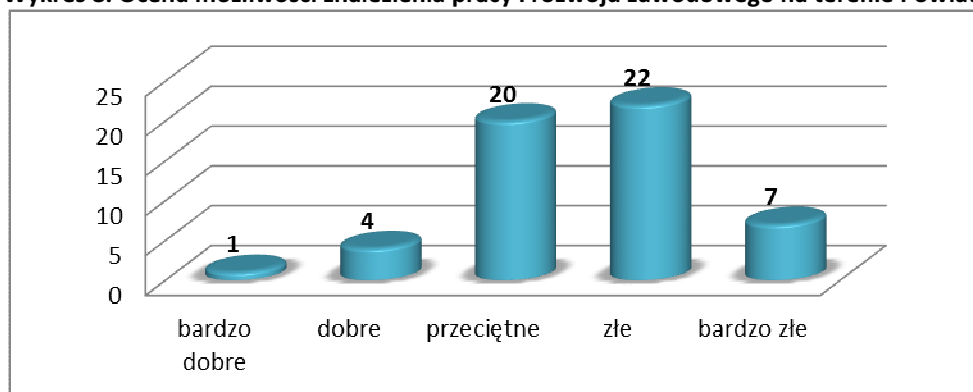
Najniżej oceniono (suma odpowiedzi złe i bardzo złe):

1. Możliwość znalezienia pracy i rozwoju zawodowego na terenie Powiatu (29 odpowiedzi)

Najczęściej na przeciętnym poziomie oceniano (odpowieź przeciętne):

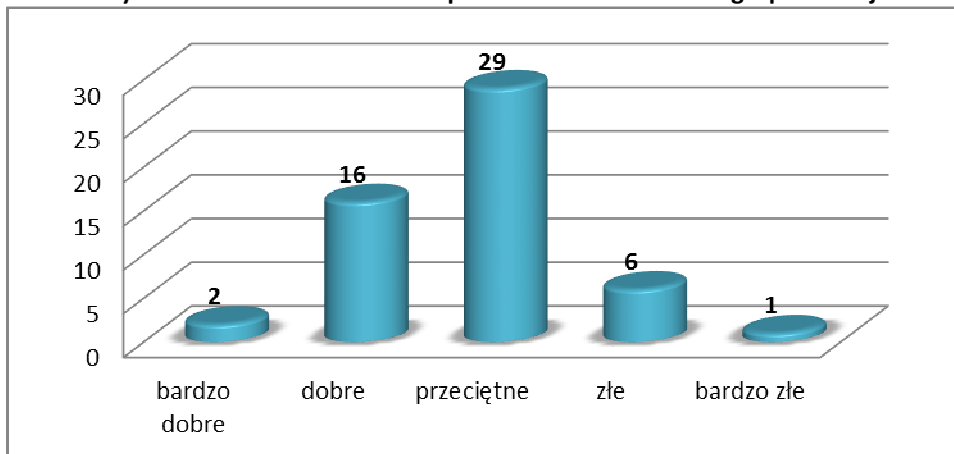
1. Dostępność i atrakcyjność oferty turystycznej (31 odpowiedzi)
2. Stan bezpieczeństwa na terenie Powiatu (30 odpowiedzi)
3. Warunki do prowadzenia działalności gospodarczej (29 odpowiedzi)
4. Dostępność i poziom opieki zdrowotnej (27 odpowiedzi)

Wykres 8. Ocena możliwości znalezienia pracy i rozwoju zawodowego na terenie Powiatu

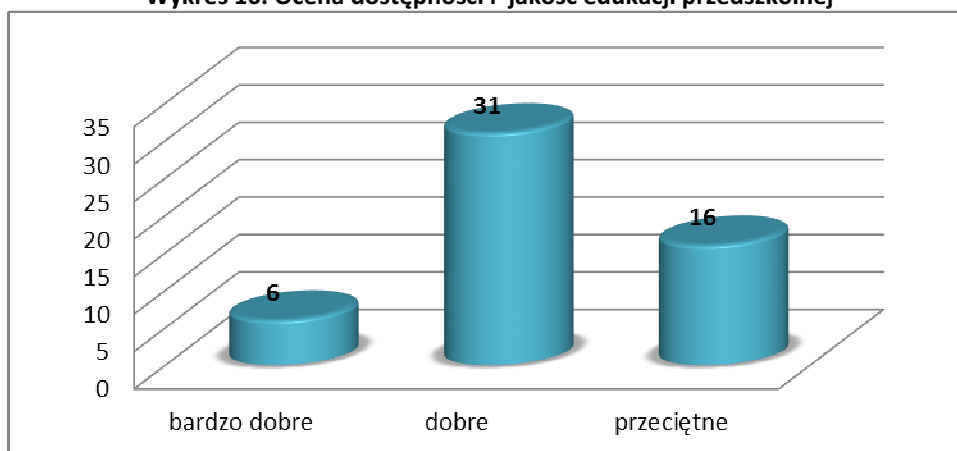
Źródło: opracowanie własne

Wykres 9. Ocena warunków do prowadzenia działalności gospodarczej

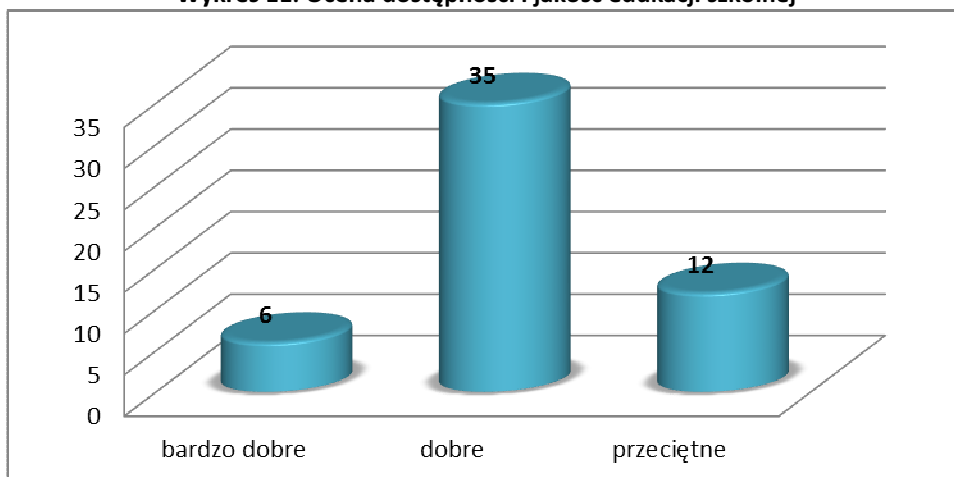
Źródło: opracowanie własne

Wykres 10. Ocena dostępności i jakości edukacji przedszkolnej

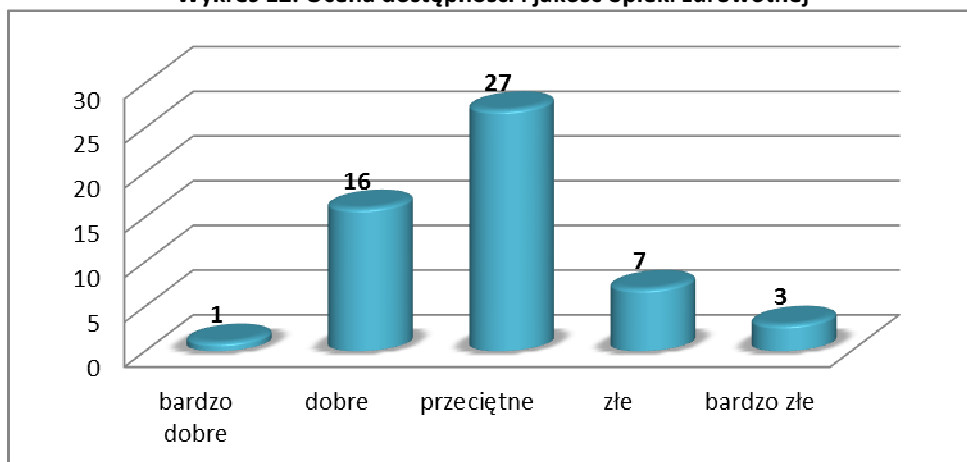
Źródło: opracowanie własne

Wykres 11. Ocena dostępności i jakości edukacji szkolnej

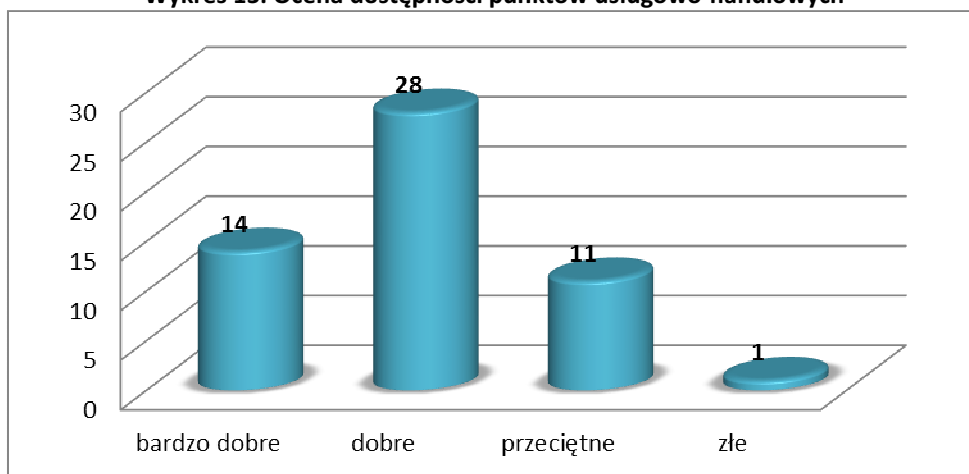
Źródło: opracowanie własne

Wykres 12. Ocena dostępności i jakość opieki zdrowotnej

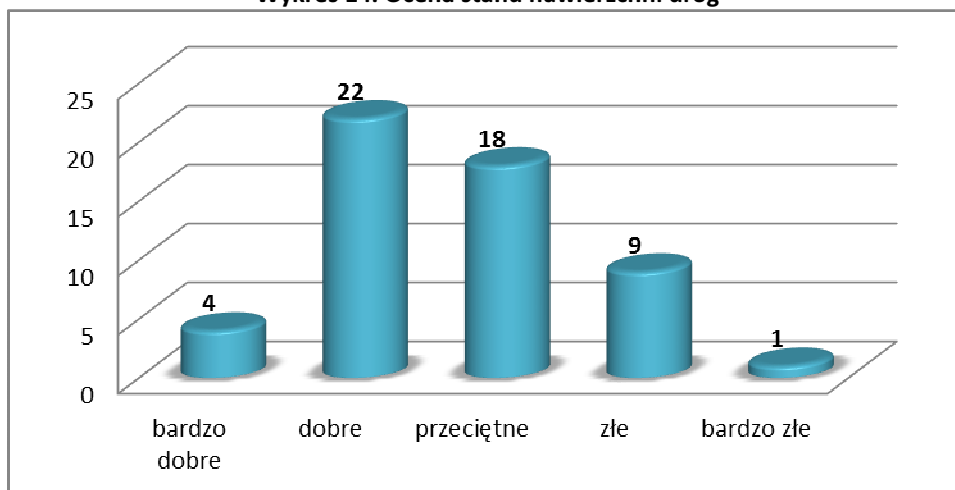
Źródło: opracowanie własne

Wykres 13. Ocena dostępności punktów usługowo-handlowych

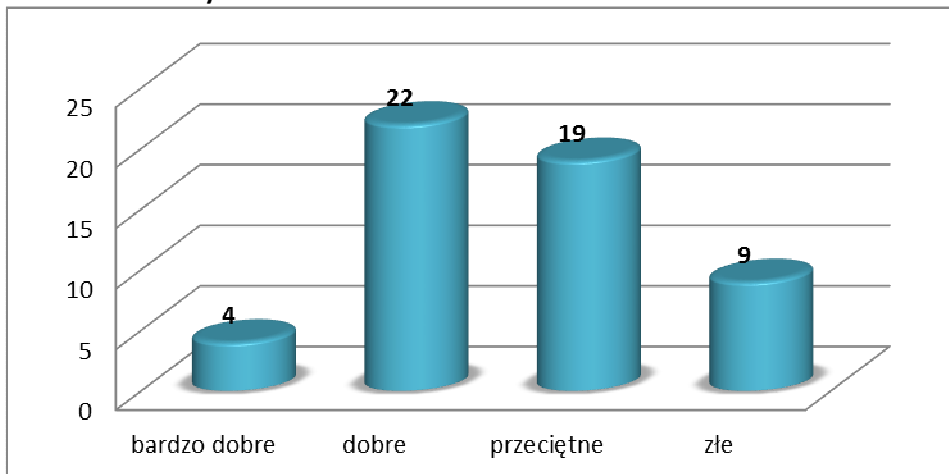
Źródło: opracowanie własne

Wykres 14. Ocena stanu nawierzchni dróg

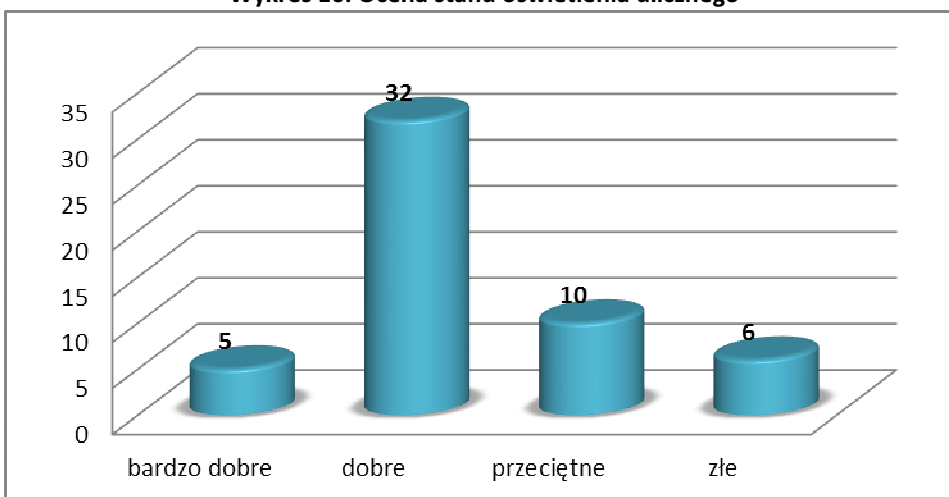
Źródło: opracowanie własne

Wykres 15. Ocena ilości i stanu nawierzchni chodników

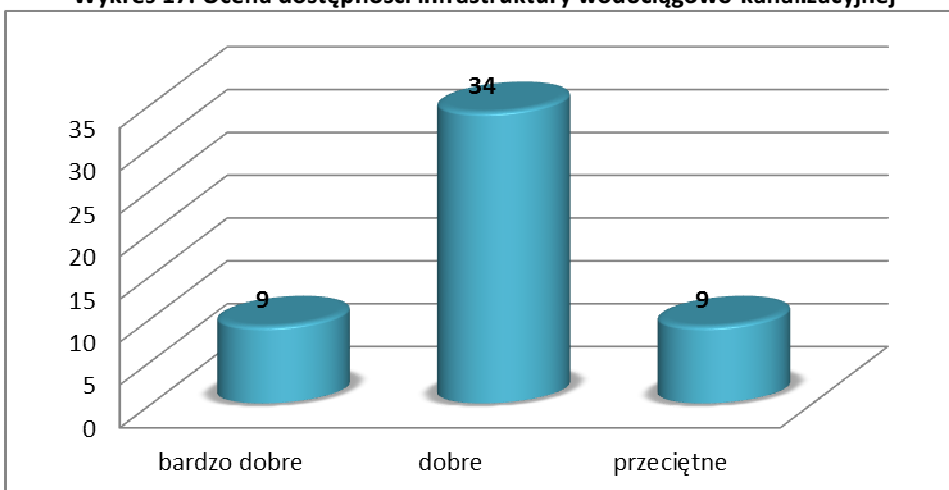
Źródło: opracowanie własne

Wykres 16. Ocena stanu oświetlenia ulicznego

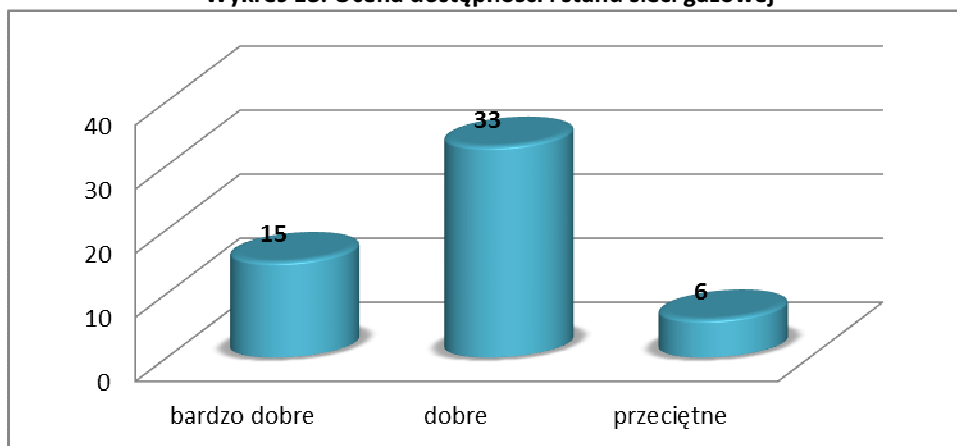
Źródło: opracowanie własne

Wykres 17. Ocena dostępności infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej

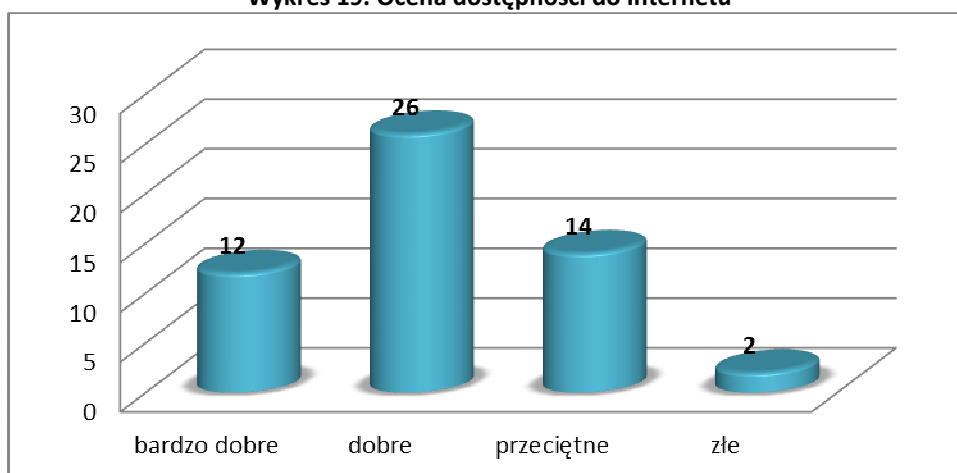
Źródło: opracowanie własne

Wykres 18. Ocena dostępności i stanu sieci gazowej

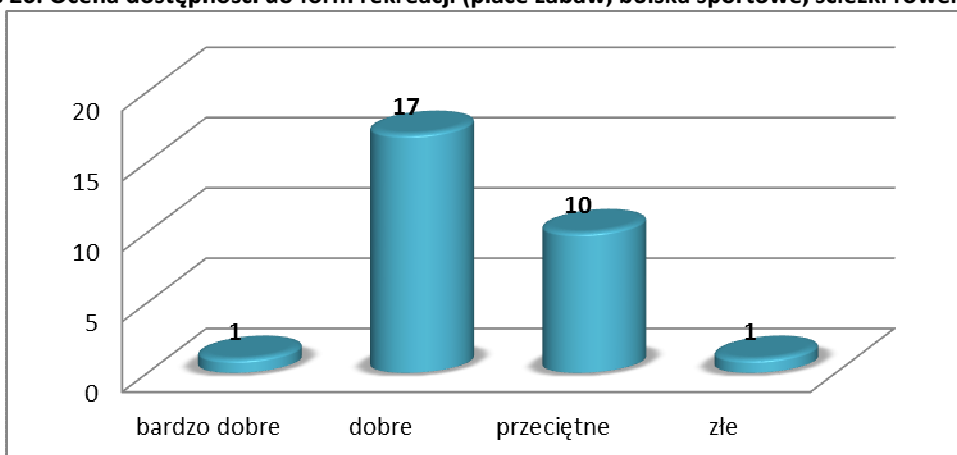
Źródło: opracowanie własne

Wykres 19. Ocena dostępności do Internetu

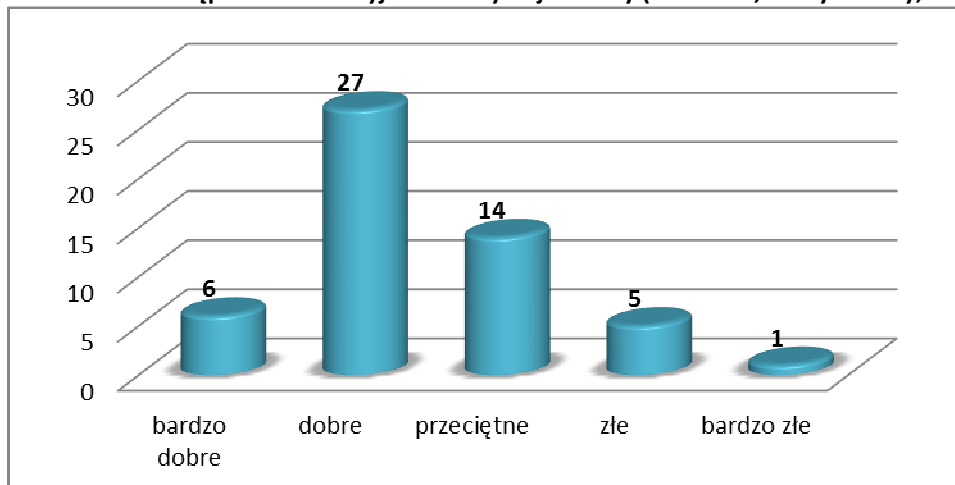
Źródło: opracowanie własne

Wykres 20. Ocena dostępności do form rekreacji (plac zabaw, boiska sportowe, ścieżki rowerowe itp.)

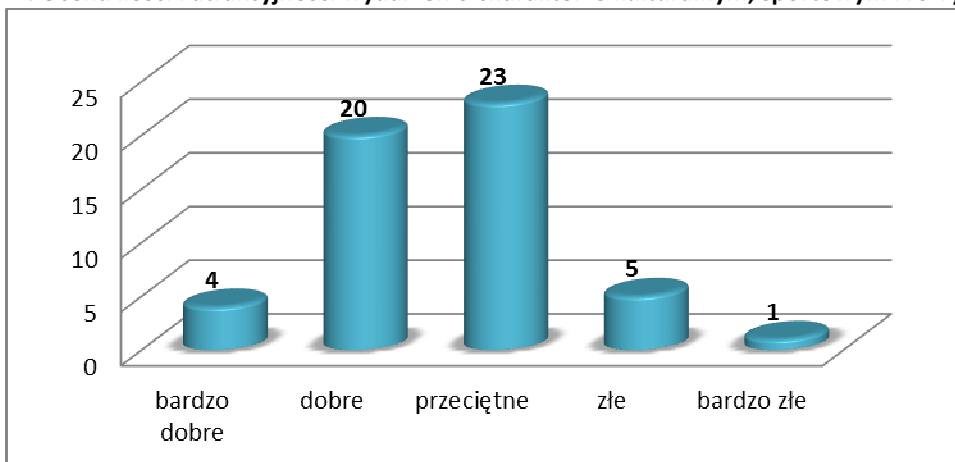
Źródło: opracowanie własne

Wykres 21. Ocena dostępności i atrakcyjności instytucji kultury (biblioteki, domy kultury, świetlice)

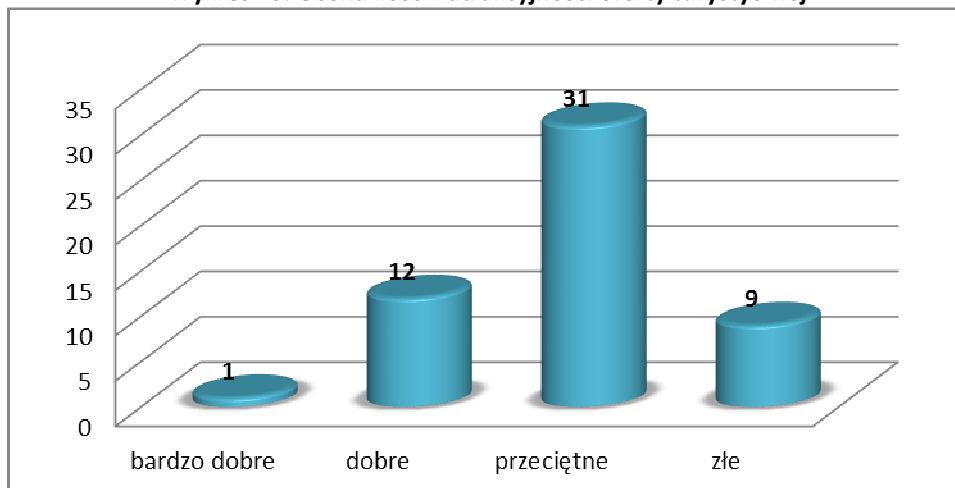
Źródło: opracowanie własne

Wykres 22. Ocena ilości i atrakcyjności wydarzeń o charakterze kulturalnym, sportowym i rozrywkowym

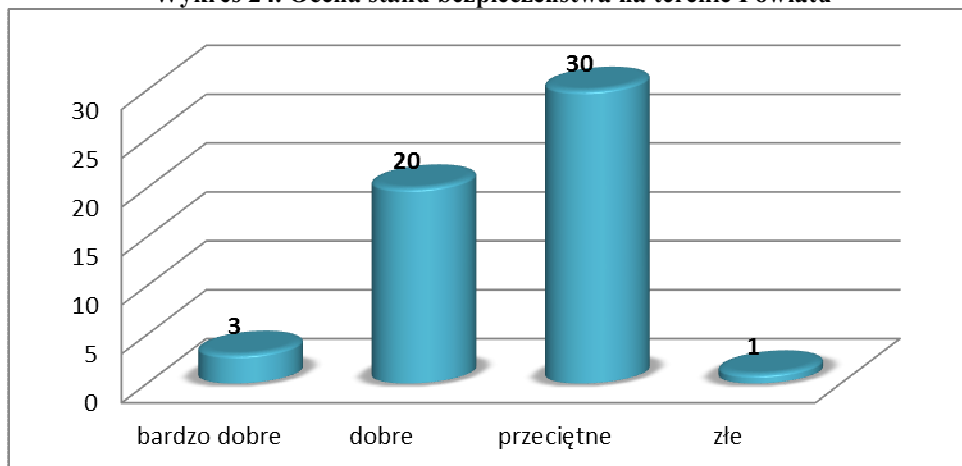
Źródło: opracowanie własne

Wykres 23. Ocena ilości i atrakcyjności oferty turystycznej

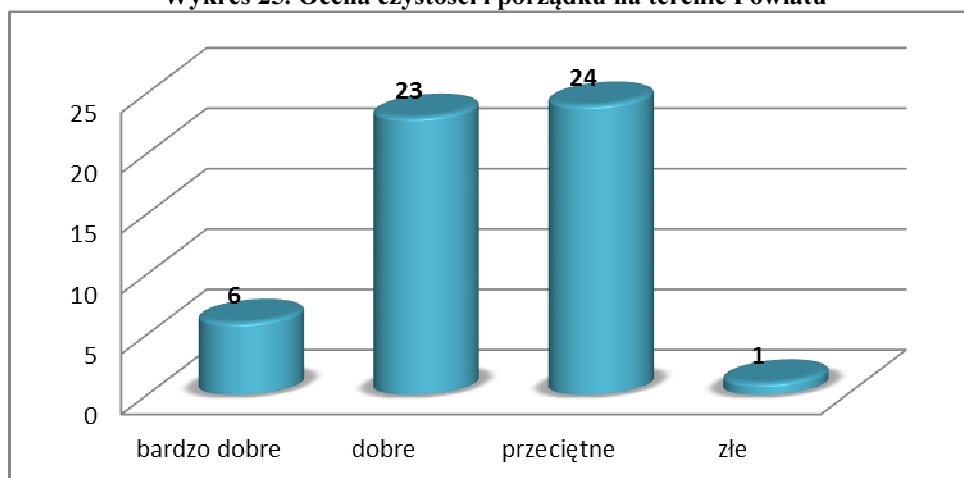
Źródło: opracowanie własne

Wykres 24. Ocena stanu bezpieczeństwa na terenie Powiatu

Źródło: opracowanie własne

Wykres 25. Ocena czystości i porządku na terenie Powiatu

Źródło: opracowanie własne

5. Ważność realizacji przedsięwzięć na terenie powiatu

Kolejnym obszarem badawczym była ocena ważności realizacji poszczególnych przedsięwzięć na terenie Powiatu, od bardzo ważnych przedsięwzięć (ocena 5) do nieistotnych (ocena 1).

Najwyższe oceny uzyskały następujące przedsięwzięcia:

1. Działania na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy;
2. Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości;
3. Remonty i budowa infrastruktury około drogowej (chodniki, oświetlenie, sygnalizacja);
4. Remonty i budowa dróg;
5. Budowa i remont obiektów rekreacyjnych (place zabaw, ścieżki, trasy rowerowe, altany itp.).

Tabela 2. Ważność realizacji poszczególnych przedsięwzięć na terenie Powiatu Tarnobrzskiego

Przedsięwzięcia	Średnia	Liczba obserwacji
Remonty i budowa dróg	3,81	53
Remonty i budowa infrastruktury drogowej (chodniki, oświetlenie, sygnalizacja)	3,89	54
Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej	3,33	54
Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej	3,50	54
Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej (świetlic, ośrodków zdrowia, domów kultury itp.)	3,50	54
Budowa i remont obiektów sportowych	3,35	54
Budowa i remont obiektów rekreacyjnych (plac zabaw, ścieżki, trasy rowerowe, altany itp.)	3,66	53
Poprawa estetyki powiatu (np. nowe tereny zielone, parki, centra miejscowości itp.)	3,47	53
Szersze wspieranie działań kulturalnych, artystycznych i rozrywkowych	3,44	52
Tworzenie oferty edukacyjnej (szkolenia, kursy)	3,79	53
Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości	4,17	53
Działania na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy	4,24	54
Wspieranie działalności różnych organizacji, w tym stowarzyszeń i klubów sportowych	3,39	54
Zwiększenie pomocy socjalnej dla najuboższych	3,51	53

Źródło: opracowanie własne

6. Najważniejsze atuty Powiatu

1. Tarnobrzaska Specjalna Strefa Ekonomiczna
2. Jezioro Tarnobrzskie
3. Atrakcyjność turystyczna i sama turystyka
4. Dobra lokalizacja
5. Kapitał ludzki, dobrze wykształceni mieszkańcy
6. Bogactwo środowiska naturalnego i duża liczba terenów zielonych, tereny leśne
7. Położenie znacznej części terenów przyrodniczych w programie Natura 2000
8. Trasa komunikacyjna Kraków-Przemyśl, Warszawa-Rzeszów
9. Dobra infrastruktura sportowo-rekreacyjna
10. Sport
11. Liczne ścieżki rowerowe
12. Świeże powietrze i czystość
13. Zabytki – Zespół Zamkowo-Parkowy w Baranowie Sandomierskim, Pałac Dolańskich w Grębowie, Zamek Tarnowskich
14. Położenie na granicy trzech województw
15. Bliskość autostrady A4
16. Sąsiedztwo ze znaczącymi ośrodkami miejskimi w regionie-Sandomierz, Stalowa Wola, Tarnobrzeg
17. Dużo marketów
18. Duże tereny pod inwestycje
19. Lokalizacja obok rzek San i Wisły
20. Duży potencjał na rynku pracy
21. Zasoby mineralne, siarka

22. Historia
23. Wykorzystanie terenów po kopalni
24. Dobra komunikacja, infrastruktura kolejowa
25. Niska technologicznie struktura podmiotów gospodarczych, rolnictwo ekologiczne
26. Wzajemne wspieranie się wynikające z tradycji rodzinnych
27. Komunikacja pasażerska, autobusowa i prywatna
28. Istniejąca i rozwijająca się sieć szkół
29. Pozytywna atmosfera do życia dla osób ceniących spokój

7. Największe słabości Powiatu

1. Mała ilość miejsc pracy, w tym brak miejsc pracy dla osób młodych
2. Wysokie bezrobocie, w tym rosnąca liczba bezrobotnych osób młodych z wyższym wykształceniem
3. Brak nowych miejsc pracy
4. Tereny zalewowe
5. Słabe zabezpieczenie przeciwpowodziowe
6. Zły stan dróg
7. Brak dużych zakładów pracy oraz za mało małych i średnich przedsiębiorstw
8. Brak zakładów przemysłowych
9. Trudność w znalezieniu pracy
10. Starzenie się społeczeństwa
11. Odległość od dużych aglomeracji miejskich
12. Brak powiązania pomiędzy gminami powiatu w zakresie powiązań gospodarczych, turystycznych
13. Mała liczba powstających nowych firm
14. Mała promocja terenów dla potencjalnych inwestorów
15. Słaba infrastruktura rekreacyjna
16. Służba zdrowia i opieka zdrowotna
17. Brak podmiotów świadczących usługi rehabilitacyjne w gminach
18. Brak spójnego programu rozwoju powiatu
19. Brak możliwości rozwoju dla młodych wykształconych ludzi, przez co emigrują
20. Słaba promocja powiatu
21. Brak ciekawych ofert turystycznych, w tym agroturystyki
22. Brak centralnego planowania przestrzennego
23. Słaba komunikacja
24. Słaba dostępność do dróg szybkiego ruchu
25. Mała elastyczność władz gminnych, blokada niektórych przedsięwzięć
26. Niskie wynagrodzenia
27. Emigracja mieszkańców
28. Rozdrobniona produkcja rolna, małe gospodarstwa
29. Brak podmiotów zaangażowanych w pomoc nowym inwestorom
30. Mała pomoc przedsiębiorcom
31. Niż demograficzny
32. Niedostosowanie oferty edukacyjnej szkół do potrzeb rynku pracy
33. Słaby dostęp do Internetu

8. Najważniejsze zagrożenia dla rozwoju Powiatu

1. Brak perspektyw dla młodych
2. Powiększające się bezrobocie
3. Spadek zatrudnienia
4. Niskie płace
5. Brak pracy
6. Mało/ brak nowych inwestorów, przedsiębiorców
7. Nadmierne koszty utrzymania pracownika, duże koszty pracy
8. Brak stabilności prawnej
9. Okresowe podtopienia i powodzie
10. Migracje mieszkańców, w tym wykształconej młodzieży
11. Odpływ z Powiatu ludzi w wieku produkcyjnym
12. Odpływ wartościowej kadry kierowniczej
13. Umacnianie okolicznych powiatów, dobra baza turystyczna w innych powiatach
14. Niż demograficzny
15. Starzejące się społeczeństwo
16. Polaryzacja społeczeństwa-biedni i bogaci
17. Korupcja
18. Upolitycznienie sfery publicznej i gospodarczej
19. Ucieczka inwestorów poza granice Powiatu
20. Brak porozumienia między gminami
21. Brak perspektyw na lepsze życie
22. Marginalizacja w stosunku do innych ośrodków
23. Brak nowatorskich planów i ich realizacji
24. Brak systemowych strategicznych projektów obejmujących wszystkie gminy i Powiat grodzki
25. Brak odpowiednich inwestycji
26. Infrastruktura transportowa
27. Ubożenie społeczeństwa
28. Pozostawienie oferty kształcenia bez zmian
29. Brak inwestycji w infrastrukturę
30. Brak środków unijnych
31. Rozdrobnienie gospodarstw rolnych, brak lub za mało gospodarstw rodzinnych
32. Zanieczyszczenie środowiska

9. Największe szanse rozwojowe dla Powiatu

1. Możliwość pozyskania funduszy z UE, funduszy strukturalnych
2. Możliwość skorzystania ze środków pomocowych -dopłat dla rolników
3. Duże obszary możliwe do zagospodarowania
4. Pozyskanie nowych pracodawców/inwestorów
5. Zachęcanie pracodawców ze wszystkich branż produkcyjnych i usługowych do inwestycji
6. Nowe zakłady pracy
7. Nowe miejsca pracy
8. Rozwój przedsiębiorstw istniejących, w tym rozwój rzemiosła-średnie, małe firmy, w tym rodzinne

9. Turystyka -zapotrzebowanie na aktywny wypoczynek
10. Rozwój informacji turystycznej
11. Rozwój rekreacji (sporty wodne, ścieżki rowerowe, zawody kajakowe, regaty żeglarskie)
12. Rozwój turystyki między gminami
13. Stworzenie odpowiednich warunków rozwojowych dla MŚP
14. Postawienie na promocję turystyczną Powiatu
15. Uruchomienie kopalni i wydobywanie siarki
16. Wykorzystanie terenów pod inwestycje we wszystkich gminach powiatu
17. Wykorzystanie możliwości TSSE
18. Wykorzystanie infrastruktury, nieruchomości
19. Dobrze wykształcona młodzież
20. Duży potencjał ludności
21. Zmiany w przepisach prawa pracy, ZUS, Urzędu Skarbowego
22. Ulgi podatkowe
23. Lepsze drogi
24. Edukacja
25. Dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb regionu
26. Współpraca z innymi powiatami
27. Wykorzystanie dostępu Wisły i Sanu
28. Rozwój rolnictwa
29. Współpraca z samorządem i instytucjami
30. Rozwój Internetu i nowych technologii
31. Promocja powiatu w Polsce i Europie
32. Pobudzenie aktywności instytucji i obywateli
33. Pomoc dla rodzin

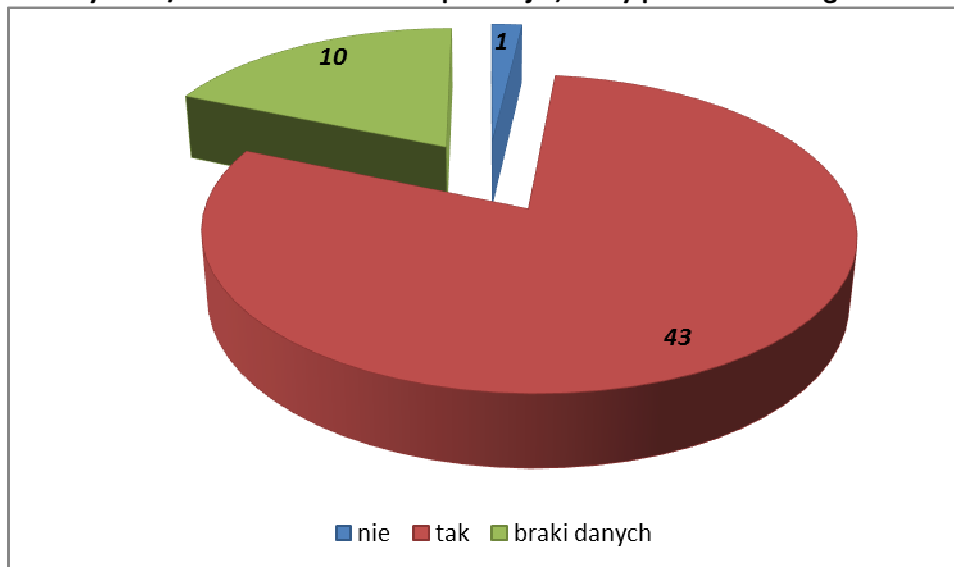
10. Pomysły na poprawę jakości życia w Powiecie, wpływające na polepszenie warunków życia

1. Stworzenie warunków do prowadzenia działalności gospodarczej
2. Zwiększenie liczby miejsc pracy
3. Wyższe zarobki
4. Zwiększenie bezpieczeństwa zatrudnienia
5. Zwiększenie nakładów na budowę nowych zakładów pracy
6. Zwiększenie ulg dla przedsiębiorców w zamian za podwyższenie płac pracowników
7. Poprawa jakości edukacji
8. Lepsze warunki dla rodzin z dziećmi
9. Zabezpieczenia przeciwpowodziowe
10. Inwestowanie w rozwój dzieci i młodzieży
11. Poprawa infrastruktury drogowej
12. Więcej placów zabaw zieleni, przedszkoli i żłobków
13. Rozbudowa i sprowadzenie nowych firm
14. Wspieranie bezrobotnych
15. Pozyskiwanie inwestorów zagranicznych
16. Promocja Powiatu
17. Projekt unijne

18. Zmniejszenie/wyeliminowanie zagrożeń powodziowych
19. Wzmocnienie ochrony przeciwpowodziowej, zbiornik przeciwpowodziowy
20. Zwiększenie oferty edukacyjnej o nowe specjalności i kierunki
21. Bezpłatny dostęp do szerokopasmowego Internetu dla wszystkich
22. Rozwój usług dla osób starszych i niepełnosprawnych za niską odpłatnością
23. Budowa chodników i ścieżek rowerowych
24. Większa swoboda w działalności przedsiębiorstw, mniej ograniczeń finansowych, prawnych, inspekcji sanitarnej
25. Rozwój budownictwa spółdzielczego
26. Wykorzystanie potencjału ludzkiego
27. Wsparcie dla młodych ludzi zakładających rodziny, poprzez dostęp do zasobów mieszkaniowych dofinansowanych z miasta, ulgi prorodzinne
28. Dostęp do podmiotów leczniczych
29. Możliwość uczestnictwa w kursach, warsztatach, szkoleniach związanych z przekwalifikowaniem zawodowym
30. Pomoc w reaktywacji słabo prosperujących przedsiębiorstw
31. Poprawa infrastruktury na terenach przemysłowych
32. Tworzenie agroturystyki
33. Promocja Powiatu – bilbordy, środki masowego przekazu
34. Rozwój kultury-modernizacja domów kultury, kina, modernizacja ścieżek rowerowych
35. Kreowanie projektów rozwoju gospodarczego związanych z nowym obliczem Powiatu jako miejsca rozwoju różnorodnych branż przemysłu, usług, w tym oświatowych
36. Usprawnienie pracy urzędów

11. Potencjał Powiatu

Wykres 26. Czy Pana/i zdaniem Powiat ma potencjał, który powinien szczególnie rozwijać?

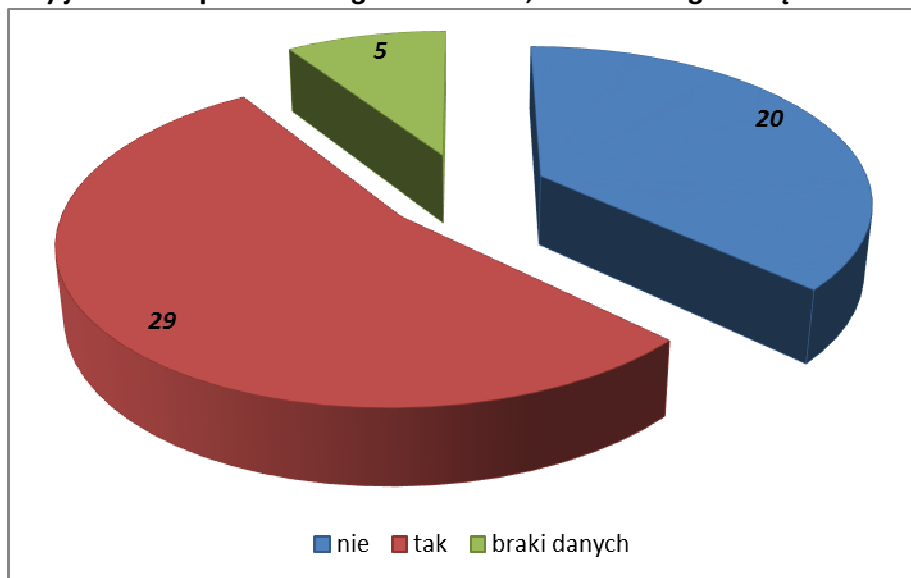
Źródło: opracowanie własne

Aż 43 respondentów uznało, iż Powiat ma potencjał, który powinien być rozwijany. Najczęściej wskazywano:

1. Duże tereny do zagospodarowania i inwestycji
2. Warunki dla przedsiębiorców
3. Duża liczba osób do pracy
4. Potencjał ludzki
5. TSSE
6. Turystyka i rekreacja, sport, gospodarstwa agroturystyczne oraz rybactwo
7. Czerpanie z wiedzy przedsiębiorców
8. Gminy Powiatu są jego potencjałem
9. Dobrze wykształcona młodzież
10. Rozwijanie sektora MŚP, opracowanie programów dla gospodarstw rolnych rodzinnych, ich wsparcie
11. Zaplecze techniczne w postaci terenów przystosowanych do rozwoju przemysłu
12. Położenie geograficzne – Bieszczady, Parki Narodowe
13. Siarka i jej przetwórstwo
14. Duże obszary leśne
15. Przyroda możliwa do wykorzystania w rozwoju turystyki
16. Zabytki historyczne – zamek w Baranowie Sandomierskim, zamek Dzikowski, sąsiedztwo Sandomierza
17. Rozwój mikroprzedsiębiorstw, przemysł spożywczy – łatwy dostęp do warzyw, owoców
18. Tereny po kopalni siarki
19. Imprezy plenerowe

12. Powiat na tle sąsiednich Powiatów

Wykres 27. Czy jest coś niepowtarzalnego w Powiecie, co odróżnia go od sąsiednich Powiatów

Źródło: opracowanie własne

29 respondentów uznało, iż Powiat ma coś niepowtarzalnego co odróżnia go od innych powiatów. Najczęściej w tym zakresie badani wskazywali:

1. Walory turystyczne, przyrodnicze i krajoznawcze
2. Jezioro Tarnobrzskie
3. Zabytki – Zamek w Baranowie Sandomierskim
4. Mocne wspieranie sportu
5. Sąsiedztwo 3 miast, rzeki
6. Przedsiębiorczość ludzi
7. Nieskażona natura
8. Kapitał ludzki
9. Przyroda
10. Zasoby siarki
11. TSSE
12. Historia regionu
13. Wykopaliska archeologiczne
14. Położenie terenów w dużej części programu Natura 2000
15. Współdziałanie jednostek terytorialnych w realizacji wspólnych celów
16. Porządek, estetyka, życzliwość ludzi
17. Potencjał współpracy z dużymi podmiotami
18. Dziedzictwo kulturowe
19. Infrastruktura rekreacyjno-sportowa
20. Uprzemysłowienie

2. Wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwoju powiatu tarnobrzeskiego

a) **Obszar Problemy Społeczne**

b) **Obszar Rynek Pracy**

c) **Obszar Gospodarka**

Analiza SWOT

Opracowanie trafnej wizji rozwojowej wymaga rozpoznania kluczowych elementów wewnętrznego

i zewnętrznego stanu Powiatu. Analiza obejmuje wyznaczenie wewnętrznych potencjałów rozwojowych oraz identyfikację kluczowych problemów. Ze względu na swą prostotę, w praktyce standardowo stosowaną techniką diagnostyczną jest metoda **SWOT**.

Analiza SWOT jest jedną z najpopularniejszych metod oceny sytuacji, w jakiej znajduje się wspólnota samorządowa. Dostarcza informacji, które są pomocne w dopasowaniu zasobów i możliwości samorządu do środowiska, w którym samorząd funkcjonuje. Ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju. Nazwa SWOT to skrót od pierwszych liter angielskich słów, stanowiących jednocześnie pola przyporządkowania czynników, mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego – silne strony (strenghts), słabe strony (weaknesses), szanse (opportunities) i zagrożenia (threats).

S - STRENGHTS, czyli silne strony - środki i zdolności samorządu lub społeczności Powiatu, które mogą być wykorzystane do poprawienia pozycji gminy, typu: tereny rekreacyjne, zabytki, poziom wykształcenia mieszkańców itp., rozwój powinien polegać na wykorzystaniu istniejącego już i ukształtowanego potencjału oraz sprzyjać jego utrwalaniu i potęgowaniu.

W - WEAKNESSES, czyli słabe strony - deficyt i luki potencjału rozwojowego prowadzące do powstawania problemów rozwojowych, które mogą blokować wykorzystanie zewnętrznych możliwości oraz wzmocnić negatywne oddziaływanie zewnętrznych zagrożeń; rozwój powinien sprzyjać minimalizacji i trwałemu usuwaniu słabych stron prowadzących do obniżania konkurencyjnej pozycji w stosunku do innych wspólnot samorządowych.

O - OPPORTUNITIES, czyli szanse - uwarunkowania zewnętrzne, które nie są bezpośrednio zależne od wspólnoty samorządowej, ale które mogą być traktowane jako szanse, przy odpowiednio podjętych działaniach mogą być wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwojowi i skutecznemu realizowaniu polityki Powiatu

T -THREATS, czyli zagrożenia – uwarunkowania zewnętrzne, które także nie są bezpośrednio zależne od działań samorządu, ale które mogą stanowić zagrożenie dla skutecznej realizacji polityki rozwoju, należy unikać ich negatywnego oddziaływania na zarządzanie obszarem tej polityki.

Analiza SWOT została opracowana w oparciu o proces konsultacji społecznych przy szerokim udziale zainteresowanych stron z różnych środowisk gminy, w tym powołanych do opracowania strategii zespołów roboczych oraz mieszkańców, urzędników, radnych, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych itd. Na podstawie przeprowadzonych dyskusji w ramach prac zespołów roboczych oraz interpretacji wyników zebranych ankiet opracowano zestawienie mocnych i słabych stron warunków dla rozwoju powiatu oraz szans i zagrożeń występujących w jej otoczeniu.

1. Obszar Problemy społeczne

Zdefiniowane obszary, w których powinna się dokonać interwencja strategiczna wypracowanego dokumentu.

- I. **Dysfunkcje w rolach społecznych i zjawiska patologii społecznych.**
- II. **Bezrobocie – jako negatywne zjawisko wpływające na jakość i styl życia mieszkańców powiatu.**
- III. **Wykluczanie społeczne osób starszych i niepełnosprawnych.**
- IV. **Marginalizacja w środowiskach dziecięco-młodzieżowych.**

Analiza SWOT obszarów zdefiniowanych

OBSZAR I - Dysfunkcje w rolach społecznych i szeroko rozumiane patologie

MOCNE	SŁABE
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dobrze funkcjonująca opieka medyczna i wsparcie specjalistyczne na rzecz osób uzależnionych; 2. Łatwy dostęp do usług terapeutów uzależnień; 3. Funkcjonujące struktury pomocy społecznej oferujące wsparcie osobom uzależnionym i 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niewystarczające finansowanie w obszarze działań na rzecz zapobiegania zjawiskom patologicznym oraz dysfunkcjom w pełnieniu ról społecznych; 2. Istniejące bariery psychologiczne i mentalność mieszkańców; 3. „Znieczulica” społeczna

<p>współzależnym;</p> <p>4. Funkcjonujące kampanie profilaktyczne i społeczne prowadzone przez szkoły i instytucje publiczne oraz kościelne w obszarze tematyki uzależnień;</p> <p>5. Aktywnie działające Kluby AA;</p> <p>6. Wdrażanie procedur tzw. „Niebieskiej Karty” w sposób interdyscyplinarny i fachowy.</p>	<p>i „przyzwolenie” środowiska na zjawiska patologii i dysfunkcji społecznych u mieszkańców;</p> <p>4. Stereotypy myślowe u mieszkańców odnoszące się do spożywania alkoholu i jego skutków;</p> <p>5. Brak profesjonalnej i specjalistycznej kadry w strukturach pomocy społecznej, która by oddziaływała na zjawiska uzależnień i dysfunkcji społecznych;</p>
<p style="text-align: center;">SZANSE</p> <p>1. Wprowadzanie w praktyce idei psychiatrii środowiskowej (formy interdyscyplinarne);</p> <p>2. Możliwości jakie pojawiają się z uwagi na wykorzystanie środków UE na wdrażanie projektów społecznych związanych z obszarem zwalczania patologii i zapobiegania dysfunkcjom;</p> <p>3. Powołanie do życia świetlic socjoterapeutycznych w strukturach powiatu;</p> <p>4. Powołanie i funkcjonowanie Punktu Informacji Kryzysowej dla mieszkańców powiatu;</p> <p>5. Wprowadzenie usług w zakresie terapii rodzinnej, socjoterapii oraz interwencji kryzysowej.</p>	<p style="text-align: center;">ZAGROŻENIA</p> <p>1. Wzrastająca liczba osób wykluczonych społecznie z powodów nadużywania alkoholu i narkotyków i zjawisko „rykoszetu” względem osób bliskich (szczególnie dzieci);</p> <p>2. Utrzymująca się stopa bezrobocia w powiecie i wywołane tym zjawiskiem dewiacje społeczne;</p> <p>3. Postęp i wyzwania cywilizacyjne, które powodują u osób chęć „odreagowania” za pomocą alkoholu i innych używek;</p> <p>4. Zjawisko „błędnego koła” – biedy i dysfunkcji dziedzicznych, stygmatyzacja;</p> <p>5. Niewłaściwe gospodarowanie środkami publicznymi;</p>

OKREŚLONE CELE W OBSZARZE

1. Rozwój profesjonalnej bazy pomocowej w zakresie psychoprofilaktyki i pomocy psychologicznej na rzecz dzieci i młodzieży, terapii systemowej rodzin, edukacji i przygotowania zawodowego specjalistycznych kadr (w tym szczególnie kadr

pomocy społecznej) na rzecz rozwijania usług w zakresie kompetencji emocjonalnych i społecznych oraz w zakresie interwencji kryzysowej.

2. Szeroko rozumiana promocja i upowszechnianie wśród mieszkańców powiatu oferty pomocowej ze strony służb, instytucji i organizacji w zakresie wsparcia w rozwiązywaniu problemów związanych z patologiami i dysfunkcjami społecznymi.
3. Powstawanie i realizacja programów profilaktycznych, edukacyjnych i prewencyjnych ukierunkowanych na zapobieganie dysfunkcjom i patologiom oraz na łagodzenie ich skutków społecznych i środowiskowych.

OBSZAR II - Bezrobocie, jako negatywne zjawisko wpływające na jakość i styl życia mieszkańców powiatu

MOCNE	SŁABE
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zaradność oraz przedsiębiorczość jako cecha mieszkańców powiatu tarnobrzeskiego; 2. Rozwijające się społeczeństwo powiatu ukształtowane w kulturze technicznej; 3. Pozostałości infrastruktury po przemyśle siarkowym i metalurgicznym; 4. Istniejąca Strefa Ekonomiczna w powiecie oraz Park Technologiczny na terenie miasta Tarnobrzeg; 5. Istniejąca, atrakcyjna baza dydaktyczna – w tym funkcjonujące szkoły wyższe. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Posiadanie przez mieszkańców kwalifikacji, często nieadekwatnych do oczekiwań przedsiębiorców; 2. Zjawisko nadmiernej roszczeniowości i „wyuczonej” bezradności wśród potencjalnych osób poszukujących pracy; 3. Zjawisko długotrwałego bezrobocia i nadmiernego oderwania od rynku pracy; 4. Niechęć do podjęcia pracy w zawodach, które wyznaczają trendy rozwoju w regionie; 5. Dysproporcje w zarobkach pomiędzy regionem a Polską centralną;

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none">1. Dywersyfikacja w sektorze gospodarczym powiatu;2. Zmieniająca się i dostosowana do potrzeb rynku pracy lokalna oferta szkolnictwa zawodowego;3. Instytucjonalny system wsparcia z poziomu gmin i organizacji w nich działających na rzecz zapobiegania bezrobociu;4. Wsparcie w ramach EFS;5. Zwiększanie się efektywności oddziaływań wśród służb zatrudnieniowych;	<ol style="list-style-type: none">1. Zjawiska patologii i uzależnień obecne wśród mieszkańców powiatu;2. Ubóstwo oraz problemy mu towarzyszące;3. Minimalizowanie wynagrodzeń jako element osłabiający motywację do podjęcia pracy;4. Zjawisko emigracji zarobkowej – odpływ kadr zawodowych i siły roboczej;5. Skomplikowany system prawny i podatkowy – wysokie koszty zatrudniania ponoszone przez pracodawców.

OKREŚLONE CELE W OBSZARZE:

1. Ustawiczne zwiększanie efektywności pracy i oddziaływań służb zatrudnienia poprzez sprawne zastosowanie i wykorzystanie dostępnych instrumentów rynku pracy oraz tworzenie nowych.
2. Sukcesywne obniżanie stopy bezrobocia w Powiecie Tarnobrzeskim średnio o 1 pkt. procentowy w skali każdego roku.
3. Tworzenie sprzyjającego klimatu i odpowiednich warunków społeczno-gospodarczych dla powstawania nowych miejsc pracy na terenie powiatu, we współpracy z gminami, instytucjami i organizacjami pozarządowymi oraz przy wsparciu sektora biznesu.

OBSZAR III- Wykluczanie społeczne osób starszych i niepełnosprawnych

MOCNE	SŁABE
<ol style="list-style-type: none"> 1. Istniejąca na terenie powiatu baza instytucjonalna; 2. Pracująca, wykwalifikowana kadra specjalistyczna; 3. Zainteresowanie podejmowaniem pracy przez osoby starsze oraz niepełnosprawne; 4. Prężnie działające organizacje pozarządowe na rzecz aktywizacji osób starszych i osób niepełnosprawnych; 5. Posiadanie dobrych praktyk i doświadczeń w obszarze wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nikły przebieg informacji o działaniach na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych; 2. Niewielka ilość działań edukacyjnych adresowanych do grup seniorów i osób niepełnosprawnych; 3. Brak odpowiednich instrumentów aktywizacji społecznej i zawodowej na rzecz reintegracji w/w grup; 4. Brak na terenie powiatu dziennych domów pobytu i leczenia geriatrycznego; 5. Nie funkcjonujące grupy wsparcia środowiskowego.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój i popularyzacja nowych zawodów w zakresie opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi; 2. Wykorzystywanie istniejącego wsparcia w ramach Funduszy Pomocowych; 3. Tworzenie miejsc w których dokonuje się aktywizacja osób niepełnosprawnych i starszych (np. Uniwersytety III Wieku); 4. Rozwój istniejącej infrastruktury będącej elementem wsparcia w/w grup; 5. Rozwój opieki i leczenia specjalistycznego; 6. Rozwój wolontariatu; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Demografia powiatu – starzenie się społeczeństwa; 2. Brak środków z poziomu lokalnego na wsparcie w/w grup społecznych; 3. Postępujące zjawisko wykluczania społecznego spowodowane brakiem inicjatyw na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych; 4. Istniejące bariery architektoniczne uniemożliwiające dostęp do dóbr społecznych; 5. „Znieczulica społeczna” – bierność na proces wykluczania w/w grup przez resztę społeczeństwa.

OKREŚLONE CELE W OBSZARZE:

1. Budowa nowej oraz modernizacja i rozbudowa istniejącej bazy i infrastruktury w której dokonuje się proces wsparcia i reintegracji społecznej osób starszych i niepełnosprawnych.
2. Wspieranie wszelkich form i działań aktywizujących osoby starsze i niepełnosprawne z uwzględnieniem procesu integracji społecznej.
3. Wspieranie działań edukacyjno-szkoleniowych na rzecz kształcenia kadr pomocowych działających na rzecz wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych.

OBSZAR IV- Marginalizacja w środowiskach dziecięco-młodzieżowych

MOCNE	SŁABE
<ol style="list-style-type: none">1. Istniejące placówki opiekuńczo-wychowawcze na terenie powiatu;2. Profesjonalnie funkcjonujące szkoły różnego szczebla na terenie powiatu;3. Istniejąca baza i infrastruktura rekreacyjna i sportowa;4. Bieżące i efektywne wykorzystywanie środków pomocowych;5. Funkcjonujące programy stypendialne adresowane do zdolnej i biednej młodzieży.	<ol style="list-style-type: none">1. Brak wystarczającej ilości świetlic środowiskowych;2. Ograniczony dostęp do skorzystania z pomocy specjalistów ds. dzieci i młodzieży;3. Niewydolność wychowawcza środowisk rodzinnych związana np. z emigracją zarobkową;4. Brak alternatywnych form i oferty spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież;5. Niskie nakłady finansowe na zajęcia pozaszkolne dla dzieci i młodzieży.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none">1. Nowe regulacje prawne dot. obszaru wsparcia dzieci i młodzieży;2. Poprawa sytuacji ekonomicznej w rodzinach;3. Istniejące programy pomocowe i środki dot. wsparcia dzieci i młodzieży;4. Podejmowanie wspólnych, ponadgminnych działań na rzecz dzieci i młodzieży;5. Prężnie działające organizacje pozarządowe na rzecz dzieci i młodzieży na terenie powiatu.	<ol style="list-style-type: none">1. Dokonujące się zmiany i przeobrażenia w systemie pomocy społecznej;2. Niski budżet powiatu oraz gmin na rzecz wsparcia działań względem dzieci i młodzieży;3. Ekonomia zakładów pracy – system wielogodzinnej pracy rodziców i tym samym brak możliwości opieki i wychowania rodzinnego dzieci;4. Rozwój technologiczny i zagrożenia jakie ze sobą niesie – cyber-przemoc, zagrożenia związane z Internetem;5. Spadek dzietności w rodzinach – nowy model rodziny (2+1).

OKREŚLONE CELE W OBSZARZE:

1. Tworzenie nowych i wsparcie istniejących form placówek wsparcia dziennego oraz wsparcie dla inicjatyw społecznych ukierunkowanych na wychowanie, rozwój społeczny i edukację formalną i nieformalną dzieci i młodzieży.
2. Tworzenie warunków do pozyskiwania i szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze.
3. Budowanie programów i kampanii profilaktyczno-prewencyjnych na rzecz dzieci i młodzieży w obszarze zagrożenia wykluczeniem społecznym.

2. Obszar Rynek Pracy

Zdefiniowane obszary, w których powinna się dokonać interwencja strategiczna wypracowanego dokumentu.

- I. **Kapitał ludzki.**
- II. **Instrumenty rynku pracy.**
- III. **Przedsiębiorczość.**
- IV. **System oświatowy.**

Analiza SWOT zdefiniowanych obszarów

OBSZAR I – *Kapitał ludzki*

MOCNE	SŁABE
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysokie kwalifikacje pracowników; 2. Dostępność pracowników z kraju i zagranicy; 3. Rozwinięta baza dydaktyczno - oświatowa; 4. Tradycje w edukacji / dokształcaniu / szkoleniu w tzw. zawodach przemysłowych; 5. Możliwość migracji pracowników 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Potencjalni pracownicy nie spełniają oczekiwań pracodawców; 2. Oczekiwania płacowe pracowników nieakceptowane przez pracodawców; 3. Kształcenie w zawodach deficytowych; 4. Brak wykwalifikowanych pracowników z doświadczeniem zawodowym; 5. Migracja specjalistów;
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Oferty firm i instytucji edukacyjnych umożliwiające zmianę kwalifikacji zawodowych; 2. Dostępność funduszy UE na edukację; 3. Dostępność funduszy UE na tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw; 4. Dostępność instrumentów rynku pracy dla osób do 25 r.ż. oraz powyżej 50 r.ż.; 5. Działalność instytucji pośrednictwa pracy krajowego i zagranicznego; 6. Pomoc państwa w zakresie tworzenia miejsc pracy przez pracodawców 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niedostateczna liczba instrumentów rynku pracy względem oczekiwań dla osób od 30 do 50 r.ż.; 2. Regres szkolnictwa zawodowego, ponadgimnazjalnego i wyższego w powiecie; 3. Niedostateczna liczba wykwalifikowanych specjalistów po Zasadniczych Szkołach Zawodowych; 4. Starzenie się społeczeństwa; 5. Nierównomierny rozwój gospodarczy powiatu;

OKREŚLONE CELE W OBSZARZE

4. Dostosowanie kwalifikacji zawodowych uczestników rynku pracy do potrzeb pracodawców poprzez realizację programów edukacyjno - informacyjnych.
5. Upowszechnianie wiedzy dotyczącej działalności gospodarczej i rynku pracy poprzez wprowadzenie do gmin i szkół średnich programów edukacyjnych dotyczących ww. zagadnień.
6. Ograniczenie bezrobocia i rozwój społeczny mieszkańców powiatu poprzez realizację efektywnej współpracy partnerów wszystkich sektorów lokalnego rynku pracy.
7. Upowszechnienie uczenia się przez całe życie.

OBSZAR II - Instrumenty rynku pracy

MOCNE	SŁABE
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie działalności podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie powiatu (pożyczki, kredyty oraz subsydiowane formy zatrudnienia, staże); 2. Przedsiębiorstwa przygotowane do korzystania z zewnętrznych źródeł finansowania; 3. Zaangażowanie samorządów we wspieranie istniejących i powstających podmiotów prowadzących działalność gospodarczą; 4. Realizacja działań zapobiegających wykluczeniu społecznemu mieszkańców. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niedostateczna ilość środków finansowych wspierających instrumenty rynku pracy; 2. Niedostateczna wiedza przedsiębiorstw nt. możliwości korzystania z usług informacyjnych adresowanych dla tego sektora przez organizacje wsparcia przedsiębiorczości. 3. Brak efektywnie działającego zrzeszenia przedsiębiorców powiatu; 4. Niedostatecznie dobrze zorganizowany system wymiany informacji pomiędzy JST a podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą;
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Absorpcja środków pomocowych na rzecz wsparcia instrumentów rynku pracy; 2. Zmniejszanie liczby osób pozostających bez zatrudnienia 3. Zorganizowany system wsparcia z poziomu gmin i organizacji w nich działających na rzecz zapobiegania bezrobociu; 4. Zwiększanie się efektywności oddziaływań wśród służb zatrudnieniowych; 5. Systemy motywacyjne wspierające działania osób bezrobotnych w zakresie pozyskania zatrudnienia; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ubożenie społeczeństwa oraz problemy mu towarzyszące; 2. Ubożenie społeczeństwa oraz problemy mu towarzyszące; 3. Odptyw kadr zawodowych i siły roboczej z powiatu; 4. Wzrost kosztów zatrudnienia pracowników ponoszonych przez pracodawców.

OKREŚLONE CELE W OBSZARZE:

1. Poprawa komunikacji pomiędzy podmiotami gospodarczymi a instytucjami otoczenia biznesu w tym jednostek samorządu terytorialnego poprzez utworzenie centrum informacyjnego dla przedsiębiorstw na szczeblu powiatu.
2. Rozwój współpracy publicznych służb zatrudnienia z instytucjami rynku pracy, pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi i innymi uczestnikami rynku pracy, działającymi na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród mieszkańców powiatu.
3. Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy poprzez sieć współpracy instytucji rynku pracy.

OBSZAR III – Przedsiębiorczość

<p style="text-align: center;">MOCNE</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bliskość trzech aglomeracji i wynikający wzrost zapotrzebowania na towary i usługi; 2. Społeczność o dużej kulturze technicznej; 3. Infrastruktura sprzyjająca tworzeniu miejsc pracy; 4. Rozwijający się rynek odbiorców produktów i usług; 	<p style="text-align: center;">SŁABE</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Brak dużego „wiodącego” zakładu produkcyjnego; 2. Niedostosowanie profili edukacyjnych placówek dydaktyczno – oświatowych do potrzeb rynku pracy; 3. Mała siła nabywcza gospodarstw domowych
<p style="text-align: center;">SZANSE</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przedsiębiorcy absorbujący środki pomocowe na rozwój działalności gospodarczej; 2. Wydłużenie działalności Specjalnych Stref Ekonomicznych; 3. Rozwój istniejącej infrastruktury będącej elementem wsparcia w/w grup; 	<p style="text-align: center;">ZAGROŻENIA</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ograniczenie nakładów na sieć transportową; 2. Brak terenów inwestycyjnych o dużym areale; 3. Negatywnie „wyczulone” społeczeństwo na problemy ekologiczne; 4. Trudności w zmianie profilu kształcenia w placówkach oświatowych działających na terenie powiatu; 5. Trudności w zmianie profilu kształcenia w szkołach wyższych działających w regionie;

OKREŚLONE CELE W OBSZARZE:

1. Modernizacja oferty edukacyjnej szkół i placówek kształcenia zawodowego adekwatna do kierunków rozwoju powiatu i modyfikacja kierunków kształcenia szkół wyższych.
2. Wspieranie wszelkich form i działań aktywizujących osoby starsze i niepełnosprawne z uwzględnieniem procesu integracji społecznej.
3. Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej powiatu poprzez przygotowanie terenów inwestycyjnych o dużym areale (uregulowany stan prawny, uzbrojenie techniczne, infrastruktura komunikacyjna);
4. Przyciągnięcie inwestorów zewnętrznych tworzących nowe miejsca pracy.

OBSZAR IV- System oświatowy

MOCNE	SŁABE
<ol style="list-style-type: none"> 1. Istniejąca baza lokalowa i dydaktyczna 2. Doświadczona kadra dydaktyczna 3. Tradycje kształcenia zawodowego 4. System stypendialny 5. Istniejąca sieć szkół 6. Szeroka oferta edukacyjna 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niedostatecznie wyposażone szkolnictwo zawodowe; 2. Brak patronatu podmiotów gospodarczych w poszczególnych placówkach dydaktyczno – oświatowych działających w powiecie; 3. Brak współpracy pomiędzy placówkami dydaktyczno – oświatowymi a przedsiębiorstwami działającymi w regionie; 4. Niedostateczna dostępność komunikacyjna; 5. Brak wyższego szkolnictwa technicznego w powiecie; 6. Powtarzana opinia o braku perspektyw zatrudnienia na lokalnym rynku pracy;
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Pojawiające się perspektywy zatrudnienia na lokalnym rynku pracy; 2. Działalność edukacyjna realizowana przez organizacje pozarządowe; 3. Ścisła współpraca placówek dydaktyczno – oświatowych z przedsiębiorstwami; 4. Ścisła współpraca placówek dydaktyczno – oświatowych z instytucjami rynku pracy; 5. 10. Rozwój współpracy z zagranicą w zakresie realizacji programów wymian i staży; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niekorzystne warunki demograficzne 2. Niska subwencja oświatowa; 3. Zmiany regulacji prawnych systemu oświaty 4. Wysokie koszty tworzenia nowych kierunków kształcenia

OKREŚLONE CELE W OBSZARZE:

1. Rozwój i profesjonalizacja szkolnictwa zawodowego realizowana w oparciu o istniejący potencjał lokalowy i dydaktyczny.
2. Stworzenie systemu wspierającego zatrudnienie absolwentów poprzez uruchomienie programu patronatów zakładów pracy w powiatowych placówkach dydaktyczno - oświatowych.
3. Zwiększenie efektywności działań w ramach preorientacji zawodowej w instytucjach edukacyjnych.
4. Zintegrowana społecznie samorządowa i gospodarcza wspólnota powiatu;

3. Obszar Gospodarka

Zdefiniowane obszary, w których powinna się dokonać interwencja strategiczna wypracowanego dokumentu.

I. Gospodarka

II. Przedsiębiorczość – jako pozytywny bodziec wpływający na poziom, jakość i styl życia mieszkańców powiatu.

III. Szkolnictwo dualne jako uzupełnienie i wzbogacenie oferty TSSE

Analiza SWOT obszarów zdefiniowanych

MOCNE	SŁABE
<ol style="list-style-type: none"> 1. Tarnobrzeska Specjalna Strefa Ekonomiczna 2. LHS 3. Ośrodek wojskowy 4. Tereny uzbrojone 5. Turystyka – zasoby naturalne 6. Naturalne zaplecze lokalizacyjne 7. Korzystne ustawodawstwo (TSSE) 8. Niższe koszty działalności. 9. Bliskość lotniska 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dostępność komunikacyjna do głównych węzłów – autostrada, droga szybkiego ruchu, lotnisko; 2. Nie dysponowanie atrakcyjną ofertą w obszarze TSSE – wielohektarowość powierzchni; 3. Nie posiadanie bazy zasobów lokalnych 4. Nie efektywna promocja 5. Brak profesjonalnej i specjalistycznej kadry w szkolnictwie zawodowym i technicznym
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ścisła współpraca zakładów pracy ze szkołami 2. Uproszczenie procedur (Urzędy) 3. Zintegrowana oferta inwestycyjna 4. Wspólna polityka promocyjna (strategia marketingowa – turystyka, atrakcje, gminy); 5. Możliwości jakie pojawiają się z uwagi na wykorzystanie środków UE na 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niestabilna polityka kraju; 2. Utrzymująca się stopa bezrobocia w powiecie i wywołane tym zjawiskiem dewiacje społeczne; 3. Tereny zalewowe; 4. Emigracja/Demografia;

doposażenie szkół technicznych w regionie	
6. Lotnisko Cargo;	
7. Inwestycje – MSP, Drogi, Komunikacja	
8. Klimat dla biznesu	
9. Dywersyfikacja przemysłowa	
10. Dzięki TSSE – wyspecjalizowane firmy – Inwestycje	

OKREŚLONE KIERUNKI W OBSZARZE

1. Projekty promocyjne na poziomie powiatu
 - a) Uwzględnienie ościennych powiatów w ramach obszaru funkcjonalnego
 - b) Miasto Tarnobrzeg w strategii powiatu
 - c) Powiązanie – skoordynowanie strategii powiatu ze strategiami województwa podkarpackiego i świętokrzyskiego.
2. Zintegrowana oferta inwestycyjna
3. Dostęp komunikacyjny do A4
4. Powiększenie obszaru TSSE na terenie powiatu
5. Bank Informacji (Centrum Informacji) nt. otoczenia biznesu
6. Szkolnictwo dualne – szkoła – przedsiębiorstwo, komplementowością oferty edukacyjnej

III. Wnioski wynikające z badań

Na podstawie przeprowadzonych badań, respondenci zwrócili uwagę na następujące kwestie:

Badania warsztatowe:

Główne obszary związane z rynkiem pracy oraz problemy wynikające z badanej tematyki (wskazania uczestników warsztatu / burza mózgów):

- bezrobocie;
- kapitał ludzki – starzenie się społeczeństwa;
- przedsiębiorczość
- za mało przedsiębiorstw małych i średnich;
- bezrobocie młodzieży po skończonej szkole;
- emigracja zarobkowa do dużych miast i za granicę wykształconych mieszkańców;
- duży odsetek „siły roboczej” poza granicami kraju;

- brak kompetencji i specjalistycznego wykształcenia;
- brak nowych mieszkań dla młodych ludzi;
- kształcenie w zawodach deficytowych;
- nieprzemysłane kierunki kształcenia zawodowego i wyższego;
- mało świetlic dla dzieci i młodzieży po zakończeniu zajęć w szkole;
- niedostosowanie systemu oświatowego, szkoleń zawodowych do potrzeb rynku pracy,
- słabo rozwinięta sieć sfery usługowej;
- bierne w części społeczeństwo – oczekiwanie, że instytucje publiczne załatwią miejsca pracy;
- postawy roszczeniowe pracowników mimo niskich kompetencji;
- niewystarczające wykorzystanie specjalnej strefy ekonomicznej – mało nowych zakładów pracy;
- brak wymiernych instrumentów rynku pracy;
- brak kwalifikacji osób, które kończą studia – muszą podejmować szkolenia zwiększające ich kwalifikacje zawodowe;
- brak zaawansowanych technologicznie podmiotów gospodarczych – przeważa handel i usługi;
- brak szkół kształcących w zawodach deficytowych np. elektryk;
- wysokie koszty pracy;
- duża liczba osób bez kwalifikacji zawodowych pozostających bez zatrudnienia;
- rozdrobnienie gospodarstw rolnych;
- brak dużego strategicznego przedsiębiorcy;
- niewykorzystywane w znaczący sposób istniejące zasoby turystyczne;
- niewystarczające w stosunku do istniejących potrzeb możliwości pomocy dla osób w wieku 25 – 50 lat;
- mała mobilność pracowników i kandydatów na pracowników (często brak możliwości dojazdu środkami transportu zbiorowego) w zakresie poszukiwania, podejmowania i realizacji pracy zawodowej;
- programy pomocowe skierowane do określonych (ściśle) kryteriów osób bezrobotnych;
- zagrożenie dla funkcjonowania szkół zawodowych w związku z małym zainteresowaniem w tego typu placówkach edukacyjnych;
- szkolnictwo zawodowe niedostosowane do potrzeb rynku / gospodarki;
- negatywne skutki globalnego kryzysu wśród działających w regionie podmiotów gospodarczych / przedsiębiorstw;
- mała liczba zakładów produkujących produkty spożywcze – produkty spożywcze przywożone są „z zewnątrz”;
- zbyt wysokie oczekiwania pracodawców, niskie kwalifikacje pracowników;
- mała liczba ofert pracy dla osób powyżej 50-tego roku życia;
- mała promocja wyrobów i usług lokalnych;
- nieuzasadnione wykorzystywanie „umów śmieciowych” przez pracodawców;
- duże koszty utworzenia i utrzymania stanowiska pracy;
- potrzeba poprawy infrastruktury publicznej;
- fiskalizm i słabość finansów publicznych;
- niska efektywność podmiotów uczestniczących w działaniach ograniczających bezrobocie;

- pracodawcy po zakończeniu subsydiowanych formach zatrudnienia pracowników nie kontynuują zatrudnienia ww.;
- mało efektywne narzędzia wspierające rynek pracy;
- położenie powiatu na ścianie wschodniej stanowiące o słabości lokalizacji powiatu i małej atrakcyjności gospodarczej;
- problemy z utrzymaniem rodziny, niski przyrost naturalny;
- postępująca informatyzacja i automatyzacja eliminuje stanowiska pracy;
- niedostateczna duża liczba w stosunku do oczekiwań społecznych lekarzy i pielęgniarek w jednostkach służby zdrowia;
- brak spójności w działaniach: samorząd lokalny – instytucje rynku pracy - przedsiębiorstwa – system kształcenia;

Badania ankietowe:

1. Pożądane obszary: rozwój gospodarczy, poszerzona strefa pracy, problemy społeczne
2. Doksztalcanie ludzi
3. Zmniejszenie bezrobocia
4. Strategie co 2 lata poddawać korekcie
5. Stawianie na rozwój przedsiębiorców, kultury i sportu
6. Rozwój przedsiębiorczości w dziedzinie produkcji, wzmocnienie strefy ekonomicznej
7. Kwestia gospodarstw rolnych
8. Stworzenie możliwości pracy i życia dla młodych ludzi
9. Włączenie do prac nad rozwojem Powiatu ludzi z odpowiednim potencjałem z regionu
10. Inwestycja w zasoby ludzkie, darmowe kursy doszkalające, językowe, doradztwo zawodowe, realizowane już na poziomie gimnazjalnym
11. Pozyskiwanie inwestorów i rozwój mikroprzedsiębiorstw
12. Wykorzystanie potencjału zasobów ludzkich
13. Stypendia dla studentów, uczniów, z możliwością zatrudnienia na terenie Powiatu
14. Rozwój podmiotów medycznych i z zakresu profilaktyki zdrowia
15. Korzystanie z funduszy UE, stworzenie grupy osób posiadających wiedzę i kwalifikacje w zakresie pozyskiwania pieniędzy z UE
16. Konkretnie wskaźniki
17. Rozwój turystyki
18. Rozwój przemysłu
19. Współpraca gmin
20. Cele rozwoju powinny zapewnić sprawne działania i pozytywne relacje budżetu samorządowego po 2020, kiedy fundusze UE będą znacznie mniejsze
21. Działania powstrzymujące młodych ludzi przed wyjazdem z powiatu
22. Dobrze płatne miejsca pracy

Ważnym obszarem w badaniach dotyczących strategii jest jej dalsza efektywność.

Ocena efektów realizacji ustaleń Strategii umożliwi badanie rezultatów (postępów) w zaspokojeniu zbiorowych potrzeb mieszkańców Powiatu. Przy ocenie efektów należy uwzględnić następujące kryteria:

- skuteczności - pozwala określić, czy i na ile cele zapisane w Strategii zostały osiągnięte,
- efektywności – pozwoli określić stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych efektów,
- korzystności – pozwoli ocenić faktyczne efekty z realizacji danego przedsięwzięcia - ocena skutków powstałych w wyniku realizacji.

Ocena efektów określi czynniki, które przyczyniły się do sukcesu lub niepowodzenia we wdrażaniu poszczególnych przedsięwzięć, a także wskaże rekomendacje i proponowane zmiany w zapisach Strategii. Szczególną uwagę należy zwrócić na sposób rozpowszechniania wyników tej oceny tak, aby dotarły one do jak najszerszego grona mieszkańców Powiatu Tarnobrzeskiego i zlokalizowanych na jej terenie podmiotów społecznych i gospodarczych.

Część III

Część III

Analiza strategiczna

1. Wprowadzenie

Powiat, jako jednostka samorządowa jest organizmem, w którego naturalnym środowisku i przestrzeni krzyżują się złożone procesy społeczno – gospodarcze.

Dążenie do zaspokajania potrzeb mieszkańców, rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej, a także stymulowanie rozwoju gospodarczego Powiatu jest uwarunkowane wieloma czynnikami egzogenicznymi i endogenicznymi.

Podczas tworzenia celów strategicznych zostały uwzględnione występujące w Powiecie uwarunkowania. Opracowane cele strategiczne dotyczą spraw, w odniesieniu do których Powiat i jego partnerzy społeczni mogą podejmować autonomiczne działania. Autonomiczność działań oznacza, że Powiat i jego partnerzy mają prawo do podejmowania działań i nie są uwarunkowani decyzjami zewnętrznymi podejmowanymi poza Powiatem.

Przedstawione w strategii cele strategiczne i operacyjne oraz strategie wdrażania, projekty i zadania służące ich realizacji obejmują wszystkie sfery życia i funkcjonowania Powiatu Tarnobrzeskiego.

Podczas prac nad strategią zostały wyznaczone 4 główne obszary funkcjonowania Powiatu, są to:

- 1. Infrastruktura techniczna Powiatu.**
- 2. Środowisko i ład przestrzenny w Powiatu.**
- 3. Kapitał ludzki i społeczny.**
- 4. Gospodarka – innowacyjna i konkurencyjna Powiatu**

Strategia Rozwoju Powiatu Tarnobrzeskiego na lata 2015 - 2020 jest dokumentem kierunkowym, mapą drogową, która jest podstawą do podejmowania skoordynowanych działań przez wszystkich partnerów społecznych Powiatu.

Taki stan rzeczy pozwala na kompleksowe ujęcie zrównoważonego rozwoju Powiatu Tarnobrzeskiego. Cechą planowania strategicznego jest podejście kompleksowe. Sytuacja taka powoduje to, że realizacja niniejszej strategii jest wspólnym zadaniem władz i wszystkich partnerów Powiatu.

Istotnym elementem jest partycypacja społeczna podczas tworzenia i wdrażania strategii.

Do realizacji strategii konieczne będzie podejmowanie działań:

- samodzielnie realizowanych przez władze Powiatu,
- samodzielnie realizowanych przez podmioty sektora prywatnego,
- samodzielnie realizowanych przez organizacje pozarządowe,
- indywidualnie realizowanych przez mieszkańców i ich nieformalne grupy oraz środowiska,
- realizowanych wspólnie z udziałem przedstawicieli różnych sektorów (publicznego, prywatnego, pozarządowego),

Bardzo ważnym a zarazem trudnym zadaniem będzie jednoczesne zaangażowanie wszystkich kluczowych dla rozwoju Powiatu partnerów. Sukces w tym zakresie jest uwarunkowany: zdolnościami do wzajemnego porozumienia, radzeniem sobie z różnicami interesów poszczególnych grup, wspólnym i jednoznacznym definiowaniem problemów oraz celów, a następnie realizacją wspólnych przedsięwzięć oraz zdolnością do koordynacji projektów partnerskich.

2. Założenia strategii

Założenia stanowią warunki brzegowe niezbędne do prawidłowego sformułowania strategii rozwoju, zostały one określone na początku jej opracowywania.

Założenia dotyczące dokumentu Strategii:

1. Perspektywa planowania: 2020
2. Decyzje zawarte w strategii rozwoju będą służyły mieszkańcom Powiatu,
3. Strategia będzie najogólniejszym dokumentem planistycznym Powiatu i tym samym będzie nadrzędna w stosunku do pozostałych dokumentów przyjętych przez władze Powiatu,
4. Końcową akceptację strategii podejmuje Rada Powiatu w drodze uchwały,
5. Przygotowanie strategii i jej realizacja będzie uwzględniała zasady zrównoważonego rozwoju,

6. Zadaniem strategii rozwoju jest ułatwienie władzom powiatowym utrzymania głównych długookresowych kierunków rozwoju Powiatu,
7. Strategia będzie wskazywała zadania wspólne partnerów społecznych,
8. Realizacją strategii będą kierowały władze Powiatu.

Założenia dotyczące procesu pracy nad opracowaniem dokumentu Strategii:

1. Strategia opracowana jest z udziałem przedstawicieli społeczności Powiatu,
2. Cele strategii rozwoju zostaną poddane konsultacji społecznej,
3. Strategia będzie spójna z zamierzeniami zawartymi w zewnętrznych dokumentach planistycznych.

3. Wizja i misja Powiatu Tarnobrzeskiego

Wizja przedstawia pożądany obraz w danym okresie. Powinna być ona motywująca, określając pozytywny obraz uwzględniający lokalne uwarunkowania.

Wizja Powiatu Tarnobrzeskiego do 2020 roku:

Powiat Tarnobrzeski to aktywny ośrodek gospodarczy oraz przyjazne, bezpieczne i ekologiczne miejsce do życia i rozwoju mieszkańców.

Misja stanowi syntetyczną deklarację określającą najwyższego poziomu cel, najogólniejszą koncepcję działania.

W strategii tworzonej z udziałem partnerów społecznych, misja określa też wspólne zobowiązania wobec przyszłości.

Misja Powiatu Tarnobrzeskiego do 2020 roku:

Tworzenie aktywnego ośrodka gospodarczego oraz dbanie o wysoką jakość życia i wszechstronne możliwości rozwoju mieszkańców Powiatu Tarnobrzeskiego.

4. Cele strategiczne

Cele strategiczne zostały opracowane w 4 głównych wyznaczonych wcześniej obszarach funkcjonowania Powiatu Tarnobrzeskiego. Cele strategiczne w podziale na obszary prezentują się następująco:

Obszar: Infrastruktura techniczna Powiatu

1. Wysoki stopień rozwoju infrastruktury technicznej.

Obszar: Środowisko, ład przestrzenny i bezpieczeństwo w Powiecie

1. Wysoka jakość środowiska naturalnego.
2. Harmonijny ład przestrzenny.

Obszar: Kapitał ludzki i Włączenie społeczne

1. Wysoka jakość szkolnictwa, usług medycznych, usług publicznych i dostępność kultury.
2. Kompleksowe wsparcie mieszkańców powiatu w rozwiązywaniu problemów społecznych.
3. Wzrost adaptacyjności mieszkańców na tarnobrzskim rynku pracy.

Obszar: Gospodarka – innowacyjna i konkurencyjna gospodarka Powiatu

1. Zwiększone znaczenie gospodarcze Powiatu w skali wojewódzkiej.

Drzewo Celów:

Obszar			
Infrastruktura techniczna (I)	Środowisko, ład przestrzenny i bezpieczeństwo (S)	Kapitał ludzki i Włączenie społeczne (K)	Gospodarka – innowacyjna i konkurencyjna (G)
		Edukacja – Zdrowie – Kultura (E) Problemy społeczne (P) w tym Rynek pracy (R)	Przedsiębiorczość (P) Turystyka (T) Promocja (PR)
Cele strategiczne			
1. Wysoki stopień rozwoju infrastruktury technicznej.	1. Wysoka jakość środowiska naturalnego . 2. Harmonijny ład przestrzenny.	1.Wysoka jakość szkolnictwa, usług medycznych, usług publicznych i dostępność kultury. 2.Kompleksowe wsparcie mieszkańców powiatu w rozwiązywaniu problemów społecznych.	1. Zwiększone znaczenie gospodarcze Powiatu w skali wojewódzkiej.

		3. Wzrost adaptacyjności mieszkańców na tarnobrzeskim rynku pracy.	
--	--	--	--

Misja:

Tworzenie aktywnego ośrodka gospodarczego oraz dbanie o wysoką jakość życia i wszechstronne możliwości rozwoju mieszkańców Powiatu Tarnobrzeskiego.

Obszar Strategii: Infrastruktura techniczna Powiatu (I)

Strategie działania:

1. Opracowanie planu zaopatrzenia Powiatu w energię elektryczną i gaz, wodę, usługi telekomunikacyjne oraz odprowadzenie ścieków.
2. Rozbudowa infrastruktury Powiatu Tarnobrzeskiego zapewniającej energię elektryczną, gaz, wodę, usługi telekomunikacyjne oraz odprowadzenie ścieków.
3. Polepszanie istniejącej infrastruktury drogowej.
4. Rozbudowa i przebudowa skrzyżowań.
5. Budowa systemu ścieżek rowerowych.
6. Poprawa dostępności komunikacyjnej obszarów Powiatu Tarnobrzeskiego.

Cele Strategiczne	Cele operacyjne	Zadania	Wskaźniki/ Mierniki
1. Wysoki stopień rozwoju infrastruktury technicznej	I.1.1. Poprawa stanu infrastruktury drogowej i kolejowej	I.1.1.1. Modernizacja dróg powiatowych i budowa chodników. I.1.1.2. Poprawa świadomości wśród mieszkańców Powiatu odnośnie bezpieczeństwa na drogach. I.1.1.3. Działania na rzecz modernizacji linii kolejowej Tarnobrzeg – Dębica. I.1.1.4. Wspieranie połączenia Stacji Przeladunkowej LHS w Woli Baranowskiej z linią kolejową Tarnobrzeg – Dębica. I.1.1.5. Wspieranie elektryfikacji i dalszej modernizacji linii kolejowej Ocice – Rzeszów. I.1.1.6. Dbanie o infrastrukturę około drogową: - systematyczne wykaszanie poboczy, - wycinkę drzew i przycinanie nadmiernie wystających gałęzi. I.1.1.7. Rozbudowa systemu odwodnienia dróg poprzez: a) poprawę drożności istniejących rowów, b) budowę nowych rowów, c) budowę nowych odcinków kanalizacji deszczowej i zbiorników na wodę deszczową.	1. Długość wyremontowanych, zmodernizowanych dróg w km., 2. Długość wybudowanych chodników w km.

	I.1.2. Poprawa stanu infrastruktury teleinformatycznej	<p>I.1.2.1. Realizacja programu budowy szkieletowej sieci światłowodowej na terenie Powiatu we współpracy z samorządem województwa w ramach środków z UE.</p> <p>I.1.2.2. Rozbudowa szkieletowej sieci światłowodowej do odbiorców końcowych na terenie Powiatu poprzez zachęcanie inwestorów prywatnych.</p>	<p>1. Liczba publicznych punktów dostępu do Internetu.</p> <p>2. Liczba gospodarstw domowych posiadających stały dostęp do Internetu.</p>
	I.1.3. Zwiększona wewnętrzna i zewnętrzna dostępność komunikacyjna	<p>I.1.3.1. Inicjowanie zwiększenia częstotliwości kursowania istniejących i tworzenie nowych linii komunikacji autobusowej.</p> <p>I.1.3.2. Podjęcie starań na rzecz otwarcia połączenia do Lotniska w Jasionce.</p> <p>I.1.3.3. Nawiązanie stałej współpracy z koncesjonariuszem prywatnych przewozów pasażerskich dla koordynacji połączeń, poprawy bezpieczeństwa i jakości przewozów.</p>	<p>1. Liczba kursów w roku do roku bazowego z podziałem na przewoźników MZK, PKP, Bus.</p>
	I.1.4. Zwiększony dostęp do sieci gazowej, elektrycznej, wodnej i kanalizacyjnej	<p>I.1.4.1. Współpraca z Gminami i operatorami w zakresie rozbudowy istniejących sieci.</p> <p>I.1.4.2. Stworzenie programu wspierania budowy przydomowych zbiorników gazowych na terenie Powiatu (zachęcanie inwestorów, wsparcie finansowe).</p> <p>I.1.4.3. Promowanie przyłączania się mieszkańców Powiatu do istniejącej sieci gazowej.</p>	<p>1. Stopień gazyfikacji Powiatu Tarnobrzeskiego (odsetek mieszkańców Powiatu/gospodarstw domowych podłączonych do sieci gazowej i kanalizacyjnej).</p>

Misja:

Tworzenie aktywnego ośrodka gospodarczego oraz dbanie o wysoką jakość życia i wszechstronne możliwości rozwoju mieszkańców Powiatu Tarnobrzeskiego.

Obszar Strategii: Środowisko, ład przestrzenny, bezpieczeństwo w Powiecie (S)

Strategie działania:

1. Dbłość o gospodarowanie odpadami.
2. Dalsza edukacja ekologiczna mieszkańców Powiatu.
3. Aktualizacja zasad polityki przestrzennej.
4. Wspieranie zagospodarowania prywatnych posesji na terenie Powiatu.
5. Poprawa bezpieczeństwa na terenie Powiatu.

Cele Strategiczne	Cele operacyjne	Zadania	Wskaźniki/ Mierniki
-------------------	-----------------	---------	---------------------

1. Wysoka jakość środowiska naturalnego	S.1.1. Poprawienie efektywności systemu gospodarki odpadami komunalnymi S.1.2. Propagowanie rolnictwa proekologicznego we współpracy z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	S.1.1.1. Współpraca z Gminami w zakresie usprawnienia systemu segregacji i odbioru stałych odpadów komunalnych. S.1.1.2. Monitoring zagrożeń i Likwidacja istniejących dzikich wysypisk śmieci. S.1.1.3. Prowadzenie lobbingu na rzecz wprowadzenia regulacji prawnych umożliwiających decydowanie o sposobie zagospodarowywania odpadów na swoim terenie.	1. Ilość segregowanych odpadów komunalnych na terenie Powiatu. 2. Liczba dzikich wysypisk śmieci na terenie Powiatu.
	S.1.2. Poprawa zachowań proekologicznych mieszkańców Powiatu	S.1.2.1. Propagowanie rolnictwa proekologicznego we współpracy z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa S.1.2.2. Promowanie wśród mieszkańców nawyku segregacji śmieci.	1. Liczba osób korzystająca z segregacji śmieci w Powiecie. 2. Liczba osób biorąca udział w programach ekologicznych.
2. Harmonijny ład przestrzenny	S.2.1. Udoskonalony ład przestrzenny Powiatu	S.2.1.1. Współpraca z Gminami nad wprowadzeniem zmian do obecnie obowiązujących MPZP. S.2.1.2. Wspieranie programu powstawania nowych terenów leśnych we współpracy z nadleśnictwami, gminami i Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.	1. Procent miejscowości posiadających utworzone centralne punkty. 2. Powierzchnia obszarów leśnych w Powiecie w ha. 3. Odsetek powierzchni Powiatu objęty aktualnymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.
	S.2.2. Poprawa estetyki przestrzeni na terenie Powiatu	S.2.2.1. Wspieranie systemu zachęt promujących ład i porządek na prywatnych posesjach.	1. Ocena poziomu estetyki Powiatu w prowadzonych badaniach wśród mieszkańców.
	S.3.1. Poprawa poziomu bezpieczeństwa	S.3.1.1. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa przeciwpożarowego S.3.1.2. Zwiększenie bezpieczeństwa komunikacyjnego na terenie powiatu S.3.1.3. Zmniejszenie zagrożenia przestępczością S.3.1.4. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa przeciwpowodziowego S.3.1.5. Zwiększenie zakresu prac	1. Liczba gospodarstw uszkodzonych w powodziach 2. Liczba zarejestrowanych przez Policję wypadków. 3. Liczba

		konserwacyjnych urządzeń melioracji szczegółowych.	przestępstw wg. statystyki Policji 4.Liczba wprowadzonych zabezpieczeń przeciwpożarowych.
--	--	--	--

Misja:

Tworzenie aktywnego ośrodka gospodarczego oraz dbanie o wysoką jakość życia i wszechstronne możliwości rozwoju mieszkańców Powiatu Tarnobrzeskiego.

Obszar Strategii: Kapitał Ludzki i Włączenie Społeczne (K)

1. Edukacja, Zdrowie i Kultura (E)

- 1.1. Rozwój szkolnictwa i modernizacja bazy oświatowej.
- 1.2. Unowocześnienie bazy szkolnictwa zawodowego.
- 1.3. Rozwijanie programów edukacyjno-kulturalnych.
- 1.4. Budowa, modernizacja oraz rozbudowa istniejącej bazy i infrastruktury szpitalnej.
- 1.5. Zwiększanie dostępności usług medycznych dla mieszkańców Powiatu.
- 1.6. Propagowanie zdrowego stylu życia poprzez m.in. zwiększenie dostępności do obiektów sportowo-rekreacyjnych.
- 1.7. Wszechstronny rozwój psycho-fizyczny mieszkańców powiatu w każdym wieku.
- 1.8. Podnoszenie poziomu usług publicznych
- 1.9. Zwiększenie zainteresowania mieszkańców aktywnym uczestnictwem w kulturze.

2. Problemy Społeczne (P) – Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

2.1 Włączenie Społeczne

- 2.1.1 Wsparcie rodzin naturalnych z dziećmi w rozwiązywaniu problemów.
- 2.1.2 Wsparcie osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym pozostających w kryzysie.
- 2.1.3 Organizacja zastępczych form opieki nad dzieckiem.
- 2.1.4 Poprawa jakości życia seniorów i osób niepełnosprawnych.
- 2.1.5 Zwiększenie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym.
- 2.1.6 Optymalne zagospodarowanie infrastruktury niezbędnej do rozwiązywania problemów społecznych.

2.2. Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Tarnobrzeskiego Rynku Pracy - Rynek pracy (R)

- 2.2.1 Wsparcie w obszarze zatrudnienia dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz współpraca z pracodawcami.
- 2.2.2 Ustawiczne zwiększanie efektywności pracy i oddziaływań służb zatrudnienia poprzez zastosowanie i wykorzystanie dostępnych instrumentów rynku pracy oraz tworzenie nowych programów rynku pracy.
- 2.2.3 Rozwój współpracy publicznych służb zatrudnienia z instytucjami rynku pracy, pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi i innymi uczestnikami rynku pracy, działającymi na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród mieszkańców

powiatu. 2.2.4 Dostosowywanie kwalifikacji zawodowych uczestników rynku pracy do potrzeb pracodawców.			
Cele Strategiczne	Cele operacyjne	Zadania	Wskaźniki/Mierniki
1. Wysoka jakość szkolnictwa, usług medycznych, usług publicznych i dostępność kultury.	K.E.1.1. Rozwój szkolnictwa i modernizacja bazy oświatowej.	<p>K.E.1.1.1. Edukacja w zakresie nowych technik informatycznych i komunikacyjnych.</p> <p>K.E.1.1.2. Zapewnienie lokalnego dialogu edukacyjnego w celu podniesienia spójności edukacyjnej.</p> <p>K.E.1.1.3. Opracowanie i rozwijanie systemu monitoringu potrzeb edukacyjnych.</p> <p>K.E.1.1.4. Rozwój współpracy pomiędzy placówkami dydaktycznymi a przedsiębiorstwami, w szczególności w zakresie tworzenia dostosowanych do potrzeb przedsiębiorstw narzędzi dydaktycznych oraz budowy klas/szkoł patronackich.</p>	<p>1. 1 raport rocznie z obszaru badań potrzeb edukacyjnych mieszkańców Powiatu</p> <p>2. 3 porozumienia pomiędzy szkołami zawodowymi, a zakładami pracy</p>
	K.E.1.2. Unowocześnienie bazy szkolnictwa zawodowego.	<p>K.E.1.2.1. Stworzenie platformy współpracy podmiotów i instytucji działających w obszarze szkolnictwa zawodowego i rynku pracy oraz instytucji III sektora.</p> <p>K.E.1.2.2. Tworzenie nowych i doposażenie istniejących warsztatów/laboratoriów służących praktycznej nauce zawodu.</p>	1. Powstanie min. 1 warsztatu w zakresie przygotowania praktycznego uczniów.
	K.E.1.3. Rozwijanie programów edukacyjnych, kulturalnych.	<p>K.E.1.3.1. Zwiększenie oferty zajęć pozalekcyjnych.</p> <p>K.E.1.3.2. Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów poprzez organizację zajęć dodatkowych.</p> <p>K.E.1.3.3. Wspieranie rozwoju działalności organizacji pozarządowych.</p> <p>K.E.1.3.4. Opracowywanie projektów szkoleniowych na rzecz edukacji kadr w obszarze opieki i wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych.</p>	<p>1. Min 3 programy rocznie na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych.</p> <p>2. Wsparcie min. 5 projektów społecznych sektora NGO rocznie.</p> <p>3. Powstanie 1 inkubatora na rzecz wsparcia NGO.</p> <p>4. Min. 1 projekt szkoleniowy rocznie na rzecz edukacji kadr opieki nad osobami starszymi i</p>

			niepełnosprawnymi.
	K.E.1.4. Budowa, modernizacja oraz rozbudowa istniejącej bazy i infrastruktury szpitalnej.	<p>K.E.1.4.1. Rozbudowa i modernizacja szpitala powiatowego.</p> <p>K.E.1.4.2. Wzrost zatrudnienia specjalistów z zakresu chorób wewnętrznych, chorób psychicznych oraz geriatрії na terenie Powiatu.</p> <p>K.E.1.4.3. Współpraca szpitala z Ośrodkiem Szkolenia Poligonowego i Wojskowym Oddziałem Gospodarczym pod kątem zabezpieczenia w czasie pokoju i w czasie wojny.</p> <p>K.E.1.4.4. Zakup nowoczesnego sprzętu diagnostycznego i urządzeń wspomagających leczenie.</p>	1.Zatrudnienie min. 3 specjalistów.
	K.E.1.5. Zwiększanie dostępności usług medycznych dla mieszkańców Powiatu.	<p>K.E.1.5.1. Pozyskanie nowych specjalistów z zakresu medycyny.</p> <p>K.E.1.5.2. Opracowywanie i publikacja informacji dla mieszkańców nt. obowiązujących aktów prawa i jego zmian, w zakresie dotyczącym udzielania świadczeń zdrowotnych, dostępności usług medycznych oraz profilaktyki i ochrony zdrowia.</p> <p>K.E.1.5.3. Wdrażanie innowacyjnych programów zdrowotnych na rzecz mieszkańców Powiatu.</p> <p>K.E.1.5.4. Wspieranie inicjatyw ukierunkowanych na leczenie mieszkańców powiatu z wykorzystaniem nowych metod leczenia n.in. fizjoterapii i hipoterapii.</p>	<p>1. Powstanie 1 informatora w nakładzie min. 3tys egz.</p> <p>2.Utworzenie min. 3 programów zdrowotnych na rzecz mieszkańców Powiatu.</p>
	K.E.1.6. Propagowanie zdrowego stylu życia poprzez m.in. zwiększenie dostępności do obiektów sportowo-rekreacyjnych.	<p>K.E.1.6.1.Edukacja zdrowotna w zakresie chorób nowotworowych.</p> <p>K.E.1.6.2. Kampanie społeczne w zakresie popularyzacji zdrowego stylu życia oraz zdrowego odżywiania się.</p> <p>K.E.1.6.3. Wsparcie projektów społecznych organizacji pozarządowych i instytucji publicznych i niepublicznych ukierunkowanych na wsparcie obszaru promocji i ochrony zdrowia.</p>	<p>1.Organizacja min. 1 kampanii społecznej w zakresie chorób nowotworowych, zdrowego stylu życia i odżywiania się.</p> <p>2. Organizowanie akcji walczących z narkomanią, alkoholizmem, nikotynizmem, dopalaczami itp.</p>
	K.E.1.7. Zwiększony poziom usług publicznych realizowanych przez administrację	<p>K.E.1.7.1.Doskonalenie poziomu obsługi mieszkańców w dziedzinach dotyczących m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - administracji architektoniczno – budowlanej - geodezji, kartografii i informacji 	1 raport rocznie z samooceny Kontroli Zarządczej

	samorządową Powiatu (UP)	<p>przestrzennej</p> <ul style="list-style-type: none"> - rolnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego -ochrony praw konsumenta - obronności i ochrony przed zagrożeniami - współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych - promocji powiatu i informowania społeczności Powiatu o działalności władz samorządowych. 	
	K.E.1.8. Wszechstronny rozwój psycho – fiz. wszystkich mieszkańców Powiatu w każdym wieku.	<p>K.E.1.7.1. Wspieranie Gminnych Centrów Kultury dla różnych grup wiekowych.</p> <p>K.E.1.7.2. Promocja sportu amatorskiego we wszystkich grupach wiekowych.</p> <p>K.E.1.7.3. Wspieranie tworzenia świetlic środowiskowych.</p> <p>K.E.1.7.4. Tworzenie warunków i ofert spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.</p> <p>K.E.1.7.5. Rozszerzenie oferty kulturalnej dla mieszkańców powiatu.</p>	<p>1. Utrzymanie istniejących Gminnych Centrów Kultury.</p> <p>2. Wydanie informatora nt. zasobów kulturalnych Powiatu.</p>
	K.E.1.9. Zwiększenie zainteresowania mieszkańców aktywnym uczestnictwem w kulturze.	<p>K.E.1.8.1. Promocja dostępności do dóbr kultury dla mieszkańców</p>	
Kompleksowe wsparcie mieszkańców powiatu w rozwiązywaniu problemów społecznych.	K.P.2.1. Wsparcie rodzin naturalnych z dziećmi w rozwiązywaniu problemów,	<p>K.P.2.1.1. Opracowanie i realizacja powiatowego programu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.</p> <p>K.P.2.1.2. Prowadzenie kampanii informacyjnych ukierunkowanych na zapobieganie patologiom społecznym.</p> <p>K.P.2.1.3. Budowa sieci usług doradczych mających na celu wzmacnianie lub odzyskiwanie zdolności do prawidłowego funkcjonowania, w tym terapia rodzin.</p> <p>K.P.2.1.4. Wspieranie istniejących oraz tworzenie nowych ośrodków oraz grup wsparcia.</p>	<p>1. Przyjęcie 1 programu.</p> <p>2. Liczba kampanii (min.1 rocznie).</p> <p>3. Liczba osób udzielających wsparcia.</p> <p>4. Liczba ośrodków wsparcia, które otrzymały wsparcie.</p>

	<p>K.P.2.2. Wsparcie osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym pozostających w kryzysie.</p>	<p>K.P.2.2.1. Poradnictwo specjalistyczne i pomoc psychologiczna, szczególnie względem ofiar przemocy.</p> <p>K.P.2.2.2. Opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.</p> <p>K.P.2.2.3. Tworzenie grupy wsparcia dla osób przeżywających kryzys w rodzinie.</p> <p>K.P.2.2.4. Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.</p> <p>K.P.2.2.5. Wdrażanie programów edukacyjnych i prewencyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży.</p> <p>K.P.2.2.6. Powszechna edukacja mieszkańców w zakresie dbałości o bezpieczeństwo.</p>	<p>1.Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego i pomocy psychologicznej.</p> <p>2. Przyjęcie 1 programu.</p> <p>3.Liczba grup wsparcia.</p> <p>4. Liczba programów profilaktycznych (min. 1 rocznie).</p> <p>5. Min. 1 kampania informacyjna rocznie nt. bezpieczeństwa oraz zagrożeń wynikających ze stosowania środków psychoaktywnych i uzależnienia od nich.</p>
	<p>K.P.2.3.Organizacja zastępczych form opieki nad dzieckiem.</p>	<p>K.P.2.3.1. Wspieranie istniejących rodzin zastępczych w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.</p> <p>K.P.2.3.2. Pozyskiwanie i diagnozowanie kandydatów na rodziców zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka.</p> <p>K.P.2.3.3. Szkolenie rodzin zastępczych, kandydatów na rodziny zastępcze oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.</p> <p>K.P.2.3.4. Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego.</p> <p>K.P.2.3.5. Tworzenie i realizacja programów wspierających wychowanków opuszczających rodziną i</p>	<p>1. Liczba RZ objętych pomocą.</p> <p>2. Liczba przeprowadzonych diagnoz.</p> <p>3. Liczba osób biorących udział w szkoleniu.</p> <p>4. Liczba programów usamodzielnienia.</p>

		instytucjonalną pieczę zastępczą.	
	K.P.2.4. Poprawa jakości życia seniorów i osób niepełnosprawnych.	<p>K.P.2.4.1. Rozwój bazy lokalowej i doskonalenie usług oraz wspieranie działalności jednostek organizacyjnych i osób zaspokajających potrzeby mieszkańców starszych i niepełnosprawnych.</p> <p>K.P.2.4.2. Promocja zdrowego stylu życia wśród seniorów.</p> <p>K.P.2.4.3. Opracowanie i realizacja powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych.</p>	<p>1. Liczba jednostek organizacyjnych i osób otrzymujących wsparcie.</p> <p>2. Liczba osób biorących udział w promocji.</p> <p>3. Przyjęcie min. 1 programu.</p>
	K.P.2.5. Zwiększenie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym.	<p>K.P.2.5.1. Aktywizowanie osób starszych i niepełnosprawnych oraz angażowanie ich w życie środowiska lokalnego.</p> <p>K.P.2.5.2. Poprawa dostępu osobom niepełnosprawnym do budynków użyteczności publicznej.</p> <p>K.P. 2.5.3. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych w wypełnianiu statutowych zadań na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.</p>	<p>1. Liczba osób poddanych aktywizacji społecznej.</p> <p>2. Liczba obiektów dostosowanych dla osób niepełnosprawnych,</p> <p>3. Liczba NGO korzystających ze wsparcia.</p>
	K.P.2.6. Optymalne zagospodarowanie infrastruktury niezbędnej do rozwiązywania problemów społecznych.	<p>K.P.2.6.1. Poprawa warunków lokalowych w powiatowych obiektach przeznaczonych na pomoc społeczną.</p> <p>K.P.2.6.2. Wspieranie utrzymania standardów w jednostkach pomocy społecznej i pieczy zastępczej.</p> <p>K.P.2.6.3. Rozpowszechnianie współpracy jednostek pomocy społecznej ze środowiskiem lokalnym dla pozyskania partnerów wspierających te jednostki.</p> <p>K.P.2.6.4. Utworzenie ośrodka wsparcia o zasięgu ponadgminnym.</p>	<p>1. Liczba modernizowanych obiektów.</p> <p>2. Liczba ośrodków wsparcia działająca na terenie powiatu.</p> <p>3. Liczba działających podmiotów ekonomii społecznej.</p> <p>4. Liczba osób przebywających w mieszkaniach</p>

		<p>K.P.2.6.5. Wspieranie powstawania podmiotów ekonomii społecznej.</p> <p>K.P.2.6.6. Tworzenie mieszkań chronionych.</p> <p>K.P.2.6.7. Pozyskiwanie środków na modernizację obiektów na potrzeby działalności z zakresu pomocy społecznej.</p>	<p>chronionych.</p> <p>5. Wysokość pozyskanych środków.</p>
<p>3.Wzrost adaptacyjności mieszkańców na tarnobrzeskim rynku pracy.</p>	<p>K.R.2.2.1. Wsparcie w obszarze zatrudnienia dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz współpraca z pracodawcami.</p>	<p>K.R.2.2.1.1. Zindywidualizowanie pomocy osobom bezrobotnym i poszukującym pracy w aktywnym poszukiwaniu pracy.</p> <p>K.R.2.2.1.2. Współpraca z przedsiębiorcami/pracodawcami w zakresie przygotowania osób bezrobotnych i poszukujących pracy do podjęcia zatrudnienia w zawodach deficytowych lub innej pracy zarobkowej.</p>	<p>1. Liczba ustalonych profili pomocy w ciągu roku</p> <p>2.Liczba Indywidualnych Planów działania podpisywanych rocznie.</p> <p>3.Liczba osób wyrejestrowanych do zatrudnienia w skali roku.</p> <p>4.Liczba przedsiębiorców/pracodawców korzystających z usług i instrumentów Urzędu Pracy rocznie.</p> <p>5. Liczba wizyt/kontaktów doradców klienta u pracodawców rocznie.</p> <p>6. Liczba umów dot. wsparcia w ramach instrumentów i usług rynku pracy zawartych z przedsiębiorcami/pracodawcami rocznie.</p>

	<p>K.R.2.2.2. Ustawiczne zwiększenie efektywności pracy i oddziaływań służb zatrudnienia poprzez sprawne zastosowanie i wykorzystanie dostępnych instrumentów rynku pracy oraz tworzenie nowych programów rynku pracy.</p>	<p>K.R.2.2.2.1. Aktywizacja osób wymagających wsparcia na rynku pracy poprzez realizowanie w trybie ciągłym przez instytucje rynku pracy działań związanych z świadczeniem usług i instrumentów rynków pracy określonych w ustawie o promocji zatrudnienia i instrumentach rynku pracy.</p> <p>K.R.2.2.2.2. Wspieranie tworzenia nowych i trwałych miejsc pracy.</p> <p>K.R.2.2.2.3. Zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej osób bezrobotnych i poszukujących pracy.</p> <p>K.R.2.2.2.4. Prowadzenie systemu informacji o lokalnych rynkach pracy (w tym poszukiwanych zawodach i umiejętnościach) oraz możliwościach przekwalifikowania/ doksztacenia.</p>	<p>1. Liczba osób skierowanych do uczestnictwa w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu w skali roku.</p> <p>2. Liczba projektów/programów aktywizujących osoby wymagające wsparcia na rynku pracy złożonych w ciągu roku.</p> <p>3. Liczba nowych stanowisk pracy powstałych w wyniku wsparcia finansowego udzielonego przez Powiatowy Urząd Pracy w skali roku.</p> <p>4. Liczba osób, które rozpoczęły własną działalność gospodarczą w wyniku otrzymania środków na ten cel z PUP rocznie.</p>
	<p>K.R.2.2.3. Rozwój współpracy publicznych służb zatrudnienia z instytucjami rynku pracy, pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi i innymi uczestnikami rynku pracy, działającymi na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród mieszkańców powiatu.</p>	<p>K.R.2.2.3.1. Rozwój oraz intensyfikacja wspólnych działań na rzecz wspierania zmian na rynku pracy, rozwoju społecznego i ograniczania negatywnych skutków bezrobocia.</p> <p>K.R.2.2.3.2. Cykliczna organizacja Targów Pracy.</p>	<p>1. Liczba umów/porozumień w sprawie aktywizacji bezrobotnych podpisanych przez PUP z instytucjami rynku pracy, pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi i innymi uczestnikami rynku pracy w ciągu roku.</p> <p>2. Zorganizowanie minimum jednych</p>

			Targów Pracy rocznie.
	<p>K.R.2.2.4. Dostosowanie kwalifikacji zawodowych uczestników rynku pracy do potrzeb przedsiębiorców/ pracodawców.</p>	<p>K.R.2.2.4.1. Udział w stworzeniu platformy współpracy i współdziałania podmiotów i instytucji działających w obszarze szkolnictwa zawodowego i rynku pracy oraz instytucji trzeciego sektora.</p> <p>K.R.2.2.4.2. Wsparcie przedsiębiorców/pracodawców w zakresie identyfikacji i analizy potrzeb szkoleniowych oraz realizacji procesu szkolenia.</p> <p>K.R.2.2.4.3. Zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej osób bezrobotnych i poszukujących pracy.</p> <p>K.R.2.2.4.4. Prowadzenie systemu informacji o lokalnym rynku pracy (w tym poszukiwanych zawodach i umiejętnościach) oraz możliwościach przekwalifikowania/dokształcenia.</p>	<p>1. Liczba pakietów informacji zamieszczanych na platformie, rocznie.</p> <p>2. Liczba biorących udział w Targach Pracy organizowanych przez PUP podmiotów i instytucji działających w obszarze szkolnictwa zawodowego i rynku pracy oraz instytucji trzeciego sektora, rocznie.</p> <p>3. Liczba pracodawców którzy skorzystali z Krajowego Funduszu Szkoleniowego i/lub Umów Trójstronnych.</p> <p>4. Liczba osób objętych szkoleniami finansowanymi przez PUP rocznie.</p> <p>5. Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia w ramach bonów na zasiedlenie.</p> <p>6. Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjnych i poradach grupowych dotyczących rynku pracy w ciągu roku.</p>

		7. Liczba działań informacyjnych dla przedsiębiorców/pracodawców dotyczących lokalnego rynku pracy organizowanych przez PUP rocznie.
--	--	--

<p>Misja:</p> <p><i>Tworzenie aktywnego ośrodka gospodarczego oraz dbanie o wysoką jakość życia i wszechstronne możliwości rozwoju mieszkańców Powiatu Tarnobrzeskiego.</i></p> <p>Obszar Strategii: Gospodarka – innowacyjna i konkurencyjna Powiatu (G)</p> <p>Strategie działania:</p>
<p>Przedsiębiorczość (P)</p>
<p>1.1. Integracja środowiska lokalnych przedsiębiorców i rozwój świadomości gospodarczej mieszkańców powiatu - Organizacyjno-szkoleniowe wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.</p> <p>1.2. Rozwój infrastruktury technicznej na obszarze powiatu, jako jeden ze sposobów przyciągania inwestorów tworzących nowe miejsca pracy.</p> <p>1.3. Wspieranie inicjatyw klastrowych i rozwoju klastrów.</p> <p>1.4. Wspieranie i rozwój MMSP.</p>
<p>Turystyka (T)</p>
<p>1.1. Utworzenie konkurencyjnej innowacyjnej oferty rynkowej opartej na potencjale turystycznym Powiatu.</p> <p>1.2. Podniesienie standardów jakości życia społeczności lokalnej poprzez zwiększenie ilości miejsc pracy i wzrost dochodów z turystyki dla mieszkańców, instytucji zajmujących się obsługą ruchu turystycznego oraz samorządów lokalnych.</p> <p>1.3. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej powiatu przez zachowanie walorów krajobrazu, uporządkowanie ładu przestrzennego oraz rozszerzanie standardu i zakresu świadczonych usług turystycznych.</p>
<p>Promocja (PR)</p>
<p>1.1. Opracowanie kompleksowej i zróżnicowanej oferty przyciągającej na teren powiatu osoby zainteresowane różnorodnymi formami turystyki i wypoczynku oraz wydłużającej sezon turystyczny.</p> <p>1.2. Koordynacja działań i lokalnych uregulowań prawnych dotyczących zachowania ładu przestrzennego w celu wzmocnienia walorów.</p>

Cele Strategiczne	Cele operacyjne	Zadania	Wskaźniki/ Mierniki
1. Zwiększone znaczenie gospodarcze Powiatu w skali wojewódzkiej	G.P.1.1. Integracja środowiska lokalnych przedsiębiorców i rozwój świadomości gospodarczej mieszkańców powiatu - Organizacyjno-szkoleniowe wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości	<p>G.P.1.1.1.Nawiązanie ścisłej współpracy pomiędzy lokalnymi przedsiębiorcami, a także pomiędzy ich reprezentacją i władzami samorządowymi</p> <p>G.P.1.1.2.Udzielanie pomocy organizacyjnej dla nowo powstających i istniejących firm.</p> <p>G.P.1.1.3.Opracowanie systemu szkoleń i kształcenia zawodowego, umożliwiającego młodzieży oraz dorosłym uzyskanie konkurencyjnej pozycji na rynku pracy bądź rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej.</p>	<p>1. Utworzenie platformy zawierającej szkolenia – diagnoza, potrzeby i kompetencje.</p> <p>2.Utworzenie tzw. Banku Danych o regionie – w formie elektronicznej</p>
	G.P.1.2.Rozwój infrastruktury technicznej na obszarze powiatu, jako jeden ze sposobów przyciągania inwestorów tworzących nowe miejsca pracy	<p>G.P.1.2.1.Dostosowanie sieci infrastruktury technicznej do poziomu warunkującego zrównoważony rozwój przedsiębiorczości i rynku usług .</p> <p>G.P.1.2.2.Przyciąganie inwestorów zewnętrznych oraz wspomaganie lokalnych przedsiębiorców reprezentujących branże gospodarcze zgodne z głównymi kierunkami rozwoju regionu .</p> <p>G.P.1.2.3.Koordinacja działań służących promocji turystycznej i inwestycyjnej poszczególnych gmin oraz powiatu na rynku krajowym i zagranicznym.</p> <p>G.P.1.2.4. Wspieranie oraz poprawa wykorzystywania terenów inwestycyjnych głównie w obszarze TSSE.</p>	<p>Liczba inwestycji w parkach przemysłowych i technologicznych oraz strefach ekonomicznych</p> <p>Liczba inwestycji w parkach przemysłowych i technologicznych oraz strefach ekonomicznych</p> <p>Wartość inwestycji w parkach przemysłowych i technologicznych oraz strefach ekonomicznych</p>
	G.P.1.3. Wspieranie inicjatyw klastrowych i rozwoju klastrów	<p>G.P.1.3.1.Wzrost współpracy branżowej przedsiębiorstw.</p> <p>G.P.1.3.2.Wzmocnienie i wzrost liczby klastrów/inicjatyw klastrowych funkcjonujących na terenie powiatu.</p> <p>G.P.1.3.3.Wzrost współpracy pomiędzy klastrami i inicjatywami klastrowymi a</p>	<p>Liczba klastrów działających w powiecie na tle województwa</p> <p>Liczba członków klastrów działających w powiecie na tle</p>

		<p>sferą nauki.</p> <p>G.P.1.3.4.Rozwój ekonomiczny przedsiębiorstw zrzeszonych w klastrach/inicjatywach klastrowych.</p> <p>G.P.1.3.5.Wzrost jakości kapitału ludzkiego w przedsiębiorstwach – członkach klastrów/inicjatyw klastrowych.</p>	<p>województwie podkarpackim</p>
	<p>G.P.1.4. Wspieranie i rozwój MMSP</p>	<p>G.P.1.4.1. Wprowadzenie preferencji dla firm MMSP.</p> <p>G.P.1.4.2. Wspomaganie przekształceń Mikro w Małe oraz Małe w Średnie Przedsiębiorstwa poprzez zastosowanie preferencyjnych ulg.</p> <p>G.P.1.4.3. Utworzenie inkubatora przedsiębiorczości poprzez zagospodarowanie terenów inwestycyjnych w Powiecie.</p> <p>G.P.1.4.4. Promowanie zrzeszania się przedsiębiorców oraz samorządu gospodarczego wśród lokalnych przedsiębiorców.</p>	<p>1.Przyrost działających mikro i małych przedsiębiorstw.</p> <p>2. Wartość sprzedaży sektora mikro i małych przedsiębiorstw,</p> <p>3. Liczba zrzeszeń i ich członków.</p>
	<p>G.T.1.1.Utworzenie konkurencyjnej innowacyjnej oferty rynkowej opartej na potencjale turystycznym Powiatu</p>	<p>G.T.1.1.1.Wyższa konkurencyjność produktów turystycznych regionu jako efekt rozwoju doradztwa prowadzonego przez instytucje otoczenia biznesu turystycznego oraz dostępności instrumentów wsparcia finansowego.</p> <p>G.T.1.1.2. Wprowadzone na rynek nowych, innowacyjnych produktów turystycznych opartych na wynikach badań ruchu turystycznego w Powiecie i trendach rozwoju turystyki wojewódzkiej.</p> <p>G.T.1.1.3.Poprawa jakości obsługi ruchu turystycznego poprzez doszkąlanie i szkolenie kadr sektora turystycznego (przede wszystkim tzw. pierwszego kontaktu) oraz transfer dobrych praktyk z województwa oraz regionów o rozwiniętym rynku turystycznym.</p>	<p>1.Liczba zbudowanych wielofunkcyjnych, wysoko standardowych kompleksów rekreacyjno-wypoczynkowych i leczniczych z bazą noclegową o standardzie 3. gwiazdek i wyżej.</p> <p>2.Roczna liczba noclegów</p> <p>a) w gospodarstwach agroturystycznych</p> <p>b) w obiektach noclegowych posiadających 10</p>

			miejsc i więcej (obiekty zbiorowego zakwaterowania)
	G.T.1.2. Podniesienie standardów jakości życia społeczności lokalnej poprzez zwiększenie ilości miejsc pracy i wzrost dochodów z turystyki dla mieszkańców, instytucji zajmujących się obsługą ruchu turystycznego oraz samorządów lokalnych	<p>G.T.1.2.1.Wspieranie rozbudowy infrastruktury turystycznej na terenie powiatu umożliwiającej przedłużenie sezonu turystycznego</p> <p>G.T.1.2.2.Opracowanie Kompleksowego systemu edukacyjnego dla mieszkańców oraz systemu szkoleń specjalistycznych w zakresie turystyki.</p> <p>G.T.1.2.3.Opracowanie strategii promocji inwestycyjnej powiatu w celu pozyskania inwestorów działających w sferze turystyki</p>	<p>3.Roczna łączna frekwencja odwiedzających w wybranych atrakcjach turystycznych regionu.</p> <p>4.Ilość miejsc noclegowych w Powiecie (obiekty zbiorowego zakwaterowania, kwatery agroturystyczne, pokoje gościnne) .</p>
	G.T.1.3. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej powiatu przez zachowanie walorów krajobrazu, uporządkowanie ładu przestrzennego oraz rozszerzanie standardu i zakresu świadczonych usług turystycznych.	<p>G.T.1.3.1.Opracowanie kompleksowej i zróżnicowanej oferty przyciągającej na teren powiatu osoby zainteresowane różnorodnymi formami turystyki i wypoczynku oraz wydłużającej sezon turystyczny.</p> <p>G.T.1.3.2.Stworzenie systemu koordynującego przepływ informacji turystyczno-kulturalnej oraz działania promocyjno-marketingowe.</p> <p>G.T.1.3.3. Koordynacja działań i lokalnych uregulowań prawnych dotyczących zachowania ładu przestrzennego w celu wzmacniania walorów estetycznych i krajobrazowych powiatu.</p> <p>G.T.1.3.4.Wykorzystanie współpracy międzynarodowej Powiatu do działań promocyjnych.</p>	<p>5.Liczba podmiotów zrzeszonych w klastrach turystycznych, Podkarpackiej Regionalnej Organizacji Turystycznej oraz Lokalnych Organizacjach Turystycznych.</p> <p>6. Roczna liczba noclegów ogółem udzielonych turystom zagranicznym w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania (w turystycznych obiektach noclegowych).</p> <p>7.Liczba wymiany międzynarodowej wymiany delegacji i grup w roku.</p>

	<p>G.PR.1.1.Opracowanie kompleksowej i zróżnicowanej oferty przyciągającej na teren powiatu osoby zainteresowane różnorodnymi formami turystyki i wypoczynku oraz wydłużającej sezon turystyczny.</p>	<p>G.PR.1.1.1. Inicjowanie i koordynacja działań związanych z rozwojem turystyki, rekreacji i kultury na poziomie powiatu.</p> <p>G.PR.1.1.2.Opracowanie i wydanie profesjonalnego informatora turystycznego o powiecie i jego cykliczna aktualizacja.</p> <p>G.PR.1.1.3.Zaprojektowanie i wykonanie profesjonalnej strony internetowej, przedstawiającej ofertę turystyczną Powiatu.</p> <p>G.PR.1.1.4.Opracowanie szczegółowej „Strategii rozwoju turystycznego Powiatu Tarnobrzeskiego”: walory turystyczne, zdefiniowanie produktów turystycznych, identyfikacja i analiza konkurencji, określenie rynków i grup odbiorców produktu turystycznych powiatu.</p> <p>G.PR.1.1.5. Koordynowanie i publikacja harmonogramu imprez w skali powiatu.</p>	<p>1.Wydanie min. 1 informatora turystycznego zawierającego kompleksową informację i ofertę turystyczną.</p> <p>2.Aktualizacja min. Raz w roku Strategii rozwoju turystycznego Powiatu Tarnobrzeskiego”.</p>
	<p>G.PR.1.2.Koordinacja działań i lokalnych uregulowań prawnych dotyczących zachowania ładu przestrzennego w celu wzmocnienia walorów.</p>	<p>G.PR.1.2.1.Egzekwowanie przepisów dotyczących wyglądu obiektów (styl architektoniczny) oraz przepisów dotyczących ochrony stref cennych krajobrazowo i przyrodniczo.</p> <p>G.PR.1.2.2.Uchwalanie zakazów używania silników spalinowych na akwenach wykorzystywanych dla celów rekreacyjno-turystycznych.</p>	

5. Uwarunkowania realizacji ustaleń strategii

Podczas prac nad strategią zostały wyznaczone 4 główne obszary funkcjonowania Powiatu, są to:

- 1. Infrastruktura techniczna Powiatu.**
- 2. Środowisko i ład przestrzenny Powiatu.**
- 3. Kapitał ludzki i społeczny.**
- 4. Gospodarka – innowacyjna i konkurencyjna Powiatu**

Strategia Rozwoju Powiatu Tarnobrzeskiego na lata 2015 - 2020 jest dokumentem kierunkowym, mapą drogową, która jest podstawą do podejmowania skoordynowanych działań przez wszystkich partnerów społecznych Powiatu.

Taki stan rzeczy pozwala na kompleksowe ujęcie zrównoważonego rozwoju Powiatu Tarnobrzeskiego. Cechą planowania strategicznego jest podejście kompleksowe. Sytuacja taka powoduje to, że realizacja niniejszej strategii jest wspólnym zadaniem władz i wszystkich partnerów Powiatu.

Istotnym elementem jest partycypacja społeczna podczas tworzenia i wdrażania strategii.

Do realizacji strategii konieczne będzie podejmowanie następujących działań:

- Samodzielnie realizowanych przez władze Powiatu,
- Samodzielnie realizowanych przez podmioty sektora prywatnego,
- Samodzielnie realizowanych przez organizacje pozarządowe,
- Indywidualnie realizowanych przez mieszkańców i ich nieformalne grupy oraz środowiska,
- Realizowanych wspólnie z udziałem przedstawicieli różnych sektorów (publicznego, prywatnego, pozarządowego),

Podczas wdrażania strategii Władze Powiatu mogą występować w różnych rolach, między innymi, jako:

- Samodzielny i bezpośredni wykonawca działań,
- Inicjator oraz animator działań,
- Uczestnik działań podejmowanych wspólnie z innymi partnerami,
- Udzielający wsparcia organizacyjnego, technicznego i finansowego działań podejmowanych przez partnerów lokalnych.

Wdrażanie przez władze Powiatu strategii wymaga stosowania operacyjnych narzędzi planistycznych, które pozwolą na podjęcie ostatecznych decyzji co do wyboru działań i przeznaczonych na ich realizację wielkości środków. Takimi narzędziami mogą być:

- Wieloletnie Prognozy Finansowe,
- Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego,
- Budżet,
- Konkretne projekty i programy,
- Aplikacje o zewnętrzne źródła finansowania,
- Zadania wyznaczone powiatowym jednostkom organizacyjnym,

- Szczegółowe polityki Powiatu (stanowią one zbiór zasad odnoszących się do określonej dziedziny funkcjonowania Powiatu), które pozwolą na podjęcie powtarzalnych decyzji według tych samych kryteriów.

Wyżej opisany sposób planowania i wdrażania strategii pozwoli świadomie oddziaływać na długookresowe procesy społeczne, gospodarcze, przyrodnicze i przestrzenne. Dzięki temu możliwe będzie zarządzanie rozwojem w kolejnych kadencjach i ponadnaturalnie występującymi w lokalnym środowisku konfliktami interesów różnych grup.

Część IV

Część IV

Proces realizacji i wdrażania Strategii Rozwoju Powiatu Tarnobrzeskiego do 2020 roku

1. Forma organizacyjna

Powołanie tzw. Grupy ds. Strategii składającej się z przedstawicieli głównych obszarów strategicznych. Raz w roku Grupa będzie weryfikowała wskaźniki oraz monitorowała proces wdrażania strategii.

2. Zasady zarządzania strategią

Skuteczna realizacja Strategii opiera się na następujących zasadach:

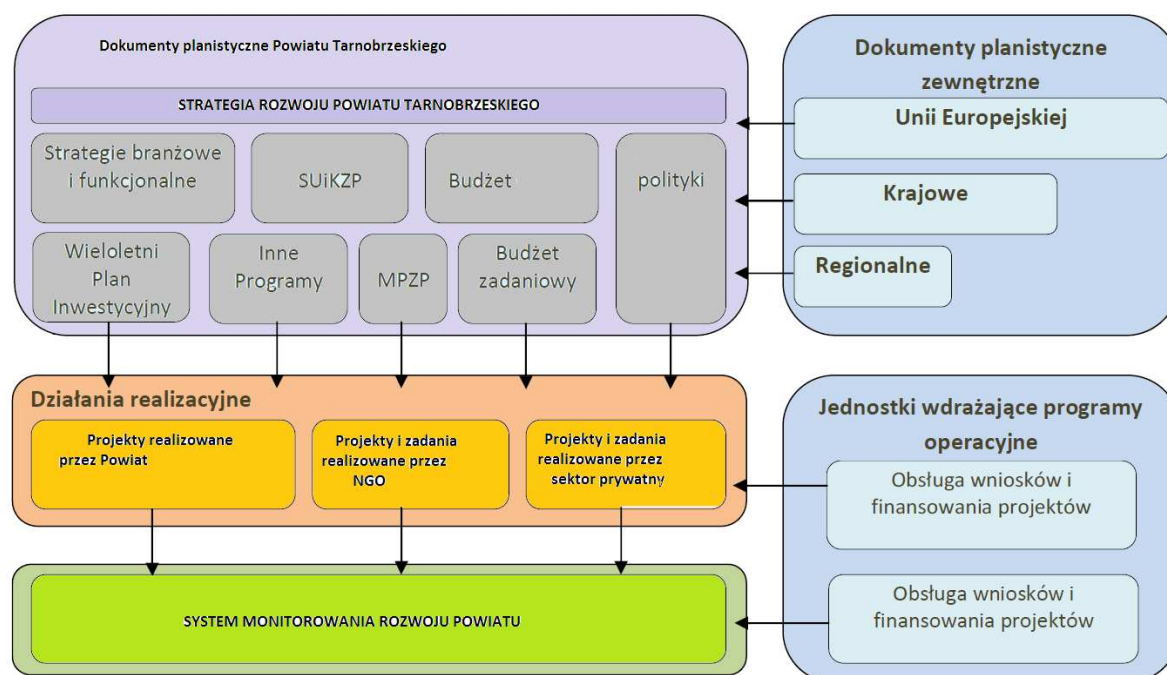
1. Podejście całościowe (kompleksowe).
2. Posiadanie priorytetów.
3. Koncentrowanie środków na zadaniach o największych społecznych korzyściach.
4. Tworzenie planów i działań zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju.
5. Rozwijanie współpracy partnerów społecznych.
6. Prowadzenie otwartej komunikacji z mieszkańcami.
7. Współpraca z partnerami w otoczeniu.
8. Prowadzenie stałego monitoringu Strategii.
9. Konsekwencja w realizacji zadań dla długookresowych celów Strategii.

Zasady zrównoważonego rozwoju:

1. Zachowanie szansy dla przyszłych pokoleń na realizację ich potrzeb.
2. Poszanowanie zasobów ze względu na ich ograniczoność.
3. Harmonizowanie ekologicznych, społecznych i ekonomicznych celów rozwoju.
4. Długookresowe podejście do analizowania, planowania i urzeczywistniania celów rozwoju.

3. Programowanie rozwoju Powiatu (elementy zarządzania strategią)

Schemat 1. Mapa programowania rozwoju Powiatu Tarnobrzckiego

4. System monitorowania

Proces monitorowania obejmuje:

- Zdefiniowanie wskaźników dla poszczególnych celów Strategii,
- Określenie procedury monitorowania,
- Wyznaczenie jednostek i osób odpowiedzialnych za pozyskiwanie, przetwarzanie i udostępnianie poszczególnych grup wskaźników,
- Koordynowanie procesu monitorowania i administrowania bazą danych.

Schemat 2. Procedura monitorowania

5. Współpraca z partnerami społecznymi przy realizacji strategii

Celem współpracy jest zwiększenie udziału społeczności w działaniach na rzecz realizacji celów Strategii Rozwoju Powiatu Tarnobrzieskiego do 2020 roku, w tym poprawy warunków życia mieszkańców.

Ważnym elementem współpracy jest także zbieranie opinii i wniosków niezbędnych podczas podejmowania decyzji przez Władze Powiatu. Poprawnie zaplanowany proces współpracy przyczyni się do wysokiego poziomu zaufania mieszkańców do działań podejmowanych przez Władze Powiatu.

Zasady współpracy:

- Partnerstwo,
- Respektowanie odmiennych opinii na wspólne sprawy,
- Prawo do krytyki,
- Zaangażowanie we wspólne sprawy,
- Dobra wola, jasność intencji,
- Gotowość do współpracy,
- Respektowanie wspólnych uzgodnień.

Formy współpracy z partnerami społecznymi:

- Spotkania konsultacyjne,
- Warsztaty projektowe,
- Forum partnerów społecznych,
- Spotkania władz z mieszkańcami,
- Spotkania władz z przedstawicielami organizacji sektora prywatnego i pozarządowego,
- Konferencje i seminaria,
- Imprezy promocyjne,
- Badania ankietowe,
- Strona Internetowa Powiatu.

Zadania Powiatu w zakresie współpracy z partnerami społecznymi:

1. Prowadzenie bazy danych o partnerach społecznych i realizowanych z ich udziałem działaniach,
2. Utrzymywanie kontaktu drogą internetową z partnerami społecznymi,

3. Przygotowywanie harmonogramów bieżących działań w zakresie wspólnych działań i komunikacji,
4. Realizacja działań zgodnie z harmonogramem,
5. Zapewnianie warunków technicznych i lokalowych do spotkań,
6. Opracowywanie wyników spotkań i konsultacji,
7. Przygotowywanie materiałów dla mediów,
8. Przygotowywanie i udostępnianie prezentacji multimedialnych,
9. Inicjowanie wspólnych przedsięwzięć pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi,
10. Organizowanie konkursów dla organizacji pozarządowych na realizację programów społecznych zgodnych ze strategią.

6. Perspektywa finansowania zadań i inicjatyw w ramach wsparcia UE

Na etapie opracowywania niniejszej strategii nie jest jeszcze ostatecznie zakończony proces decyzyjny w zakresie ustalenia ram finansowych budżetu UE na perspektywę lat 2014 – 2020, jednak w lutym 2013 r. Rada Europejska przyjęła wstępne ustalenia, iż Polska w okresie 2014 – 2020 otrzyma łącznie 72,9 mld euro na realizację politykę spójności.

Wstępny, szacunkowy podział tej alokacji środków zakłada, że na realizację celu 1. polityki spójności, w ramach funduszy strukturalnych dostępne będzie 47,304 mld euro, a dodatkowo w ramach Funduszu Spójności przewidziano kwotę 20,28 mld euro. Na realizację celu 2. - Współpraca Terytorialna – przewiduje się środki w wysokości 0,485 mld euro. Wskazana wyżej kwota funduszy strukturalnych zostanie rozdysponowana pomiędzy programy krajowe i regionalne.

Na chwilę obecną można oszacować wstępne dane dot. finansowania poszczególnych obszarów w ujęciu całego województwa. Pośrednio dane te mogą przełożyć się na powiat tarnobrzeski.

Województwo podkarpackie zaliczane zostało do grupy regionów Unii Europejskiej słabiej rozwiniętych (tzn. takich, w których wskaźnik PKB na 1 mieszkańca jest niższy niż 75 % średniej dla UE-27). Wstępnie zaproponowany podział środków przeznaczonych na poszczególne programy operacyjne zakłada, iż województwo podkarpackie otrzymałoby na realizację programu regionalnego kwotę 1 895,4 mln euro, czyli więcej niż w okresie

2007-2013, kiedy to w ramach realizacji RPO WP 2007-2013 przyznano mu 1 136,31 mln euro dofinansowania ze środków EFRR oraz 367,5 mln euro ze środków EFS w ramach komponentu regionalnego PO KL. Komisja Europejska w projektach rozporządzeń przyjęła założenie, że w przypadku kategorii regionów mniej rozwiniętych udział EFS w finansowaniu projektów musi być zaplanowany na poziomie co najmniej 25%, a zatem udział EFRR pozostaje na poziomie co najwyżej 75% środków.

W przypadku województwa podkarpackiego wstępny podział alokacji funduszy strukturalnych w ramach RPO WP 2014-2020 zakłada, że kwota środków z EFRR wyniesie 1 421,55 mln euro, a z EFS 473,85 mln euro.

Ponadto, województwo podkarpackie jako jedno z pięciu województw w kraju będzie objęte Programem Operacyjnym dla Polski Wschodniej 2014-2020 (PO PW 2014-2020). W ramach tego programu przewidywane jest dofinansowanie ze środków pochodzących z EFRR, które, według wstępnych założeń, wyniesie 1 713,1 mln euro. Jest to kwota mniejsza od alokowanej dla Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013 (PO RPW 2007-2013), która wynosiła 2 387,7 mln euro. Przyjmując założenie, że udział województwa podkarpackiego w alokacji przewidzianej na PO PW 2014-2020 będzie podobnej wielkości jak dla PO RPW 2007-2013 (tj. ok. 23% kwoty ogólnej alokacji), należy uznać, że będzie to kwota ok. 394 mln euro pochodzących z EFRR.

Zatem zgodnie z przyjętymi powyżej założeniami łączna kwota środków przewidywanych dla województwa podkarpackiego w ramach RPO WP 2014-2020 oraz PO PW 2014-2020 wyniesie 1 815,55 mln euro z EFRR i 473,85 mln euro z EFS.

Przed samorządem Powiatu Tarnobrzeskiego stoi więc perspektywa pozyskiwania odpowiednich środków finansowych na realizację zamierzonych, zaplanowanych działań. Budżet powiatu z uwagi na stale rosnącą ilość zadań własnych, niejednokrotnie nie wystarcza na realizację wszystkim zakładanych celów i osiągnięcie zamierzonych rezultatów i wskaźników. W związku z tym koniecznością staje się sięgnięcie do innych, zewnętrznych źródeł finansowania.

Podstawowe źródła finansowania kierunków działań przewidzianych w ramach Strategii Rozwoju Powiatu Tarnobrzeskiego na lata 2015–2020 to:

- środki własne budżetowe na realizację zadań własnych Powiatu;
- krajowe i zagraniczne mechanizmy finansowe, w tym:

- a. środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej w ramach Perspektywy Finansowej na lata 2014–2020 (m.in. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności);
 - b. środki finansowe dostępne w ramach Mechanizmów Finansowych Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego;
 - c. inne zagraniczne środki finansowe;
 - d. krajowe środki finansowe w tym: Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020, Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020;
 - e. inne źródła finansowania.
- komercyjne instrumenty finansowe, w tym:
- a. pożyczki i kredyty bankowe;
 - b. leasing finansowy;
 - c. inne;
- fundusze innych uczestników procesu wdrażania strategii, w tym sektora prywatnego.

Oprócz dofinansowania ze środków Unii Europejskiej przyznanego w ramach realizacji polityki spójności województwo podkarpackie może także liczyć na wsparcie z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) w ramach realizacji wspólnej polityki rolnej. Założenia co do przyszłej unijnej wspólnej polityki rolnej, podobnie jak w przypadku polityki spójności, nie są jeszcze ostatecznie znane. Także w tej kwestii szacunki dotyczące dostępnych źródeł finansowania z konieczności muszą być oparte jedynie na propozycjach unijnych udostępnianych w formie wstępnych założeń i nie określających szczegółowych pułapów środków dla poszczególnych krajów i regionów.

Wspólna Polityka Rolna ma zostać oparta na II filarach. Filar I ma obejmować płatności bezpośrednie dla rolników, a także pomoc w przypadku szczególnych zakłóceń na rynku. Filar II dotyczy rozwoju obszarów wiejskich²⁶. Na lata 2014-2020 wstępnie proponuje się przyznanie na działania realizowane w I filarze 317,2 mld euro, a w II filarze 101,2 mld euro. Uzupełnieniem do tych dwóch filarów ma być dodatkowa kwota w wysokości 17,1 mld euro.

Odrębnym, potencjalnym źródłem finansowania strategii rozwoju województwa są środki dostępne w ramach tzw. mechanizmów norweskich, czyli Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego. W latach 2009-2014 w ramach pierwszej edycji tych mechanizmów finansowych Polska otrzymała 533,51 mln euro, co pozwoliło na zrealizowanie ponad 1400 projektów²⁷. Na projekty realizowane w województwie podkarpackim przypadała kwota 4,09 mln euro. W drugiej edycji przewidzianej na lata 2009-2014 przyznano Polsce środki na nieco wyższym poziomie, tj. w wysokości 578,1 mln euro. Można założyć, że województwo podkarpackie będzie beneficjentem mechanizmów norweskich także w ich drugiej edycji. Przy założeniu, że kwoty dofinansowania z tych mechanizmów będą nieco wyższe niż w pierwszej edycji można szacować, że województwo podkarpackie będzie mogło liczyć na ok. 5,3 mln euro z przeznaczeniem głównie na rozwój kultury i kapitału ludzkiego.

Potencjał inwestycyjny jednostek samorządu terytorialnego wskazuje ile środków finansowych będą one mogły przeznaczyć z dochodów własnych oraz zobowiązań na działania związane z rozwojem regionalnym i lokalnym. Wyliczenia potencjału własnego oraz inwestycyjnego dokonano na bazie prognoz poszczególnych składników dochodów i wydatków jednostek samorządu terytorialnego. W analizach przyjęto, iż potencjał własny stanowi suma dochodów i wolnych środków finansowych pomniejszona o wydatki zmniejszające potencjał własny. Dochody to suma dochodów własnych, majątkowych, dotacji celowych z budżetu państwa oraz subwencji. Składniki dochodów własnych są zróżnicowane w zależności od szczebla samorządu terytorialnego. Najszersze są w przypadku gmin i stanowią je udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych, udziały w podatku dochodowym od osób prawnych, podatek rolny, podatek od nieruchomości, podatek od środków transportowych, podatek od czynności cywilnoprawnych, dochody z majątku oraz pozostałe dochody własne. Wydatki zmniejszające potencjał własny to natomiast wydatki bieżące (wynagrodzenia wraz z pochodnymi oraz pozostałe wydatki), koszt obsługi i spłat zadłużenia, dotacje, świadczenia na rzecz osób fizycznych oraz inwestycje kontynuowane i odtworzeniowe.

Tak wyliczony potencjał własny jednostek samorządu terytorialnego, po powiększeniu o wartość nowego zadłużenia i pomniejszeniu o spłaty zadłużenia stanowi potencjał inwestycyjny, jaki może być przeznaczony przez JST na realizację strategii. Dochody

JST nie uwzględniają środków z budżetu UE. Od 2014 r. wejdzie w życie nowe ograniczenie poziomu zadłużenia JST (tzw. indywidualny wskaźnik zadłużenia JST oparty na nadwyżce operacyjnej), które zastąpi obecnie obowiązujący limit poziomu długu i wypłat na obsługę długu.

Według prognozy długookresowej w całym analizowanym okresie 2014-2020 potencjał własny wszystkich jednostek samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego (województwo, powiaty, gminy) wzrośnie. Nie będzie to jednak wzrost duży. Średnio wyniesie on 2,0% rocznie. Może to stanowić sygnał ograniczonych możliwości zapewnienia wkładu własnego przez JST na realizację przedsięwzięć finansowanych z funduszy europejskich w nowej perspektywie. Również potencjał inwestycyjny wszystkich jednostek wzrośnie.

Komisja Europejska, 12 lutego 2015 r. decyzją wykonawczą nr C (2015) 910 przyjęła Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020. Zarząd Województwa Podkarpackiego uchwałą Nr 33/629/15 z dnia 3 marca 2015 r. przyjął Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020. Zgodnie z umową Partnerstwa alokacja środków unijnych na Program wynosi 1 519 517 194 EUR – EFRR i 594 726 566 EUR – EFS.

Załącznik 1.

Lista uczestników Prac nad Strategią Powiatu Tarnobrzieskiego 2015-2020

Lp.	Imię i nazwisko
1	Teresa Huńka
2	Ryszard Jania
3	Ewa Kędzierska
4	Kazimierz Błasiak
5	Krzysztof Pitra
6	dr Agnieszka Rzepka
7	Jerzy Sudół
8	dr Stanisław Lis
9	Janusz Miś
10	Maciej Ślęzak
11	Maryla Siudem
12	Adam Krępa
13	Sławomir Litwin
14	Mariusz Wiatr
15	Witold Dziedzic
16	Leszek Surdy
17	Dariusz Bukowski
18	Ryszard Latawiec
19	dr Witold Pycior
20	Robert Bąk
21	Halina Hukiewicz
22	Krzystian Rzemień
23	Jacek Widuch
24	Robert Niedbałowski
25	Hubert Czub
26	Kalina Skowronek
27	ks. Bogusław Pitucha

28	Agata Staszczuk
29	Wiesława Wolska
30	Wojciech Janczura
31	Tadeusz Sech
32	Piotr Pastuła
33	Krystyna Depczyńska
34	Jan Pelczar
35	Ireneusz Dyrda
36	Jadwiga Lubańska
37	Stefan Buś
38	Maria Trojanowska
39	Leszek Kisiel
40	Bożena Jur
41	Mirosław Furdyna
42	Witold Bochyński
43	Marta Bajda
44	Bogdan Tomczyk
45	Krzysztof Kalinka
46	Tadeusz Blacha
47	Irena Cieszyńska
48	Monika Wiśniewska-Rzeszut
49	Krzysztof Idźkowski
50	Mirosław Kopyto
51	Ewa Jaworska
52	Dariusz Dubiel
53	Gabriela Mazur
54	Katarzyna Czerniec
55	Anna Ziemińska
56	Agnieszka Markowicz
57	dr Agnieszka Buś-Bidas

58	Irena Beata Zając
59	Barbara Surowiecka
60	Leszek Mirowski
61	Leszek Tomanek
62	Józef Motyka
63	Przemysław Rękas
64	Danuta Wójcikowska
65	Maria Salamucha
66	Jacek Hynowski
67	Magdalena Wrońska
68	Paweł Paniec
69	Maciej Boroń
70	Katarzyna Młyniec
71	Ryszard Janczyk
72	Sławomir Białas
73	Marian Piechota
74	Jolanta Rębisz
75	Marek Krępa
76	ks. Adam Marek

Oraz Radni Rady Powiatu Tarnobrzieskiego V kadencji, 2014 – 2018, którzy przygotowany projekt Strategii Powiatu opiniowali i uchwalili.

Załącznik 2.

Ankieta na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju dla Powiatu Tarnobrzeskiego na lata 2015-2020.

Szanowni mieszkańcy!

W związku z rozpoczęciem prac nad tworzeniem Strategii Rozwoju Powiatu Tarnobrzeskiego na lata 2015 - 2020 serdecznie zapraszamy Państwa do wypełnienia ankiety. Przekazane uwagi i sugestie stanowiąc będą odzwierciedlenie rzeczywistych potrzeb społeczno-gospodarczych oraz wizji rozwoju Powiatu na najbliższe lata.

Ankieta ma charakter anonimowy i można ją pobrać ze strony **www.tarnobrzeski.pl**, wydrukować i wypełnić pisemnie. Formularz ankiety dostępny jest również u Sekretarza Powiatu Tarnobrzeskiego.

Wypełnione ankiety należy składać **do dnia 22 maja 2014 r.**

METRYCZKA

1. Płeć

- Kobieta Mężczyzna

2. Wiek

- Poniżej 20 lat 20 – 30 lat 31 – 55 lat
 56- 65 lat Powyżej 65 lat

3. Wykształcenie

- Uczeń/student Podstawowe Zawodowe
 Średnie Ponadmaturalne Wyższe

4. Status zawodowy

- Student Przedsiębiorca Osoba pracująca
 Rolnik Osoba bezrobotna Osoba na rencie / emeryturze

5. Jak długo mieszka Pani / Pan na terenie Powiatu Tarnobrzeskiego ?

- Kilka lat Kilkanaście lat Kilkadziesiąt lat Od urodzenia

6. Miejsce zamieszkania – miejscowość

1. Jak ocenia Pani/Pan dotychczasowe wykorzystanie możliwości rozwojowych (w tym wykorzystanie programów pomocowych Unii Europejskiej) Powiatu Tarnobrzieskiego

- bardzo dobrze
 dobrze
 raczej dobrze
 trudno powiedzieć
 raczej nisko
 nisko
 bardzo nisko

2. Jaka jest Pani/Pana ocena warunków życia w Powiecie? proszę zaznaczyć „X” wybraną odpowiedź)

Warunki życia w Powiecie Tarnobrzieskim	bardzo dobre	dobrze	przeciętne	złe	bardzo złe
Możliwości znalezienia pracy i rozwoju zawodowego na terenie Powiatu.					
Warunki do prowadzenia działalności gospodarczej.					
Dostępność i jakość edukacji przedszkolnej.					
Dostępność i jakość edukacji szkolnej.					
Dostępność i poziom opieki zdrowotnej.					
Dostępność punktów usługowo- handlowych.					
Stan nawierzchni dróg.					
Ilość i stan nawierzchni chodników.					
Stan oświetlenia ulicznego.					
Dostępność infrastruktury wodociągowo – kanalizacyjnej.					
Dostępność i stan sieci gazowej.					
Dostępność do Internetu.					
Dostępność do form rekreacji (place zabaw, boiska sportowe, ścieżki rowerowe itp.).					
Dostępność i atrakcyjność instytucji kultury (biblioteki, domy kultury, świetlice)					
Ilość i atrakcyjność wydarzeń o charakterze kulturalnym, sportowym i rozrywkowym.					

Dostępność i atrakcyjność oferty turystycznej.					
Stan bezpieczeństwa na terenie Powiatu.					
Czystość i porządek na terenie Powiatu.					

3. Proszę wymienić trzy najważniejsze atuty Powiatu:

.....

4. Proszę wymienić trzy największe słabości Powiatu:

.....

5. Proszę wymienić trzy najważniejsze zagrożenia dla rozwoju Powiatu:

.....

6. Proszę wymienić trzy największe szanse rozwojowe dla Powiatu:

.....

7. Proszę ocenić ważność realizacji poniższych przedsięwzięć na terenie Powiatu według skali: od 5 - bardzo ważna do 1 - nieistotna (proszę zaznaczyć „X” wybraną ocenę).

Przedsięwzięcia	1	2	3	4	5
Remonty i budowa dróg.					
Remont i budowa infrastruktury około drogowej (chodniki, oświetlenie, sygnalizacja).					
Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej.					
Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej.					
Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej (świetlic, ośrodków zdrowia, domów kultury, itp.).					
Budowa i remont obiektów sportowych.					
Budowa i remont obiektów rekreacyjnych (place zabaw, ścieżki, trasy rowerowe, altany itp.).					
Poprawa estetyki powiatu (np. nowe tereny zielone, parki, centra miejscowości itp.).					
Szersze wspieranie działań kulturalnych, artystycznych i rozrywkowych.					
Tworzenie oferty edukacyjnej (szkolenia, kursy).					

Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości.					
Działania na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy.					
Wspieranie działalności różnych organizacji, w tym stowarzyszeń i klubów sportowych.					
Zwiększanie pomocy socjalnej dla najuboższych					
Inne					

8. Proszę o przedstawienie pomysłów na poprawę jakości życia w Powiecie (co wpłynęłoby na polepszenie warunków życia, co ułatwiłoby funkcjonowanie):

.....

.....

.....

.....

.....

.....

9. Czy Pani/Pana zdaniem Powiat ma potencjał, który powinien szczególnie rozwijać, jeśli tak to jaki?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10. Czy jest coś niepowtarzalnego w Powiecie, co odróżnia go od sąsiednich Powiatów?

Tak

Nie

Jeśli tak, to co?

.....

.....

.....
.....

11. Inne uwagi i wnioski do Strategii Rozwoju Powiatu Tarnobrzeskiego na lata 2014 - 2020:

.....
.....
.....
.....

Dziękujemy za udział w ankiecie!

Dodatkowe pytania należy kierować mailowo na adres aga@instytutagarzepka.com

Objaśnienie skrótów

1. GUS – Główny Urząd Statystyczny
2. TSSE – Tarnobrzaska Specjalna Strefa Ekonomiczna
3. UKS – Uczniowski Klub Sportowy
4. KS – Klub Sportowy
5. PKS – Parafialny Klub Sportowy
6. LZS – Ludowy Zespół Sportowy
7. WKS – Wiejski Klub Sportowy
8. TS – Towarzystwa Sportowe
9. GKS – Gminny Klub Sportowy
10. MKS – Miejski Klub Sportowy
11. NZOZ – Niepubliczny Zespół Opieki Zdrowotnej
12. PUP – Powiatowy Urząd Pracy
13. PO RYBY – Program Operacyjny Ryby
14. PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
15. EFS – Europejski Fundusz Społeczny
16. EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
17. POPW – Program Operacyjny Polska Wschodnia
18. RPO WP – Regionalny Program Operacyjny Województwo Podkarpackie
19. KiZPS – Siarkopol, Kopalnie i Zakłady Przetwórcze Siarki
20. POW NFZ - Podkarpacki Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia
21. PAPI - metoda zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, bezpośredni indywidualny wywiad kwestionariuszowy.
22. MŚP - Sektor małych i średnich przedsiębiorstw
23. MMSP - Mikro Małe i Średnie Przedsiębiorstwa
24. ZUS - Zakład Ubezpieczeń Społecznych
25. LHS - Linia Hutnicza Szerokotorowa
26. NGO - Organizacja pozarządowa
27. JST - Jednostka Samorządu Terytorialnego

Wstęp	2
Część I	7
Rozdział I. Charakterystyka Powiatu Tarnobrzeskiego (Diagnoza stanu obecnego Powiatu Tarnobrzeskiego)	7
1. Dane ogólne:	7
a. Podział geograficzny i położenie administracyjne	7
b. Powierzchnia i ludność	8
c. Środowisko przyrodnicze	13
d. Klimat, gleby i wody	14
e. Surowce naturalne	15
f. Lasy	16
g. Formy ochrony przyrody Sieć Natura 2000	17
2. Infrastruktura ochrony środowiska	18
a. Gospodarka wodno-ściekowa	18
b. Gospodarka odpadami	20
c. Zaopatrzenie w energię	21
d. Zaopatrzenie w ciepło	21
e. Wykorzystanie energii odnawialnych	22
3. Infrastruktura komunikacyjna	23
a. Komunikacja drogowa	23
b. Komunikacja kolejowa	26
4. Przedsiębiorczość (drobna przedsiębiorczość, rzemiosło)	27
5. Rolnictwo	31
a. Produkcja głównych ziemiopłodów rolnych	32
b. Produkcja zwierzęca	33
6. Turystyka	33
a. Infrastruktura hotelowa, noclegowa	33
b. Zabytki	34
c. atrakcje turystyczne, trasy turystyczne	39
7. Rekreacja i sport	40
a. Centra kultury	40
b. Kluby sportowe – stadiony, orliki	41
c. Muzea, Kina	43
8. Edukacja	45
9. Zarządzanie kryzysowe – Bezpieczeństwo	49
10. Opieka zdrowotna	53
11. Organizacje pozarządowe	56
12. Promocja i współpraca z partnerami w kraju i za granicą.	62
Rozdział II Rynek pracy i Bezrobocie	63
1. Diagnoza sytuacji rynku pracy w powiecie tarnobrzeskim,	63
a. Stopa bezrobocia	63
b. Struktura bezrobocia	63
c. Aktualne zjawiska na lokalnym rynku pracy	66
d. Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy	67
2. Realizowane działania na rzecz ograniczania bezrobocia	69
3. Działalność instytucji rynku pracy	73
Rozdział III Problemy społeczne	75
1. Pomoc społeczna w Powiecie Tarnobrzeskim w latach 2010- 2013	75
2. Struktura wsparcia na rzecz osób dotkniętych przemocą i patologiami w Powiecie	80
3. Niepełnosprawność i wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.	82
Część II	84
Analiza uwarunkowań na podstawie badań.	84
1. Uwarunkowania i główne problemy rozwoju powiatu tarnobrzeskiego – Raport z badań	84

1. Metodologia badania _____	84
2. Cechy badanych _____	84
3. Dotychczasowe wykorzystanie możliwości rozwojowych Powiatu _____	86
4. Warunki życia w Powiecie _____	87
5. Ważność realizacji przedsięwzięć na terenie powiatu _____	94
6. Najważniejsze atuty Powiatu _____	95
7. Największe słabości Powiatu _____	96
8. Najważniejsze zagrożenia dla rozwoju Powiatu _____	97
9. Największe szanse rozwojowe dla Powiatu _____	97
10. Pomysły na poprawę jakości życia w Powiecie, wpływające na polepszenie warunków życia _____	98
11. Potencjał Powiatu _____	100
12. Powiat na tle sąsiednich Powiatów _____	101
2. Wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwoju powiatu tarnobrzskiego _____	102
Analiza SWOT _____	102
1. Obszar Problemy społeczne _____	103
2. Obszar Rynek Pracy _____	109
3. Obszar Gospodarka _____	114
III. Wnioski wynikające z badań _____	115
Część III Analiza strategiczna _____	120
1. Wprowadzenie _____	120
2. Założenia strategii _____	121
3. Wizja i misja Powiatu Tarnobrzskiego _____	122
4. Cele strategiczne _____	122
5. Uwarunkowania realizacji ustaleń strategii _____	140
Część IV _____	144
Proces realizacji i wdrażania Strategii Rozwoju Powiatu Tarnobrzskiego do 2020 roku _____	144
1. Forma organizacyjna _____	144
2. Zasady zarządzania strategią _____	144
3. Programowanie rozwoju Powiatu (elementy zarządzania strategią) _____	145
4. System monitorowania _____	145
5. Współpraca z partnerami społecznymi przy realizacji strategii _____	146
6. Perspektywa finansowania zadań i inicjatyw w ramach wsparcia UE _____	147
Objaśnienie skrótów _____	160